

**Wymagania edukacyjne niezbędne do otrzymania poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych
z biologii dla klasy 6 szkoły podstawowej
oparte na Programie nauczania biologii – Puls życia autorstwa Anny Zdziennickiej**

I półrocze:

Dział	Temat	Poziom wymagań				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
I. Świat zwierząt	1. Królestwo zwierząt.	<i>Uczeń:</i> - wymienia wspólne cechy zwierząt - wyjaśnia, czym różnią się zwierzęta kręgowce od bezkręgowych	<i>Uczeń:</i> - przedstawia poziomy organizacji ciała zwierząt - podaje przykłady zwierząt kręgowych i bezkręgowych	<i>Uczeń:</i> - definiuje pojęcia <i>komórka, tkanka, narząd, układ narządów, organizm</i> - przyporządkowuje podane zwierzę do odpowiedniej grupy systematycznej	<i>Uczeń:</i> - charakteryzuje bezkręgowce i kręgowce - charakteryzuje pokrycie ciała bezkręgowców i kręgowców - podaje przykłady szkieletów bezkręgowców	<i>Uczeń:</i> - prezentuje stopniowo komplikującą się budowę ciała zwierząt - na podstawie opisu przyporządkowuje zwierzę do odpowiedniej grupy systematycznej
	2. Charakteryzujemy tkankę nabłonkową, mięśniową i nerwową	- wyjaśnia, czym jest tkanka - wymienia podstawowe rodzaje tkanek zwierzęcych - przy pomocy nauczyciela przeprowadza obserwację mikroskopową tkanek zwierzęcych i rysuje obrazy widziane pod mikroskopem	- wymienia najważniejsze funkcje wskazanej tkanki zwierzęcej - opisuje budowę wskazanej tkanki - przy niewielkiej pomocy nauczyciela przeprowadza obserwację mikroskopową tkanek zwierzęcych i rysuje obrazy widziane pod mikroskopem	- określa miejsca występowania w organizmie omawianych tkanek - samodzielnie przeprowadza obserwację mikroskopową tkanek zwierzęcych i przy pomocy nauczyciela rysuje obrazy widziane pod mikroskopem	- charakteryzuje budowę poszczególnych tkanek zwierzęcych - rozpoznaje na ilustracji rodzaje tkanek zwierzęcych - omawia budowę i sposób funkcjonowania tkanki mięśniowej - samodzielnie przeprowadza obserwację mikroskopową tkanek zwierzęcych i rysuje obrazy widziane pod mikroskopem	- na podstawie ilustracji analizuje budowę tkanek zwierzęcych - wykazuje związek istniejący między budową tkanek zwierzęcych a pełnionymi przez nie funkcjami - samodzielnie przeprowadza obserwację mikroskopową tkanek zwierzęcych - wykonuje z dowolnego materiału model wybranej tkanki zwierzęcej
	3. Charakteryzujemy tkankę łączną	- wymienia rodzaje tkanki łącznej - wymienia składniki krwi - przy pomocy nauczyciela przeprowadza obserwację mikroskopową tkanek zwierzęcych i rozpoznaje elementy tkanki widziane pod mikroskopem	- wskazuje rozmieszczenie omawianych tkanek w organizmie - opisuje składniki krwi - przy niewielkiej pomocy nauczyciela przeprowadza obserwację mikroskopową tkanek zwierzęcych i rozpoznaje elementy tkanki widziane pod mikroskopem	- wskazuje zróżnicowanie w budowie tkanki łącznej - omawia funkcje składników krwi - samodzielnie przeprowadza obserwację mikroskopową tkanek zwierzęcych i przy niewielkiej pomocy nauczyciela rozpoznaje charakterystyczne elementy obserwowanej tkanki	- omawia właściwości i funkcje tkanki kostnej, chrzęstnej i tłuszczowej - charakteryzuje rolę poszczególnych składników morfotycznych krwi - samodzielnie przeprowadza obserwację mikroskopową tkanek zwierzęcych i na podstawie ilustracji rozpoznaje charakterystyczne elementy obserwowanej tkanki	- wykazuje związek istniejący między budową elementów krwi a pełnionymi przez nie funkcjami - wykonuje mapę mentalną dotyczącą związku między budową poszczególnych tkanek zwierzęcych a pełnionymi przez nie funkcjami - samodzielnie przeprowadza obserwację mikroskopową tkanek zwierzęcych i na podstawie ilustracji rozpoznaje oraz opisuje elementy tkanki widziane pod mikroskopem

II. Od parzydełkowców do pierścienie	4. Parzydełkowce jako najprostsze zwierzęta tkankowe	- wskazuje miejsce występowania parzydełkowców - rozpoznaje na ilustracji parzydełkowca wśród innych zwierząt	- wymienia cechy budowy parzydełkowców - wyjaśnia, na czym polega rola parzydełek	- porównuje budowę oraz tryb życia polipa i meduzy - rozpoznaje wybrane gatunki parzydełkowców	- charakteryzuje wskazane czynności życiowe parzydełkowców - ocenia znaczenie parzydełkowców w przyrodzie i dla człowieka	- wykazuje związek istniejący między budową parzydełkowców a środowiskiem ich życia - przedstawia tabelę, w której porównuje polipa z meduzą
	5. Płazińce – zwierzęta o płaskim ciele	- wskazuje miejsce występowania płazińców - rozpoznaje na ilustracji tasiemca	- wskazuje na ilustracji elementy budowy tasiemca - wskazuje drogi inwazji tasiemca do organizmu - wskazuje na schemacie cyklu rozwojowego tasiemca żywiciela pośredniego	- omawia przystosowanie tasiemca do pasożytniczego trybu życia - charakteryzuje znaczenie płazińców - omawia rolę żywiciela pośredniego i ostatecznego w cyklu rozwojowym tasiemca	- charakteryzuje wskazane czynności życiowe płazińców - omawia sposoby zapobiegania zarażeniu się tasiemcem	- analizuje możliwości zakażenia się chorobami wywołanymi przez płazińce - ocenia znaczenie płazińców w przyrodzie i dla człowieka
	6. Nicienie – zwierzęta, które mają nitkowate ciało	- wskazuje środowisko życia nicieni - rozpoznaje na ilustracji nicienie wśród innych zwierząt	- wskazuje charakterystyczne cechy nicieni - omawia budowę zewnętrzną nicieni - wymienia choroby wywołane przez nicienie	- wskazuje drogi inwazji nicieni do organizmu - wyjaśnia, na czym polega „choroba brudnych rąk”	- charakteryzuje objawy chorób wywołanych przez nicienie - omawia znaczenie profilaktyki	- analizuje możliwości zakażenia się chorobami wywołanymi przez nicienie - przygotowuje prezentację multimedialną na temat chorób wywołanych przez nicienie - charakteryzuje znaczenie nicieni w przyrodzie i dla człowieka
	7. Pierścienice – zwierzęta zbudowane z segmentów	- rozpoznaje pierścienice wśród innych zwierząt - wskazuje środowisko życia pierścienic	- wymienia cechy charakterystyczne budowy zewnętrznej pierścienic - wyjaśnia znaczenie szczecinek	- omawia środowisko i tryb życia nereidy oraz pijawki - na żywym okazie dżdżownicy lub na ilustracji wskazuje siodełko i wyjaśnia jego rolę	- wskazuje przystosowania pijawki do pasożytniczego trybu życia - charakteryzuje wskazane czynności życiowe pierścienic	- wyjaśnia, w jaki sposób zwierzęta te przyczyniają się do poprawy struktury gleby - ocenia znaczenie pierścienic w przyrodzie i dla człowieka
III. Stawonogi i mięczaki	8. Cechy stawonogów	- rozpoznaje stawonogi wśród innych zwierząt - wymienia skorupiaki, owady i pajęczaki jako zwierzęta należące do stawonogów - wymienia główne części ciała poszczególnych grup stawonogów	- wymienia miejsca bytowania stawonogów - rozdziela wśród stawonogów skorupiaki, owady i pajęczaki	- wykazuje różnorodność miejsc bytowania stawonogów - przedstawia kryteria podziału stawonogów na skorupiaki, owady i pajęczaki - opisuje funkcje odnóży stawonogów - wyjaśnia, czym jest oskórek	- charakteryzuje wskazane czynności życiowe stawonogów - omawia cechy umożliwiające rozpoznanie skorupiaków, owadów i pajęczaków - wymienia cechy adaptacyjne wskazanej grupy stawonogów - wyjaśnia, czym jest oko złożone	- przedstawia różnorodność budowy ciała stawonogów oraz ich trybu życia, wykazując jednocześnie ich cechy wspólne - analizuje cechy adaptacyjne stawonogów, umożliwiające im opanowanie różnych środowisk
	9. Skorupiaki – stawonogi, które mają twardy pancerz	- wymienia główne części ciała skorupiaków - wskazuje środowiska występowania skorupiaków - rozpoznaje skorupiaki wśród innych stawonogów	wymienia cztery grupy skorupiaków	nazywa poszczególne części ciała u raka stawowego	wykazuje związek między budową skorupiaków a środowiskiem ich życia	charakteryzuje znaczenie skorupiaków w przyrodzie i dla człowieka

	10. Owady – stawonogi zdolne do lotu	- wymienia elementy budowy zewnętrznej owadów - wylicza środowiska życia owadów - rozpoznaje owady wśród innych stawonogów	- wskazuje charakterystyczne cechy budowy wybranych gatunków owadów - na wybranych przykładach omawia znaczenie owadów dla człowieka	- na kilku przykładach omawia różnice w budowie owadów oraz ich przystosowania do życia w różnych środowiskach - na wybranych przykładach omawia znaczenie owadów dla człowieka	- wykazuje związek istniejący między budową odnóży owadów a środowiskiem ich życia - na wybranych przykładach omawia znaczenie owadów w przyrodzie i dla człowieka	analizuje budowę narządów gębowych owadów i wykazuje ich związek z pobieranym pokarmem
	11. pajęczaki – stawonogi, które mają cztery pary odnóży	- wymienia środowiska występowania pajęczaków - rozpoznaje pajęczaki wśród innych stawonogów	- wskazuje charakterystyczne cechy budowy zewnętrznej pajęczaków - omawia sposób odżywiania się pajęczaków	- na podstawie cech budowy zewnętrznej pajęczaków przyporządkowuje konkretne okazy do odpowiednich gatunków - na podstawie obserwacji żywych okazów lub filmu edukacyjnego omawia czynności życiowe pajęczaków	- omawia sposoby odżywiania się pajęczaków na przykładzie wybranych przedstawicieli - charakteryzuje odnóże pajęczaków	- ocenia znaczenie pajęczaków w przyrodzie i dla człowieka - analizuje elementy budowy zewnętrznej pajęczaków i wykazuje ich przystosowania do środowiska życia
	12. Mięczaki – zwierzęta, które mają muszlę	- wymienia miejsca występowania mięczaków - wskazuje na ilustracji elementy budowy ślimaka	- omawia budowę zewnętrzną mięczaków - wskazuje na ilustracjach elementy budowy mięczaków	na podstawie obserwacji żywych okazów lub filmu edukacyjnego omawia czynności życiowe mięczaków	- wykazuje różnice w budowie ślimaków, małży i głowonogów - omawia znaczenie mięczaków w przyrodzie i dla człowieka	- rozpoznaje na ilustracji gatunki ślimaków - konstruuje tabelę, w której porównuje trzy grupy mięczaków

II półrocze:

IV. Kręgowce zmiennocieplne	13. Ryby – kręgowce środowisk wodnych	- wskazuje wodę jako środowisko życia ryb - rozpoznaje ryby wśród innych zwierząt kręgowych	- na podstawie ilustracji omawia budowę zewnętrzną ryb - nazywa i wskazuje położenie płetw - opisuje proces wymiany gazowej u ryb	- na podstawie obserwacji żywych okazów lub filmu edukacyjnego omawia czynności życiowe ryb - przyporządkowuje wskazany organizm do ryb na podstawie znajomości ich cech charakterystycznych	- wyjaśnia, na czym polega zmiennocieplność ryb - omawia sposób rozmnażania ryb, wyjaśniając, czym jest tarło	omawia przystosowania ryb w budowie zewnętrznej i czynnościach życiowych do życia w wodzie
	14. Przegląd i znaczenie ryb	określa kształty ciała ryb w zależności od różnych miejsc ich występowania	- podaje przykłady zdobywania pokarmu przez ryby - wyjaśnia, czym jest ławica i plankton	kilkoma przykładami ilustruje strategie zdobywania pokarmu przez ryby	omawia znaczenie ryb w przyrodzie i dla człowieka	wykazuje związek istniejący między budową ryb a miejscem ich bytowania
	15. Płazy – kręgowce środowisk wodno-ładowych	- wskazuje środowisko życia płazów - wymienia części ciała płazów	- na podstawie ilustracji omawia budowę zewnętrzną płaza - wymienia stadia rozwojowe żaby	- charakteryzuje przystosowania płazów do życia w wodzie i na lądzie - omawia wybrane czynności życiowe płazów	- omawia cykl rozwojowy żaby i wykazuje jego związek z życiem w wodzie i na lądzie - rozpoznaje przedstawicieli płazów wśród innych zwierząt, wskazując na ich charakterystyczne cechy	- wyjaśnia, w jaki sposób przebiega wymiana gazowa u płazów, wykazując związek z ich życiem w dwóch środowiskach - wykazuje związek istniejący między trybem życia płazów a ich zmiennocieplnością
	16. Przegląd i	rozpoznaje na ilustracji płazy	podaje przykłady płazów	rozpoznaje na ilustracji płazy	charakteryzuje płazy	ocenia znaczenie płazów w

	znaczenie płazów	ogoniaste, beznogie i bezogonowe	żyjących w Polsce • wymienia główne zagrożenia dla płazów	ogoniaste, bezogonowe i beznogie • omawia główne zagrożenia dla płazów	ogoniaste, bezogonowe i beznogie • wskazuje sposoby ochrony płazów	przyrodzie i dla człowieka • wykonuje portfolio lub prezentację multimedialną nt. płazów żyjących w Polsce
	17. Gady – kręgowce, które opanowały ląd	• wymienia środowiska życia gadów • omawia budowę zewnętrzną gadów	• wyjaśnia związek istniejący między występowaniem gadów a ich zmiennością • rozpoznaje gady wśród innych zwierząt	• opisuje przystosowania gadów do życia na lądzie • omawia tryb życia gadów	• charakteryzuje rozmnażanie i rozwój gadów • analizuje przebieg wymiany gazowej u gadów	• analizuje pokrycie ciała gadów w kontekście ochrony przed utratą wody • wykazuje związek między sposobem rozmnażania gadów a środowiskiem ich życia
	18. Przegląd i znaczenie gadów	• rozpoznaje na ilustracji jaszczurki, krokodyle, węże i żółwie	• określa środowiska życia gadów • podaje przyczyny zmniejszania się populacji gadów	• omawia sposoby zdobywania pokarmu przez gady • wskazuje sposoby ochrony gadów	• charakteryzuje gady występujące w Polsce • wyjaśnia przyczyny wymierania gadów i podaje sposoby zapobiegania zmniejszaniu się ich populacji	• ocenia znaczenie gadów w przyrodzie i dla człowieka • wykonuje portfolio lub prezentację multimedialną na temat gadów żyjących w Polsce
V. Kręgowce stałocieplne	19. Ptaki – kręgowce zdolne do lotu	• wymienia różnorodne siedliska występowania ptaków • na żywym okazie lub na ilustracji wskazuje cechy budowy ptaków	• rozpoznaje rodzaje piór • wymienia elementy budowy jaja • wskazuje ptaki jako zwierzęta stałocieplne • rozpoznaje ptaki wśród innych zwierząt, wskazując ich charakterystyczne cechy	• omawia przystosowania ptaków do lotu • omawia budowę piór • wyjaśnia proces rozmnażania i rozwój ptaków	• analizuje budowę piór ptaków w związku z pełnioną przez nie funkcją • wykazuje związek istniejący między wymianą gazową a umiejętnością latania ptaków • wyjaśnia proces rozmnażania i rozwoju ptaków	• wykazuje związek istniejący między przebiegiem wymiany gazowej a przystosowaniem ptaków do lotu • na ilustracji lub podczas obserwacji w terenie rozpoznaje gatunki ptaków zamieszkujących najbliższą okolicę
	20. Przegląd i znaczenie ptaków	• podaje przykłady ptaków żyjących w różnych środowiskach	• wymienia pozytywne znaczenie ptaków w przyrodzie	• omawia znaczenie ptaków w przyrodzie i dla człowieka • wskazuje zagrożenia dla ptaków	• wykazuje związek istniejący między wielkością i kształtem dziobów ptaków a rodzajem spożywanego przez nie pokarmu • omawia sposoby ochrony ptaków	• wykazuje związek między stałocieplnością ptaków a środowiskiem i trybem ich życia • korzysta z klucza do oznaczania popularnych gatunków ptaków
	21. Ssaki – kręgowce, które karmią młode mlekiem	• wskazuje środowiska występowania ssaków • na podstawie ilustracji omawia budowę zewnętrzną ssaków	• wykazuje zróżnicowanie siedlisk zajmowanych przez ssaki • określa ssaki jako zwierzęta stałocieplne • wymienia wytwory skóry ssaków	• na ilustracji lub na żywym obiekcie wskazuje cechy charakterystyczne i wspólne dla ssaków • wyjaśnia, że budowa skóry ssaków ma wpływ na utrzymywanie stałocieplności • omawia proces rozmnażania i rozwój ssaków	• opisuje przystosowania ssaków do różnych środowisk życia • charakteryzuje opiekę nad potomstwem u ssaków • identyfikuje wytwory skóry ssaków	• analizuje związek zachodzący między wymianą gazową ssaków a zróżnicowanymi środowiskami ich występowania i ich życiową aktywnością • analizuje funkcje skóry w aspekcie różnorodności siedlisk ssaków
	22. Przegląd i znaczenie ssaków	• wymienia przystosowania ssaków do zróżnicowanych środowisk ich bytowania	• wykazuje zależność między budową morfologiczną ssaków a zajmowanym siedliskiem • nazywa wskazane zęby ssaków	• rozpoznaje zęby ssaków i wyjaśnia ich funkcje • wyjaśnia znaczenie ssaków dla przyrody	• omawia znaczenie ssaków dla człowieka • wymienia zagrożenia dla ssaków	• analizuje zagrożenia ssaków i wskazuje sposoby ich ochrony • wykazuje przynależność człowieka do ssaków

Ocenę niedostateczną śródroczną/roczną otrzymuje uczeń, który nie opanował niezbędnych wiadomości i umiejętności określonych
wymaganiami na ocenę dopuszczającą.

Marzena Muc

Wymagania edukacyjne niezbędne do otrzymania poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych z geografii w klasie szóstej wynikające z realizowanego programu nauczania:

Tytuł programu: Programie nauczania geografii w szkole podstawowej – Planeta Nowa
autorzy Ewa Maria Tuz i Barbara Dziedzic

Wymagania na poszczególne oceny				
(ocena dopuszczająca)	(ocena dostateczna)	(ocena dobra)	(ocena bardzo dobra)	ocena celująca
2	3	4	5	6
1. Współrzędne geograficzne				
Uczeń: - wskazuje na mapie lub na globusie równik, południki 0° i 180° oraz półkule: południową, północną, wschodnią i zachodnią - podaje symbole oznaczające kierunki geograficzne - wyjaśnia, do czego służą współrzędne geograficzne	Uczeń: - wymienia cechy południków i równoleżników - podaje wartości południków i równoleżników w miarach kątowych - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>długość geograficzna, szerokość geograficzna</i> - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>rozciągłość południkowa, rozciągłość równoleżnikowa</i>	Uczeń: - odczytuje szerokość geograficzną i długość geograficzną wybranych punktów na globusie i mapie - odszukuje obiekty na mapie na podstawie podanych współrzędnych geograficznych	Uczeń: - określa położenie matematycznogeograficzne punktów i obszarów na mapie świata i mapie Europy - wyznacza współrzędne geograficzne na podstawie mapy drogowej - oblicza rozciągłość południkową i rozciągłość równoleżnikową wybranych obszarów na Ziemi - wyznacza współrzędne geograficzne punktu, w którym się znajduje, za pomocą aplikacji obsługującej mapy w smartfonie lub komputerze	Uczeń: wyznacza w terenie współrzędne geograficzne dowolnych punktów za pomocą mapy i odbiornika GPS
2. Ruchy Ziemi				
Uczeń: - wymienia rodzaje ciał niebieskich znajdujących się w Układzie Słonecznym - wymienia planety Układu Słonecznego w kolejności od znajdującej się najbliżej Słońca do tej, która jest położona najdalej - wyjaśnia, na czym polega ruch obrotowy Ziemi - wyjaśnia znaczenie terminu <i>górowanie Słońca</i>	Uczeń: - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>gwiazda, planeta, planetoida, meteor, meteoryt, kometa</i> - podaje różnicę między gwiazdą a planetą - wymienia cechy ruchu obrotowego Ziemi - omawia występowanie dnia i nocy jako głównego następstwa ruchu obrotowego - podaje cechy ruchu obiegowego Ziemi	Uczeń: - rozpoznaje rodzaje ciał niebieskich przedstawionych na ilustracji - opisuje dzienną wędrówkę Słońca po niebie, posługując się ilustracją lub planszą - omawia wędrówkę Słońca po niebie w różnych porach roku na podstawie ilustracji - omawia przebieg linii zmiany daty - przedstawia zmiany w oświetleniu Ziemi w pierwszych dniach	Uczeń: - opisuje budowę Układu Słonecznego - wyjaśnia zależność między kątem padania promieni słonecznych a długością cienia gnomonu lub drzewa na podstawie ilustracji - określa różnicę między czasem strefowym a czasem słonecznym na kuli ziemskiej - wyjaśnia przyczyny występowania dnia polarnego i nocy polarnej - charakteryzuje strefy oświetlenia Ziemi z uwzględnieniem kąta padania	Uczeń: - wyjaśnia związek między ruchem obrotowym Ziemi a takimi zjawiskami jak pozorna wędrówka Słońca po niebie, górowanie Słońca, występowanie dnia i nocy, dobowy rytm życia człowieka i przyrody, występowanie stref czasowych - określa czas strefowy na podstawie mapy stref czasowych - wyказuje związek między położeniem geograficznym obszaru a wysokością górowania Słońca

• określa czas trwania ruchu obrotowego • demonstruje ruch obrotowy Ziemi przy użyciu modeli • wyjaśnia, na czym polega ruch obiegowy Ziemi • demonstruje ruch obiegowy Ziemi przy użyciu modeli • wymienia daty rozpoczęcia astronomicznych pór roku • wskazuje na globusie i mapie strefy oświetlenia Ziemi	• wymienia strefy oświetlenia Ziemi i wskazuje ich granice na mapie lub globusie	astronomicznych pór roku na podstawie ilustracji • wymienia następstwa ruchu obiegowego Ziemi • wyjaśnia, na jakiej podstawie wyróżnia się strefy oświetlenia Ziemi	promieni słonecznych, czasu trwania dnia i nocy oraz występowania pór roku	• wykazuje związek między ruchem obiegowym Ziemi a strefami jej oświetlenia oraz strefowym zróżnicowaniem klimatów i krajobrazów na Ziemi
--	--	---	---	---

3. Środowisko przyrodnicze i ludność Europy

Uczeń: • określa położenie Europy na mapie świata • wymienia nazwy większych mórz, zatok, cieśnin i wysp Europy i wskazuje je na mapie • wskazuje przebieg umownej granicy między Europą a Azją • wymienia elementy krajobrazu Islandii na podstawie fotografii • wymienia strefy klimatyczne w Europie na podstawie mapy klimatycznej • wskazuje na mapie obszary w Europie o cechach klimatu morskiego i kontynentalnego • podaje liczbę państw Europy • wskazuje na mapie politycznej największe i najmniejsze państwa Europy • wymienia czynniki wpływające na rozmieszczenie ludności Europy • wyjaśnia znaczenie terminu <i>gęstość zaludnienia</i> • wskazuje na mapie rozmieszczenia ludności obszary o dużej i małej gęstości zaludnienia • wymienia starzejące się kraje Europy • wymienia grupy ludów zamieszkujących Europę na podstawie mapy tematycznej	Uczeń: • omawia przebieg umownej granicy między Europą a Azją • wymienia czynniki decydujące o długości linii brzegowej Europy • wymienia największe kraje geograficzne Europy i wskazuje je na mapie • opisuje położenie geograficzne Islandii na podstawie mapy ogólnogeograficznej • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>wulkan, magma, erupcja, lawa, bazalt</i> • przedstawia kryterium wyróżniania stref klimatycznych • omawia cechy wybranych typów i odmian klimatu Europy na podstawie klimatogramów • wymienia i wskazuje na mapie politycznej Europy państwa powstałe na przełomie lat 80. i 90. XX w. • omawia rozmieszczenie ludności w Europie na podstawie mapy rozmieszczenia ludności • przedstawia liczbę ludności Europy na tle liczby ludności pozostałych kontynentów na podstawie wykresów	Uczeń: • opisuje ukształtowanie powierzchni Europy na podstawie mapy ogólnogeograficznej • opisuje położenie Islandii względem płyt litosfery na podstawie mapy geologicznej • wymienia przykłady obszarów występowania trzęsień ziemi i wybuchów wulkanów na świecie na podstawie mapy geologicznej i mapy ogólnogeograficznej • omawia czynniki wpływające na zróżnicowanie klimatyczne Europy na podstawie map klimatycznych • podaje różnice między strefami klimatycznymi, które znajdują się w Europie • charakteryzuje zmiany liczby ludności Europy • analizuje strukturę wieku i płci ludności na podstawie piramid wieku i płci ludności wybranych krajów Europy • przedstawia przyczyny zróżnicowania narodowościowego i językowego ludności w Europie • omawia zróżnicowanie kulturowe i religijne w Europie • przedstawia zalety i wady życia w wielkim mieście	Uczeń: • porównuje ukształtowanie powierzchni wschodniej i zachodniej oraz północnej i południowej części Europy • wyjaśnia przyczyny występowania gejzerów na Islandii • omawia strefy klimatyczne w Europie i charakterystyczną dla nich roślinność na podstawie klimatogramów i fotografii • omawia wpływ prądów morskich na temperaturę powietrza w Europie • omawia wpływ ukształtowania powierzchni na klimat Europy • porównuje piramidy wieku i płci społeczeństw: młodego i starzejącego się • przedstawia skutki zróżnicowania kulturowego ludności Europy • przedstawia korzyści i zagrożenia związane z migracjami ludności • porównuje Paryż i Londyn pod względem ich znaczenia na świecie	Uczeń: • wyjaśnia wpływ działalności lądolodu na ukształtowanie północnej części Europy na podstawie mapy i dodatkowych źródeł informacji • wyjaśnia wpływ położenia na granicy płyt litosfery na występowanie wulkanów i trzęsień ziemi na Islandii • wyjaśnia, dlaczego w Europie na tej samej szerokości geograficznej występują różne typy i odmiany klimatu • podaje zależności między strefami oświetlenia Ziemi a strefami klimatycznymi na podstawie ilustracji oraz map klimatycznych • przedstawia rolę Unii Europejskiej w przemianach społecznych i gospodarczych Europy • analizuje przyczyny i skutki starzenia się społeczeństw Europy • opisuje działania, które można podjąć, aby zmniejszyć tempo starzenia się społeczeństwa Europy • omawia przyczyny nielegalnej imigracji do Europy • ocenia skutki migracji ludności między państwami Europy oraz imigracji ludności z innych kontynentów
--	---	--	---	---

- wymienia główne języki i religie występujące w Europie - wskazuje Paryż i Londyn na mapie Europy	- charakteryzuje zróżnicowanie językowe ludności Europy na podstawie mapy tematycznej - wymienia przyczyny migracji Ludności - wymienia kraje imigracyjne i kraje emigracyjne w Europie - wymienia cechy krajobrazu wielkomiejskiego - wymienia i wskazuje na mapie największe miasta Europy i świata - porównuje miasta Europy z miastami świata na podstawie wykresów	omawia położenie i układ przestrzenny Londynu i Paryża na podstawie map		ocenia rolę i funkcje Paryża i Londynu jako wielkich metropolii
---	--	---	--	---

4. Gospodarka Europy

Uczeń: - wymienia zadania i funkcje rolnictwa - wyjaśnia znaczenie terminu <i>plony</i> - wymienia główne cechy środowiska przyrodniczego Danii i Węgier na podstawie mapy ogólnogeograficznej Europy - wymienia rośliny uprawne i zwierzęta hodowlane o największym znaczeniu dla rolnictwa Danii i Węgier - wymienia zadania i funkcje przemysłu - wymienia znane i cenione na świecie francuskie wyroby przemysłowe - podaje przykłady odnawialnych i nieodnawialnych źródeł energii na podstawie schematu - rozpoznaje typy elektrowni na podstawie fotografii - wymienia walory przyrodnicze Europy Południowej na podstawie mapy ogólnogeograficznej - wymienia atrakcje turystyczne w wybranych krajach Europy Południowej na podstawie mapy tematycznej i fotografii	Uczeń: - przedstawia główne cechy środowiska przyrodniczego Danii i Węgier sprzyjające rozwojowi rolnictwa na podstawie map ogólnogeograficznych i tematycznych - wymienia czynniki rozwoju przemysłu we Francji - podaje przykłady działów nowoczesnego przemysłu we Francji - wymienia czynniki wpływające na strukturę produkcji energii w Europie - podaje główne zalety i wady różnych typów elektrowni - omawia walory kulturowe Europy Południowej na podstawie fotografii - wymienia elementy infrastruktury turystycznej na podstawie fotografii oraz tekstów źródłowych	Uczeń: - omawia warunki przyrodnicze i pozaprzyrodnicze rozwoju rolnictwa w Europie - omawia rozmieszczenie najważniejszych upraw i hodowli w Danii i na Węgrzech na podstawie map rolnictwa tych krajów - wyjaśnia, czym się charakteryzuje nowoczesny przemysł we Francji - omawia zmiany w wykorzystaniu źródeł energii w Europie w XX i XXI w. na podstawie wykresu - omawia znaczenie turystyki w krajach Europy Południowej na podstawie wykresów dotyczących liczby turystów i wpływów z turystyki	Uczeń: - porównuje wydajność rolnictwa Danii i Węgier na podstawie wykresów - wyjaśnia znaczenie nowoczesnych usług we Francji na podstawie diagramów przedstawiających strukturę zatrudnienia według sektorów oraz strukturę wytwarzania PKB we Francji - charakteryzuje usługi turystyczne i transportowe we Francji - przedstawia zalety i wady elektrowni jądrowych - omawia wpływ rozwoju turystyki na infrastrukturę turystyczną oraz strukturę zatrudnienia w krajach Europy Południowej	Uczeń: - wyjaśnia, dlaczego w Europie występują korzystne warunki przyrodnicze do rozwoju rolnictwa - przedstawia pozytywne i negatywne skutki rozwoju nowoczesnego rolnictwa w Europie - omawia rolę i znaczenie nowoczesnego przemysłu i usług we Francji - analizuje wpływ warunków środowiska przyrodniczego w wybranych krajach Europy na wykorzystanie różnych źródeł energii
--	--	--	--	---

5. Sąsiedzi Polski

Uczeń: - wymienia główne działy przetwórstwa przemysłowego w Niemczech na podstawie diagramu kołowego - wskazuje na mapie Nadrenię Północną-Westfalię - wymienia walory przyrodnicze i kulturowe Czech i Słowacji - wymienia atrakcje turystyczne w Czechach i na Słowacji - wymienia walory przyrodnicze Litwy i Białorusi - przedstawia główne atrakcje turystyczne Litwy i Białorusi - omawia położenie geograficzne Ukrainy na podstawie mapy ogólnogeograficznej - wymienia surowce mineralne Ukrainy na podstawie mapy gospodarczej - wskazuje na mapie największe krainy geograficzne Rosji - wymienia surowce mineralne Rosji na podstawie mapy gospodarczej - wymienia i lokalizuje na mapie Rosji główne obszary upraw - wskazuje na mapie sąsiadów Polski - wymienia przykłady współpracy Polski z sąsiednimi krajami	Uczeń: - omawia znaczenie przemysłu w niemieckiej gospodarce - wymienia znane i cenione na świecie niemieckie wyroby przemysłowe - rozpoznaje obiekty z Listy światowego dziedzictwa UNESCO w Czechach i na Słowacji na ilustracjach - przedstawia atrakcje turystyczne Litwy i Białorusi na podstawie mapy tematycznej i fotografii - wymienia na podstawie mapy cechy środowiska przyrodniczego Ukrainy sprzyjające rozwojowi gospodarki - wskazuje na mapie obszary, nad którymi Ukraina utraciła kontrolę - wymienia główne gałęzie przemysłu Rosji na podstawie mapy gospodarczej - wymienia najważniejsze rośliny uprawne w Rosji na podstawie mapy gospodarczej - podaje nazwy euroregionów na podstawie mapy	Uczeń: - omawia przyczyny zmian zapoczątkowanych w przemyśle w Niemczech w latach 60. XX w. - analizuje strukturę zatrudnienia w przemyśle w Niemczech na podstawie diagramu kołowego - charakteryzuje środowisko przyrodnicze Czech i Słowacji na podstawie mapy ogólnogeograficznej - omawia znaczenie turystyki aktywnej na Słowacji - omawia środowisko przyrodnicze Litwy i Białorusi na podstawie mapy ogólnogeograficznej - podaje czynniki wpływające na atrakcyjność turystyczną Litwy i Białorusi - podaje przyczyny zmniejszania się liczby ludności Ukrainy na podstawie wykresu i schematu - omawia cechy środowiska przyrodniczego Rosji na podstawie mapy ogólnogeograficznej - wyjaśnia, jakie czynniki wpływają na stan gospodarki Rosji - omawia znaczenie usług w Rosji - charakteryzuje relacje Polski z Rosją na podstawie dodatkowych źródeł	Uczeń: - przedstawia główne kierunki zmian przemysłu w Nadrenii Północnej-Westfalii na podstawie mapy i fotografii - charakteryzuje nowoczesne przetwórstwo przemysłowe w Nadrenii Północnej-Westfalii na podstawie mapy - porównuje cechy środowiska przyrodniczego Czech i Słowacji - opisuje przykłady atrakcji turystycznych i rekreacyjno-sportowych Czech i Słowacji na podstawie fotografii - porównuje walory przyrodnicze Litwy i Białorusi na podstawie mapy ogólnogeograficznej i fotografii - podaje przyczyny konfliktów na Ukrainie - omawia czynniki lokalizacji głównych okręgów przemysłowych Rosji - wyjaśnia znaczenie przemysłu w gospodarce Rosji - opisuje stosunki Polski z sąsiadami na podstawie dodatkowych źródeł	Uczeń: - omawia wpływ sektora kreatywnego na gospodarkę Nadrenii Północnej-Westfalii - udowadnia, że Niemcy są światową potęgą gospodarczą na podstawie danych statystycznych oraz map gospodarczych - udowadnia, że Czechy i Słowacja to kraje atrakcyjne pod względem turystycznym - projektuje wycieczkę na Litwę i Białoruś, posługując się różnymi mapami - analizuje konsekwencje gospodarcze konfliktów na Ukrainie - charakteryzuje atrakcje turystyczne Ukrainy na podstawie dodatkowych źródeł oraz fotografii - omawia wpływ konfliktu z Ukrainą na Rosję - uzasadnia potrzebę utrzymywania dobrych relacji z sąsiadami Polski - przygotowuje pracę (np. album, plakat, prezentację multimedialną) na temat inicjatyw zrealizowanych w najbliższym euroregionie na podstawie dodatkowych źródeł informacji
---	---	---	---	--

Ocenę niedostateczną/śródroczną/roczną otrzymuje uczeń, który nie opanował niezbędnych wiadomości i umiejętności określonych wymaganiami na ocenę dopuszczającą.

Wymagania edukacyjne niezbędne do otrzymania poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych z historii w klasie szóstej wynikające z realizowanego programu nauczania:

Tytuł programu: „Wczoraj i dziś” program nauczania historii w klasach 4–8 szkoły podstawowej

Autor: dr Tomasz Maćkowski

Ocena dopuszczająca-	Ocena dostateczna-	Ocena dobra-	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
• rozumie pojęcia: konkwistador, Nowy Świat, kolonia; • wymienia państwa, które były najważniejszymi kolonizatorami; • wskazuje na mapie tereny odkryte w XV i XVI wieku	• wymienia skutki gospodarcze, społeczne i polityczne odkryć geograficznych; • wymienia rośliny przywiezione do Europy	• opowiada o dokonaniach Inków i Azteków	• rozumie zmiany, które zaszły w Europie i Nowym Świecie w wyniku odkryć geograficznych	• omawia znaczenie zmian wprowadzonych przez odkrywców na podbitych terenach, wskazuje ich pozytywne i negatywne
• rozumie pojęcia: renesans, odrodzenie, człowiek renesansu; • wymienia najwybitniejszych twórców włoskiego renesansu; • wskazuje na mapie Włochy	• rozumie termin humanizm; • wymienia najważniejsze dzieła Michała Anioła, Leonarda da Vinci i Rafaela	• podaje przyczyny narodzin renesansu we Włoszech	• na wybranym przykładzie omawia cechy sztuki renesansowej	• porównuje sztukę renesansu i średn. • wskazuje podobieństwa między sztuką renesansu i starożytn.
• wie, kto i kiedy udoskonalił wynalazek druku (ruchoma czcionka drukarska); • wymienia najważniejszych humanistów XVI-wiecznej Europy	• opisuje sylwetki Mikołaja Kopernika i Erazma z Rotterdamu	• opisuje znaczenie upowszechnienia druku dla rozwoju kultury; • omawia odkrycie Mikołaja Kopernika	• rozumie przełomowe znaczenie odkrycia Mikołaja Kopernika	• analizuje zmiany, które zaszły w XV i XVI wieku, i dostrzega ich wpływ na życie ludzi

• potrafi wskazać datę początku reformacji; • zna dokonania Marcina Lutra; • rozumie pojęcia: reformacja, anglikanizm, protestantyzm, luteranizm, kalwinizm; • wskazuje na mapie państwa, w których doszło do reformacji	• wie, jak powstał anglikanizm, podpisania pokoju w Augsburgu, nocy św. Bartłomieja; • zna dokonania Jana Kalwina i działania Henryka VIII związane z reformacją; • rozumie pojęcie tolerancji religijnej	• wymienia przyczyny reformacji; • przedstawia skutki reformacji; • opisuje wojny religijne oraz ich skutki	• dostrzega i wymienia różnice pomiędzy katolicyzmem i protestantyzmem; • dostrzega różnorodność przyczyn reformacji i różny jej przebieg w zależności od państwa	• analizuje przyczyny wojen religijnych; • wskazuje zmiany, które zaszły w Europie w związku z reformacją
• wie, kiedy i gdzie odbył się sobór reformujący Kościół; • rozumie pojęcia: sobór, jezuici, kontreformacja, reforma katolicka	• zna najważniejsze postanowienia soboru trydenckiego; • przedstawia działalność sądów kościelnych i jezuitów	• omawia zmiany, które nastąpiły w Kościele katolickim po soborze	• rozumie skutki dwóch reform chrześcijaństwa; • omawia wpływ reform na zmiany w funkcjonowaniu Kościoła	• porównuje sytuację w Kościele katolickim przed soborem i po jego reformach
• omawia najważniejsze wydarzenia XVI wieku	• wymienia dzieła renesansu, zna najważniejszych twórców tego okresu; • wyjaśnia pojęcia: renesans, humanizm, odkrycia geograficzne, kolonie, reformacja, reforma	• przedstawia przyczyny i skutki: reformacji, reformy katolickiej, odkryć geograficznych	• rozumie i uzasadnia przełomowy charakter: udoskonalenia druku, ustaleń Mikołaja Kopernika, odkrycia Ameryki, wystąpienia Marcina	• porównuje początek nowożytności z poprzednimi epokami, omawia zmiany w XVI w. • dostrzega wpływ antyku na sztukę

	trydencka, kontrreformacja		Lutra	i postrzeganie świata w renesansie
• wskazuje na mapie ziemie, którymi władali Jagiellonowie; • wymienia ostatnich władców z dynastii Jagiellonów; • rozumie określenie: hołd pruski; • zna datę hołdu pruskiego	• opisuje początek wojny z państwem moskiewskim; • wyjaśnia okoliczności powstania floty na Bałtyku	• wie, w jaki sposób doszło do likwidacji państwa zakonnego; • zna postanowienia traktatu pokojowego zawartego w Krakowie w 1525 roku	• wymienia i rozumie przyczyny wojen z państwem moskiewskim	• omawia położenie międzynarodowe Polski za ostatnich Jagiellonów
• rozumie pojęcia: nihil novi, demokracja szlachecka, sejm walny, izba poselska, izba senatorska, magnat, pospolite ruszenie; • określa wiek, w którym ukształtował się sejm	• opowiada o powstaniu demokracji szlacheckiej; • opowiada o funkcjonowaniu sejmu; • wskazuje, czym szlachta różniła się od innych stanów	• rozumie zasadę jednomyślności w pracy sejmu; • omawia znaczenie szlachty w państwie	• potrafi wskazać konsekwencje demokracji szlacheckiej; • wskazuje przyczyny przewagi politycznej szlachty w Polsce	• porównuje demokrację szlachecką z innymi formami sprawowania władzy
• wyjaśnia pojęcia i zna datę: unia realna, Rzeczpospolita Obojga Narodów; wiąże postać Zygmunta Augusta z unią w Lublinie; • wskazuje na mapie	• wymienia postanowienia unii lubelskiej	• zna przyczyny zawarcia unii polsko-litewskiej; • wymienia i rozumie skutki unii	• rozumie różne oceny unii ze strony Polaków i Litwinów	• porównuje charakter unii realnej i unii personalnej; • ocenia zawarcie unii z perspektywy polityki

Rzeczpospolitą Obojga Narodów				zagranicznej i wewn.
• rozumie pojęcia: wolna elekcja, sejm elekcyjny, artykuły henrykowskie, pacta conventa, Akademia Wileńska; • wymienia dwóch pierwszych władców elekcyjnych	• wyjaśnia zasady wolnej elekcji; • wie, gdzie odbywały się wolne elekcje; • omawia rządy dwóch pierwszych władców elekcyjnych	• rozumie znaczenie art.henrykowskich i pacta conventa dla ograniczenia władzy kr. • rozumie znaczenie propagandy w czasie wolnej elekcji	• dostrzega wady i zalety elekcyjnego obozu władcy	• porównuje monarchię elekcyjną z monarchią dziedziczną
• rozumie pojęcia: pańszczyzna, folwark, „spichlerz Europy”; zna monetę XIXw. pokazuje na mapie Gdańsk	• wie, dlaczego w Rz..rozwinęła się produkcja i handel zbożem; co eksportowano i importowano	• analizuje znaczenie Gdańska dla polskiej gospodarki	• uzasadnia wpływ handlu zbożem na położenie chłopów i wzrost roli szlachty	• potrafi uzasadnić znaczącą rolę szlachty w gospodarce polskiej
• wymienia narody zamieszkujące Rzeczpospolitą; • wskazuje na mapie tereny zamieszkane przez Polaków, Litwinów, Rusinów, Niemców; • wymienia religie i wyznania	• na przykładzie Lwowa omawia koegzystencję różnych narodów; • rozumie pojęcie: konfederacja warszawska, zna datę podpisania	• wie, dlaczego w Rz.jmieszkało wiele mniejszości narodow. • omawia przyczyny i skutki tolerancji religijnej	• omawia znaczenie konfederacji warszawskiej dla tolerancji religijnej	• porównuje sytuację protestantów w Rzeczypospolitej i Europie
• wie, kim byli i z czego zasłynęli Mikołaj Rej, Jan Kochanowski, Andrzej Frycz Modrzewski; • omawia renesansowy charakter	• wskazuje przykłady zmian zachodzących w Polsce w okresie renesansu: rozwój polszczyzny i alfabetu	• omawia wpływ podróży, powstawania uniwersytetów i upowszechnienia	• rozumie i uzasadnia, dlaczego w odniesieniu do Zamościa używa się określenia „miasto	• porównuje renesans w Polsce i Europie

Zamościa; • rozumie pojęcie „złoty wiek kultury polskiej”	polskiego, powstawanie budowli renesansowych, szerzenie idei humanizmu i renesansu na uniwersytetach	druku na zmiany w polskiej kulturze; • wskazuje cechy renesansu	idealne”	
• omawia sytuację gospodarczą Polski w XVI wieku; • wymienia narody, religie i wyznania Rzeczypospolitej Obojga Narodów	• charakteryzuje rządy dwóch ostatnich Jagiellonów; • opisuje mechanizmy wolnej elekcji	• rozumie przyczyny i skutki unii lubelskiej; • wie, dlaczego XVI w nazywa się „złotym wiekiem” kultury Pol.	• uzasadnia rozwój gospodarczy Polski i tolerancję religijną	• wskazuje cechy Polski w XVI wieku i analizuje zachodzące w niej przemiany
• rozumie pojęcia: Król Słońce, monarchia absolutna, Wersal, etykieta; • wie, kiedy panował Ludwik XIV	• wyjaśnia słowa „Państwo to ja”; • opowiada o drodze Francji do pozycji mocarstwa	• przedstawia cechy monarchii absolutnej	• rozumie i uzasadnia rolę Ludwika XIV w tworzeniu potęgi Francji w Europie	• porównuje demokrację szlachecką z monarchią absolutną
• zna datę rewolucji w Anglii; • rozumie pojęcia: purytanie, Wspaniała Rewolucja, <i>Deklaracja praw</i> , zna postać O. Cromwella wie, kiedy doszło do: konfliktu króla z Parlamentem, Wspaniałej Rewolucji, unii Anglii i Szkocji	• wskazuje zmiany zachodzące w Anglii, gdy była republiką; • rozumie zasadę „król panuje, ale nie rządzi”	• rozumie, dlaczego doszło do konfliktu króla z Parlamentem, wskazuje skutki tego sporu	• opowiada o powstaniu Wielkiej Brytanii; • charakteryzuje ustrój Wielkiej Brytanii	• porównuje sposób sprawowania rządów w Wielkiej Brytanii XVII wieku i demokrację szlachecką

• zna postacie: Zygmunta III Wazy, Wł. IV Wazy, Dymitra Samozwańca; • wskazuje na mapie państwo, z którym Polska zawarła unię personalną za Zygmunta III Wazy; • rozumie pojęcia: samodzierżawie, wielka smuta, dymitriada, Kreml, husaria; • zna daty: 1610, 1612, 1634	• wie, jak zakończyła się unia personalna Polski i Szwecji; • zna okoliczności objęcia tronu Rzeczypospolitej przez dynastię Wazów; • wskazuje na mapie zmiany granicy po pokoju polanowskim	• wyjaśnia przyczyny i skutki interwencji polskiej w Rosji	• dostrzega i omawia konsekwencje unii ze Szwecją, porównuje ją z unią lubelską	• analizuje pozycję międzynarodową Rzeczypospolitej za rządów Zygmunta III Wazy
• rozumie pojęcia: Kozacy, rejestr kozacki, ugoda w Perejasławiu; • zna postać B.Chmielnickiego	• omawia przebieg powstania kozackiego; wskazuje na mapie bitwy powstania	• wskazuje przyczyny wybuchu powstania kozackiego	• rozumie znaczenie ugody w Perejasławiu i skutki rozejmu w Andruszowie	• zna przyczyny wygranej Kozaków i ich zbliżenia do Rosji
• zna postacie: Jana Kazimierza, Augustyna Kordeckiego, Stefana Czarnieckiego; • zna pojęcia: potop, hetman; • wie, co się stało w 1655 i w 1660	• opisuje przebieg wojen polsko-szwedzkich; • omawia postanowienia pokoju w Oliwie	• wskazuje przyczyny konfliktu Polski ze Szwecją i rozumie znaczenie udanej obrony Jasnej Góry	• omawia znaczenie pokoju w Oliwie dla stosunków polsko-szwedzkich	• rozumie dążenie do opanowania Bałtyku przez państwa nad nim leżące
• wyjaśnia pojęcia: liberum veto, „złota wolność”, rokosz, królewieństwo	• wymienia skutki gospodarcze i polityczne wojen w XVII wieku	• rozumie i omawia demograficzne skutki wojen XVII-wiecznych	• rozumie znaczenie upadku gospodarczego Rzeczypospolitej dla	• rozumie wpływ „złotej wolności” na sytuację polityczną w

			funkcjonowania państwa	Rzeczypospolitej w XVIIw
• zna sylwetkę i dokonania Jana III Sobieskiego; • wie, kiedy miały miejsce bitwy pod Chocimiem i pod Wiedniem oraz jaki był ich rezultat; • rozumie pojęcia: haracz, odsiecz wiedeńska; • wskazuje na mapie miejsca bitew z Turkami	• omawia przebieg wojen polsko-tureckich	• wskazuje przyczyny wojen polsko-tureckich; • rozumie znaczenie bitwy pod Wiedniem	• omawia znaczenie traktatu w Buczacz i wie dlaczego był haniebnym • omawia okoliczności odsieczy Polaków dla Wiednia; • rozumie znaczenie odsieczy dla pozycji Polski w Europie	• wyjaśnia, dlaczego Jana III Sobieskiego nazywano „Lwem Lechistanu”
• wskazuje przykłady sztuki barokowej w architekturze, malarstwie i rzeźbie; • wyjaśnia pojęcia: barok, sarmatyzm, • opowiada o stylu życia szlachty w okresie baroku	• wymienia cechy sztuki barokowej	• rozumie znaczenie sztuki baroku dla Kościoła katolickiego; • omawia początki nietolerancji religijnej w Polsce, wskazuje jej przyczyny	• wskazuje różnice między kulturą baroku w Europie i w Rzeczypospolitej	• rozumie przyczyny różnic pomiędzy kulturą baroku w Europie i w Rzeczypospolitej
• wymienia najważniejsze wydarzenia XVII wieku; • zna postacie władców i wodzów	• opowiada o przebiegu wojen Rzeczypospolitej w XVII wieku;	• zna przyczyny i skutki najważniejszych	• analizuje przyczyny klęsk i zwycięstw Rzeczypospolitej	• porównuje ustrój Rzeczypospolitej z systemami we Francji

polskich w XVII wieku; • wie, kim byli Ludwik XIV i Oliver Cromwell	• przedstawia przejawy kryzysu w Polsce w XVIIw . • omawia sztukę barokową na wybranych przykładach, omawia kulturę sarmacką; • opisuje monarchię absolutną we Francji i parlamentarną w Anglii i postacie i wydarzenia związane z tymi ustrojami	wydarzeń XVII wieku	w XVII wieku	i w Anglii w XVII wieku
• rozumie pojęcia: „stulecie światel”, <i>Wielka encyklopedia francuska</i>, manufaktura, trójpodział władz, absolutyzm oświecony; • opisuje wynalazki oświecenia	• zna sylwetki i dokonania: J.J. Rousseau, Woltera, Monteskiusza; • podaje cechy kultury oświecenia, umieszcza ten okres na osi czasu	• rozumie znaczenie wprowadzenia obowiązk.szkolnictwa; • omawia koncepcję trójpodziału władz Monteskiusza	• analizuje absolutyzm oświecony i dostrzega jego wpływ na funkcjonowanie państwa	• rozumie znaczenie oświecenia dla postrzegania świata
• wskazuje na mapie Prusy, Rosję i Austrię; • wyjaśnia pojęcia: absolutyzm oświecony, imperator; • wymienia władców, którzy	• przedstawia reformy przeprowadzone w Rosji, Prusach i Austrii, wskazuje ich twórców	• wyjaśnia na przykładzie sąsiadów Rzeczypospolitej, na czym polegał absolutyzm oświecony	• rozumie znaczenie reform gospodarczych i wojskowych przeprowadzonych w państwach ościennych	• porównuje sposób sprawowania władzy w Rzeczypospolitej i u jej sąsiadów

wprowadzili zmiany w Rosji, Prusach i Austrii w XVIIIw.		w praktyce		
• rozumie pojęcia: herbatka bostońska, <i>Deklaracja niepodległości</i>, konstytucja; • zna datę <i>Deklaracji niepodległości</i>, tłumaczy, dlaczego ten dzień jest świętem narodowym w Stanach Zjednoczonych; • wymienia Polaków walczących o niepodległość USA; • zna postacie J.Waszyngtona i Benjamina Franklina	• opowiada o stosunkach między Anglią i koloniami; • rozumie, dlaczego Kościuszko i Pułaski są bohaterami dla Amerykanów	• wskazuje przyczyny wybuchu wojny o niepodległość Stanów Zjednoczonych; • omawia system sprawowania władzy w Stanach Zjednoczonych	• wskazuje różnice w systemie sprawowania władzy w państwach europejskich i w Stanach Zjednoczonych	• uzasadnia, dlaczego Stany Zjednoczone były pierwszym krajem, który wprowadził idee oświecenia w praktyce
• rozumie pojęcia: stan trzeci, Bastylia, monarchia konstytucyjna, <i>Deklaracja praw człowieka i obywatela</i>; • zna daty rewolucji i powstania monarchii konstytucyjnej; • zna postacie Ludwika XVI i Marii Antoniny	• wymienia stany społeczne we Francji rządzonej przez Ludwika XVI, omawia ich rolę w państwie; • wyjaśnia okoliczności powstania monarchii konstytucyjnej	• wymienia przyczyny rewolucji we Francji	• porównuje monarchię absolutną z monarchią konstytucyjną	• dostrzega wpływ idei oświecenia na wybuch rewolucji we Francji
• rozumie pojęcia: terror	• wyjaśnia okoliczności	• wyjaśnia przyczyny	• rozumie	• omawia wpływ idei

jakobiński, wielki terror, gilotyna, Marsylianka	wybuchu wojny Francji z sąsiadami; • charakteryzuje Francję jako republikę	obalenia jakobinów; • przedstawia skutki rewolucji we Francji	i przedstawia zmiany społeczne, jakie zaszły we Francji podczas rewolucji	oświeceniowa rewolucja we Francji; • ocenia skutki rewolucji
• zna postacie: Fryderyka II Hohenzollerna, Józefa II Habsburga, Piotra I Wielkiego, J. Waszyngtona, T. Kościuszki, K. Pułaskiego, Benjamina Franklina	• charakteryzuje monarchie absolutyzmu oświeconego	• podaje przyczyny, przebieg i skutki walki o niepodległość St. Zjed. i przebieg i skutki rewolucji we Francji	• omawia wpływ oświecenia na funkcjonowanie państwa	• dostrzega wpływ filozofii oświecenia na zmiany zachodzące w Europie i na świecie
• zna postacie Augusta II Mocnego, Stanisława Leszczyńskiego i Augusta III Sasa; • rozumie pojęcia: traktat trzech czarnych orłów, Collegium Nobilium, anarchia	• wyjaśnia powiedzenia: „od Sasa do Lasa”, „za króla Sasa jedź, pij i puszczaj pasa”; • wskazuje próby reform w Rzeczypospolitej	• rozumie, dlaczego doszło do objęcia polskiego tronu przez dynastię Wettinów; • omawia skutki wojny północnej dla Rz. trudności po wojnie póln i pod rządami Sasów	• wskazuje elementy uzależnienia Rzeczypospolitej od Rosji	• omawia skutki rządów Sasów oraz konsekwencje podporządkowania Rzeczypospolitej Rosji
• rozumie pojęcia: Szkoła Rycerska, konfederacja barska, I rozbiór Rzeczypospolitej, Familia, prawa kardynalne;	• omawia wybór Stanisława Poniatowskiego na króla Rzeczypospolitej; • wymienia reformy	• wymienia przyczyny I rozbioru Rzeczypospolitej	• wyjaśnia sposoby ingerencji Rosji w sprawę Rzeczypospolitej i ich	• ocenia sytuację polityczną Polski w czasie pierwszych lat rządów Stanisława

• wymienia państwa biorące udział w I rozbiorze, wskazuje utracone ziemie, zna datę • zna postacie Stanisława Augusta Poniatowskiego i T.Rejtana	wprowadzone przez Poniatowskiego; • opowiada o konfederacji barskiej		konsekwencje	Augusta
• wyjaśnia, czym były: Rada Nieustająca, Komisja Edukacji Narodowej, Towarzystwo do Ksiąg Elementarnych; • rozpoznaje Łazienki Królewskie w Warszawie	• wymienia próby reform podjęte przez Stanisława Poniatowskiego; • opisuje zmiany w W-wie, zna najważniejsze budynki z czasów Stanisława Augusta	• przedstawia zmiany w gospodarce i ich konsekwencje	• omawia znaczenie zmian w Rzeczypospolitej stanisławowskiej	• rozumie i uzasadnia zmiany w edukacji za rządów Poniatowskiego
• rozumie pojęcie: Sejm Wielki; • wie, kiedy zwołano sejm i uchwalono konstytucję	• omawia okoliczności powstania Sejmu Wielkiego; stronnictwa sejmowe i ich poglądy; zna postanowienia Konstytucji 3 maja	• omawia wpływ konstytucji na funkcjonowanie państwa	• rozumie i uzasadnia znaczenie konstytucji dla funkcjonowania państwa	• porównuje założenia ustrojowe Rzeczyposp. i St.Zjedn. zapisane w konstytucjach tych krajów
• rozumie pojęcie: konfederacja targowicka; • zna datę wojny polsko-rosyjskiej w obronie Konstytucji 3 maja oraz konfederacji targowickiej; • wymienia państwa rozbiorowe	• zna postać Józefa Poniatowskiego	• rozumie przyczyny i skutki konfederacji targowickiej; • wskazuje znaczenie II rozbioru dla sytuacji gospodarczej	• omawia wpływ Rosji na sytuację w Rzeczypospolitej, omawia znaczenie konfederacji targowickiej dla II	• analizuje postawę króla wobec konfederacji targowickiej

• wskazuje na mapie ziemie utracone przez w II rozbiore		Rzeczypospolitej	rozbioru	
• zna daty wybuchu powstania kościuszkowskiego i III rozbioru • zna postacie T.Kościuszki i Jana Kilińskiego; • rozumie pojęcia: uniwersał połaniecki, insurekcja, kosynierzy	• opowiada o przebiegu powstania kościuszkowskiego; • wymienia główne bitwy insurekcji	• wymienia przyczyny i skutki powstania kościuszkowskiego; oraz przyczyny klęski powst. i upadku Rzeczypospolitej.	• rozumie znaczenie uniwersału połanieckiego	• ocenia szanse na powodzenie powstania kościuszkowskiego
• zna daty: ostatniej wolnej elekcji, rozbiorów, uchwalenia konstytucji, powstania kościuszkowskiego	• omawia sytuację w Rzecz. z dynastii Wettinów; • przedstawia reformy St. Augusta Poniatowskiego; • opowiada o próbach niezależności i o walce o niepodległość (o Konstytucji 3 maja i o powstaniu kościuszkowskim)	• podaje przyczyny i skutki powstania kościuszkowskiego; • omawia przyczyny i skutki rozbiorów	• opisuje wpływy państw ościennych i przejmowanie przez nie kontroli nad Rzecz. pospolitą	• analizuje różne postawy wobec prób ocalenia niepodległości Rzeczypospolitej
• wie, kiedy Bonaparte objął władzę, został cesarzem, wygrał bitwę pod Austerlitz; • rozumie pojęcia: konsulat,	• opisuje sytuację we Francji za panowania Napoleona Bonaparte; • wymienia państwa, które	• wyjaśnia, jak Bonaparte objął władzę we Francji, uczynił kraj potęgą, odnosił sukcesy	• rozumie zmiany, w Europie po zwycięstwach Napoleona;	• analizuje reformy Bonaparte'a i wskazuje ich wpływ na budowanie potęgi

cesarstwo, <i>Kodeks Napoleona</i> , bitwa trzech cesarzy, Związek Reński	walczyły z Bonapartem, wskazuje te, które pokonał	wojskowe	• rozumie znaczenie bitwy pod Austerlitz dla zmian w Europie	Francji
• zna daty założenia Legionów we Włoszech; • wie, kiedy powstało Ks. Warsz. i kiedy powiększył się jego obszar • wskazuje Księstwo Warszawskie na mapie; i zna postać i zasługi ks. Józefa Poniatowskiego	• rozumie cele działania Legionów Dąbrowskiego, zna ich szlak bojowy; • zna okoliczności, w których powstał <i>Mazurek Dąbrowskiego</i>, oraz twórcę słów tej pieśni	• omawia zasady sprawowania władzy w Księstwie Warszawskim	• omawia stosunki między Księstwem Warszawskim a Francją	• ocenia postawę Napoleona wobec Polaków
• zna wydarzenia z lat: 1812, 1813, 1815; • rozumie pojęcia: bitwa narodów, sto dni Napoleona, Wielka Armia	• opowiada o kampanii rosyjskiej Napoleona i o udziale w niej Polaków	• wymienia przyczyny i skutki ataku na Rosję; • zna przyczyny klęski Napoleona w Rosji	• przedstawia wpływ Napoleona na Europę; • wymienia przyczyny ostatecznej klęski Bonapartego	• ocenia postawę Napol. wobec Polaków i rozumie znaczenie ep. napoleońskiej dla historii Europy
• wymienia najważniejsze bitwy okresu napoleońskiego; • wie, kiedy i gdzie powstały Legiony Dąbrowskiego, zna postać ich twórcy; • wie, w jakich okolicznościach powstał polski hymn	• opowiada o powstaniu Legionów Dąbrowskiego i ich szlaku bojowym	• zna przyczyny, przebieg i skutki zdobycia przez Francję pozycji hegemonu w Europie; • przedstawia przyczyny i skutki powstania	• analizuje zmiany w Europie okresu napoleońskiego	• ocenia stosunek Napoleona do sprawy polskiej

		Ks. Warsz. opisuje sposób rządzenia		

Ocenę niedostateczną śródroczną/roczną otrzymuje uczeń, który nie opanował niezbędnych wiadomości i umiejętności określonych wymaganiami na ocenę dopuszczającą.

Wymagania edukacyjne niezbędne do otrzymania poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych z **języka hiszpańskiego** w klasie **piątej** wynikające z realizowanego programu nauczania:

Tytuł programu: Español con Colega program nauczania języka hiszpańskiego dla klas IV i V

Autor programu: Izabela Kantor

- Uczeń otrzymuje plusa za:
 - aktywność na zajęciach (za 5 plusów uczeń otrzymuje ocenę bardzo dobrą)
 - odrabianie pracy domowej (za 5 plusów uczeń otrzymuje ocenę bardzo dobrą)
- Uczeń otrzymuje minusa za:
 - brak pracy domowej,
 - brak pracy na lekcji, niezgłoszone nieprzygotowanie do zajęć,
 - brak materiałów potrzebnych na zajęciach (zeszyt, karty pracy w skoroszybie).

Za minusy nie ma ocen niedostatecznych, ale ich liczba wpływa na ocenę semestralną/ roczną.

- Ocenę celującą na koniec roku szkolnego otrzymuje uczeń, który:
 - otrzymuje oceny celujące z testów (min. 96% możliwych do uzyskania punktów),
 - chętnie angażuje się w wykonywanie zadanych prac/projektów, a także wykazuje się samodzielnością w ich realizacji.
- Na semestr maksymalną oceną jest ocena bardzo dobra, z możliwością podwyższenia na koniec roku, jeśli uczeń spełnia wymagania na ocenę celującą.
- Uczeń ma prawo zgłosić nieprzygotowanie do lekcji 2 razy w semestrze bez żadnych konsekwencji. Nieprzygotowanie uczeń zgłasza przed lekcją.
- Za przeszkadzanie w prowadzeniu zajęć uczeń otrzymuje uwagę.
- Wszystkie sprawdziany i kartkówki są zapowiadane, a uczniowie są informowani o zakresie materiału.

Ocenę CELUJĄCĄ [6] otrzymuje uczeń, który:

- chętnie i z zaangażowaniem wykonuje zapowiedziane projekty/prace/zadania;
- stara się posługiwać się językiem hiszpańskim w trakcie całego toku zajęć, także w sytuacjach nietypowych;
- swobodnie posługuje się poznanymi strukturami leksykalno-gramatycznymi;

- otrzymał 96-100% punktów na sprawdzianie;
- wykazuje się samodzielnością przy realizacji powierzonych mu zadań.

Ocenę BARDZO DOBRĄ [5] otrzymuje uczeń, który:

- opanował zakres materiału programowego z zakresu języka hiszpańskiego;
- potrafi wykorzystać poznaną wiedzę w praktyce (w sytuacjach typowych oraz nietypowych): odpowiednio reaguje na polecenia nauczyciela, wypowiada się pełnymi zdaniami, umie zastosować poznane struktury leksykalne i gramatyczne;
- ma duży zasób słownictwa;
- na sprawdzianie otrzymał od 86 do 95% punktów.

Ocenę DOBRĄ [4] otrzymuje uczeń, który:

- opanował większość materiału programowego z zakresu języka hiszpańskiego;
- potrafi zastosować zdobyte umiejętności w praktyce z pomocą nauczyciela;
- potrafi posługiwać się językiem hiszpańskim w sytuacjach typowych, a przy wsparciu nauczyciela – także w nietypowych;
- na sprawdzianie otrzymał od 71 do 85% punktów.

Ocenę DOSTATECZNĄ [3] otrzymuje uczeń, który:

- opanował materiał programowy jedynie w zakresie treści podstawowych (powyżej 50%);
- ma trudności z zastosowaniem poznanych wiadomości w praktyce (odpowiednim reagowaniem na polecenia nauczyciela, formułowaniu wypowiedzi pisemnych/ustnych);
- stosuje poznane wiadomości w sytuacjach typowych z pomocą nauczyciela;
- ma trudności z nazywaniem osób/obiektów/zjawisk w swoim najbliższym otoczeniu;
- na sprawdzianie otrzymał od 51 do 70% punktów.

Ocenę DOPUSZCZAJĄCĄ [2] otrzymuje uczeń, który:

- opanował wiadomości konieczne do kontynuowania nauki;
- odtwarza poznane wiadomości bez umiejętności ich wyjaśniania (reaguje na polecenia formułowane w języku hiszpańskim w obrębie wyuczonych zwrotów);
- ma ubogi zasób słownictwa, trudności z nazwaniem obiektów w najbliższym otoczeniu oraz odmianą czasowników;

- na sprawdzianie otrzymał od 31 do 50% punktów.

Ocenę NIEDOSTATECZNĄ [1] otrzymuje uczeń, który:

nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą;

nie opanował wiadomości koniecznych do kontynuowania nauki;

nie wykorzystuje szans na uzupełnienie wiedzy,

na sprawdzianie otrzymał poniżej 30% punktów.

Wymagania edukacyjne niezbędne do otrzymania poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych z **języka hiszpańskiego** w klasie **szóstej** wynikające z realizowanego programu nauczania:

Tytuł programu: *Program nauczania języka hiszpańskiego EXPLORA*

Autor programu: Karolina Hadło, Katarzyna Palonka

Dział tematyczny	Uczeń otrzymuje ocenę celującą jeśli:	Ocena bardzo dobra	Ocena dobra	Ocena dostateczna	Ocena dopuszczająca
Rozdział 0-2	Uczeń spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, cechuje się samodzielnością pracy, wyróżnia aktywnością, wykonując zadania o różnym stopniu trudności.	Uczeń spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto: • rozumie, poprawnie zapisuje i wypowiada oraz stosuje słownictwo z rozdziału; • zna formy i zasady użycia oraz stosuje poprawnie formy	Uczeń spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto: • rozumie, poprawnie zapisuje i niekiedy stosuje podstawowe słownictwo z rozdziału; • rozumie odmianę czasowników: <i>ser, llamarse, tener</i> i poprawnie używa je w	Uczeń spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto: • rozumie, stara się poprawnie zapisać i niekiedy stosuje podstawowe słownictwo z rozdziału (powitania, pożegnania, zwroty grzecznościowe, słownictwo	Uczeń: • rozumie podstawowe słownictwo z rozdziału, • zna czasowniki <i>ser, llamarse, tener</i>, potrafi je odmienić z pomocą nauczyciela/tabeli z odmianą, • z pomocą nauczyciela stara

		gramatyczne • poprawnie nazywa działania matematyczne • posiada wiedzę z zakresu kultury Hiszpanii i krajów hiszpańskojęzycznych (imiona i nazwiska hiszpańskie, znane osoby mówiące językiem hiszpańskim, ważne telefony w Hiszpanii) • poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie podając pełne informacje • poprawnie literuje wyrazy • stosuje liczby do 100	wypowiedziach (ustnych i pisemnych); • w większości poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie ze zrozumieniem i słuchanie, podając wybrane informacje: ◦ informacje ogólne, kim są rozmówcy ◦ informacje szczegółowe (np. pochodzenie ludzi, relacje rodzinne, charakter, wiek, zawód, wygląd zewnętrzny) ◦ opisuje osoby z ilustracji ◦ w większości poprawnie literuje	klasowe, alfabet, dźwięki języka hiszpańskiego, kraje, przymiotniki wskazujące narodowości, wiek, zawody, miejsca pracy, liczebniki 0-100, wygląd zewnętrzny, cechy charakteru, członkowie rodziny, kolory); • rozumie odmianę czasowników: <i>ser, llamarse, tener</i> • zna niektóre formy i zasady użycia form gramatycznych: zaimki osobowe w funkcji podmiotu zaimki wskazujące (<i>este/a</i>), czas teraźniejszy Presente de Indicativo (<i>ser,</i>	się rozwiązywać zadania na czytanie ze zrozumieniem i słuchanie, podając wybrane informacje ogólne, • biernie stosuje liczby do 20; • z pomocą nauczyciela/wzorów z podręcznika potrafi podać podstawowe informacje o sobie.
--	--	---	--	---	--

		• opisuje szczegółowo ludzi, członków rodziny i więzi rodzinne • samodzielnie zadaje pytania oraz odpowiada na nie • zapisuje szczegółowe informacje o sobie.	wyrazy ◦ wydaje polecenia ◦ wymienia cechy fizyczne ludzi określa relacje rodzinne i krótko opisuje jej członków ◦ zapisuje podstawowe informacje o sobie.	<i>tener, llamarse</i>), rodzaj i liczba przymiotników, rodzajniki określone, zaimek dzierżawczy <i>mi</i>, zaimki pytajne; • stara się samodzielnie rozwiązywać zadania na czytanie ze zrozumieniem i słuchanie, podając wybrane informacje ogólne; • wskazuje różnice pomiędzy tekstem a ilustracją; • biernie i czynnie stosuje liczby do 20; • biernie do 100 wzorując się na przykładach z podręcznika; • odpowiednio reaguje na	
--	--	---	---	--	--

				polecenia; • potrafi podać podstawowe informacje o sobie.	
Rozdział 3-4	Uczeń spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, cechuje się samodzielnością pracy, wyróżnia aktywnością, wykonując zadania o różnym stopniu trudności.	Uczeń spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto: • rozumie, poprawnie zapisuje i wypowiada oraz stosuje słownictwo z rozdziału; • odmienia czasowniki wymienione w wymaganiach na ocenę dobrą, stosuje je poprawnie w wypowiedziach, • zna formy i zasady użycia oraz stosuje poprawnie formy gramatyczne • posiada wiedzę z zakresu	Uczeń spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto: • rozumie, poprawnie zapisuje i niekiedy stosuje podstawowe słownictwo z rozdziału; • zna formy i zasady użycia form gramatycznych: czasowniki nieregularne z obocznością samogłoskową, np. <i>querer</i> i <i>poder</i>, potrafi odmienić inne czasowniki nieregularne wg wzoru; • w większości poprawnie	Uczeń spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto: • rozumie, stara się poprawnie zapisać i niekiedy stosuje podstawowe słownictwo z rozdziału: (przedmioty klasowe i przybory szkolne, czynności na lekcji, pomieszczenia w szkole, przedmioty szkolne, kolory, dni tygodnia, żywność, rodzaje kanapek) • zna niektóre formy i zasady użycia form	Uczeń: • rozumie podstawowe słownictwo z rozdziału; • zna niektóre formy i zasady użycia form gramatycznych i stara się ich używać z pomocą nauczyciela/wzorów z podręcznika: ◦ czas teraźniejszy Presente de Indicativo (czasowniki zakończone na -ar, -er, czasownik <i>gustar</i>) ◦ użycie czasownika <i>haber</i>

		kultury Hiszpanii i krajów hiszpańskojęzycznych: system edukacji w Hiszpanii, dieta śródziemnomorska, meksykańska, japońska, typowe dania kuchni krajów hiszpańskojęzycznych, bary i restauracje, posiłki w Hiszpanii). • poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie podając pełne informacje • opisuje szczegółowo szkołę, klasę • samodzielnie zadaje pytania oraz odpowiada na nie	rozwiązuje zadania na czytanie ze zrozumieniem i słuchanie, podając wybrane informacje: ◦ informuje o czasie wydarzenia ◦ pyta o pozwolenie i go udziela ◦ opisuje nawyki żywieniowe i potrawy ◦ potrafi odegrać scenkę w restauracji (przyjmowanie i składanie zamówienia).	gramatycznych: ◦ czas teraźniejszy Presente de Indicativo (czasowniki zakończone na -ar, -er, czasownik <i>gustar</i>) ◦ użycie czasownika <i>haber</i> ◦ liczebniki nieokreślone <i>mucho/a/s</i> i <i>poco/a/s</i> ◦ czasowniki nieregularne z obocznością samogłoskową <i>querer</i> i <i>poder</i> • stara się samodzielnie rozwiązywać zadania na czytanie ze zrozumieniem i słuchanie, podając wybrane	• z pomocą nauczyciela stara się rozwiązywać zadania na czytanie ze zrozumieniem i słuchanie, podając wybrane informacje ogólne, • z pomocą nauczyciela/ wzorów z podręcznika potrafi zareagować na zwroty używane w restauracji.
--	--	--	--	--	--

		• opisuje swój plan lekcji i co robi w szkole • opowiada o swoich upodobaniach oraz porównuje je z gustami innych osób • porównuje różne diety.		informacje ogólne; ◦ wskazuje różnice pomiędzy tekstem a ilustracją; ◦ dopasowuje obrazek do opisu lub dialogu ◦ pyta o plan lekcji i o szkołę, ◦ z pomocą nauczyciela/ wzorów z podręcznika potrafi odegrać scenkę w restauracji.	
Rozdział 5-6	Uczeń spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, cechuje się samodzielnością pracy, wyróżnia aktywnością, wykonując zadania o różnym stopniu trudności.	Uczeń spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto: • rozumie, poprawnie zapisuje i wypowiada oraz stosuje słownictwo z	Uczeń spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto: • rozumie, poprawnie zapisuje i niekiedy stosuje podstawowe słownictwo z	Uczeń spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto: • rozumie, stara się poprawnie zapisać i niekiedy stosuje podstawowe słownictwo z	Uczeń: • rozumie podstawowe słownictwo z rozdziału, • zna czasowniki <i>estar, ir, tener, doler,</i>

		rozdziału; • zna formy i zasady użycia oraz stosuje poprawnie formy gramatyczne • posiada wiedzę z zakresu kultury Hiszpanii i krajów hiszpańskojęzycznych miasta w krajach hiszpańskojęzycznych adresowanie w Hiszpanii (formy osobowe <i>tú/usted</i>, wyrażenia grzecznościowe, tradycyjne metody leczenia). • poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie podając pełne	rozdziału; • zaimki osobowe dopełnienia dalszego • struktury porównawcze • struktury wyrażające warunek realny do spełnienia; • w większości poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie ze zrozumieniem i słuchanie, podając wybrane informacje ogólne i szczegółowe • opisuje osoby z ilustracji. • opisuje mieszkanie lub dom • pyta o zdrowie opisuje stan zdrowia	rozdziału (dom, różne miejsca zamieszkania, wyposażenie domu i mieszkania, czynności domowe, miasto i budynki użytkowe, części ciała, opis zewnętrzny, zwierzęta, choroby i ich symptomy, lekarstwa i środki medyczne, odczucia) • zna niektóre formy i zasady użycia form gramatycznych: ◦ czas teraźniejszy Presente de Indicativo (czasowniki zakończone na -ar, -er, czasowniki <i>estar, ir, tener, doler,</i>	<i>encontrarse, haber.</i> • z pomocą nauczyciela stara się rozwiązywać zadania na czytanie ze zrozumieniem i słuchanie, podając wybrane informacje ogólne, • z pomocą nauczyciela/wzorów z podręcznika stara się prosto opisać osoby z ilustracji, a także mieszkanie/dom. • umiejscawia w przestrzeni (zna przyimki i wyrażenia przyimkowe miejsca) • <i>potrafi krótko opisać swój wygląd i charakter.</i>
--	--	---	--	---	---

		informacje.	• opisuje wygląd i charakter • porównuje • udziela wskazówek i rad • wyraża powinność.	<i>encontrarse</i>) ◦ porównanie czasowników w <i>estar/haber</i>, ◦ przysłówki miary i zaimki nieokreślone ◦ peryfrazy werbalne <i>deber, tener + que +</i> bezokoliczniki • stara się samodzielnie rozwiązywać zadania na czytanie ze zrozumieniem i słuchanie, podając wybrane informacje ogólne; • wskazuje różnice pomiędzy tekstem a ilustracją, • z pomocą	
--	--	-------------	---	--	--

				nauczyciela opisuje osoby z ilustracji, a także mieszkanie/dom ; • pyta i udziela informacji o drogę do jakiegoś miejsca; • krótko opisuje wygląd i charakter.	
Rozdział 7-8	Uczeń spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, cechuje się samodzielnością pracy, wyróżnia aktywnością, wykonując zadania o różnym stopniu trudności.	Uczeń spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto: • rozumie, poprawnie zapisuje i wypowiada oraz stosuje słownictwo z rozdziału; • odmienia czasowniki • zna formy i zasady użycia oraz stosuje poprawnie formy gramatyczne	Uczeń spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto: • rozumie, poprawnie zapisuje i niekiedy stosuje podstawowe słownictwo z rozdziału; • zna formy i zasady użycia form gramatycznych: ◦ czas teraźniejszy Presente de Indicativo (czasowniki	Uczeń spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto: • rozumie, stara się poprawnie zapisać i niekiedy stosuje podstawowe słownictwo z rozdziału: czynności codzienne, części dnia, czynności w czasie wolnym, upodobania, sporty i obiekty sportowe, pory roku, obowiązki	Uczeń: • rozumie podstawowe słownictwo z rozdziału; • zna niektóre formy i zasady użycia form gramatycznych i stara się ich używać z pomocą nauczyciela/wzorów z podręcznika: ◦ • z pomocą nauczyciela stara się rozwiązywać zadania na

		• posiada wiedzę z zakresu kultury Hiszpanii i krajów hiszpańskojęzycznych: (pory dnia w Hiszpanii, strefy czasowe w niektórych krajach hiszpańskojęzycznych, popularne sporty w świecie hiszpańskojęzycznym, sposoby na zdrowe spędzanie czasu wolnego) • poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie podając pełne informacje • opowiada o czynnościach dnia codziennego,	zakończone na -ar, -er, czasownik <i>gustar</i>, czasowniki z obocznością e>ie, o>ue, u>ue, e>i, czasowniki <i>hacer, salir, ver, saber, preferir, querer</i>) i samodzielnie je odmienia, ◦ zna i samodzielnie odmienia czasowniki zwrotne, ◦ przysłówki i wyrażenia czasowe ◦ zaimki osobowe dopełnienia dalszego • w większości poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie ze	domowe; • zna niektóre formy i zasady użycia form gramatycznych: ◦ czas teraźniejszy Presente de Indicativo (czasowniki zakończone na -ar, -er, czasownik <i>gustar</i>, czasowniki z obocznością e>ie, o>ue, u>ue, e>i, czasowniki <i>hacer, salir, ver, saber, preferir, querer</i>) i odmienia je z pomocą nauczyciela/ wzorów z podręcznika , ◦ czasowniki zwrotne ◦ przysłówki i	czytanie ze zrozumieniem i słuchanie, podając wybrane informacje ogólne, • z pomocą nauczyciela/ wzorów z podręcznika potrafi ◦ mówić o czynnościach dnia codziennego, ◦ wyrażać swoje upodobania ◦ mówić o swoich zainteresowaniach.
--	--	--	---	--	---

		porządkujące je chronologicznie • bardzo szczegółowo opowiada o swoich upodobaniach i porównuje je z upodobaniami innych osób • opowiada o swoich upodobaniach i obowiązkach domowych wyrażając częstotliwość ich wykonywania • proponuje i przyjmuje propozycje.	zrozumieniem i słuchanie, podając wybrane informacje ogólne i szczegółowe. ◦ pyta i udziela informacji o godzinie ◦ pyta o i wyraża częstotliwość	wyrażenia czasowe ◦ podstawowe przysłówki i wyrażenia częstotliwości • stara się samodzielnie rozwiązywać zadania na czytanie ze zrozumieniem i słuchanie, podając wybrane informacje ogólne; • mówi o czynnościach dnia codziennego, • wyraża swoje upodobania i pyta o upodobania innych, • mówi o swoich zainteresowaniach i zdolnościach.	
--	--	--	---	--	--

Ocenę niedostateczną semestralną/roczną otrzymuje uczeń, który nie opanował niezbędnych wiadomości i umiejętności określonych wymaganiami na ocenę dopuszczającą.

Wymagania edukacyjne niezbędne do otrzymania poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych z **informatyki** w klasie **szóstej** wynikające z realizowanego programu nauczania.

Tytuł programu: **Program nauczania informatyki w szkole podstawowej. Lubię to!**

Autor programu: **Michał Kęska**

Tytuł w podręczniku	Numer i temat lekcji	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca) Uczeń:	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna) Uczeń:	Wymagania rozszerzające (ocena dobra) Uczeń:	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra) Uczeń:	Wymagania wykraczające (ocena celująca) Uczeń:
Dział 1. Nie tylko kalkulator. Odwiedzamy świat tabel i wykresów w programie MS Excel						
1.1. Kartka w kratkę. Wprowadzenie do programu MS Excel	1. Kartka w kratkę. Wprowadzenie do programu MS Excel	- wprowadza dane do komórek - zmienia szerokość kolumn	formatuje komórki	- dodaje arkusze do skoroszytu - kopiuje i wkleja dane do różnych arkuszy	- zmienia nazwy arkuszy - zmienia kolory kart arkuszy	przygotowuje tabelę z danymi określonymi przez nauczyciela, wykazując się estetyką i dbałością o szczegóły oraz wykorzystując dodatkowe narzędzia, np. Scal i wyśrodkuj
1.2. Porządki w komórce. O formatowaniu i sortowaniu danych	2. Porządki w komórce. O formatowaniu i sortowaniu danych	zmienia krój, kolor i wielkość czcionki użytej w komórkach	wykorzystuje automatyczne wypełnianie, aby wstawić do tabeli kolejne liczby	porządkuje dane w tabeli według określonych wytycznych	- używa formatowania warunkowego, aby wyróżnić określone wartości - porządkuje dane w tabeli według więcej niż jednego kryterium	- wykorzystuje formatowanie warunkowe oraz sortowanie danych do czytelnego przedstawienia określonych danych - korzysta z opcji Filtruj, aby pokazać tylko niektóre dane

1.3. Budżet kieszonkowy. Proste obliczenia w programie MS Excel	3. i 4. Budżet kieszonkowy. Proste obliczenia w programie MS Excel	•tworzy własne formuły do obliczeń	•w tworzonych formułach wykorzystuje adresy komórek	•wykonuje obliczenia, korzystając z formuł SUMA oraz ŚREDNIA	•korzysta z arkusza kalkulacyjnego w codziennym życiu, np. do tworzenia własnego budżetu	•wykorzystuje arkusz kalkulacyjny w sytuacjach nietypowych, np. do obliczania wskaźnika masy ciała (BMI)
1.4. Demokratyczne wybory. O tworzeniu wykresów	5. i 6. Demokratyczne wybory. O tworzeniu wykresów	•prezentuje dane na wykresie	•zmienia wygląd wykresu	•dodaje lub usuwa elementy wykresu	•dobiera typ wykresu do rodzaju prezentowanych danych	•analizuje dane przedstawione na wykresie i je opisuje

Dział 2. Sieciowe pogaduszki. O poczcie internetowej i wirtualnej komunikacji						
2.1. Bez koperty i znaczka. Poczta elektroniczna i zasady właściwego zachowania w sieci	7 i 8. Bez koperty i znaczka. Poczta elektroniczna i zasady właściwego zachowania w sieci	wysyła wiadomość elektroniczną	tworzy konto poczty elektronicznej w jednym z popularnych serwisów	- wysyła wiadomości do więcej niż jednego odbiorcy - wykorzystuje pola Do wiadomości oraz Ukryte do wiadomości podczas wpisywania adresów odbiorców	zapisuje wybrane adresy e-mail, korzystając z funkcji Kontakty serwisu pocztowego	przesyła dokumenty jako załączniki do wiadomości e-mail
2.2. Rozmowy w sieci. O szybkiej komunikacji w internecie	9. i 10. Rozmowy w sieci. O szybkiej komunikacji w internecie	wykorzystuje program Skype do komunikacji ze znajomymi	omawia niebezpieczeństwa związane z komunikacją internetową	- podczas komunikacji internetowej stosuje się do zasad bezpieczeństwa w internecie - wyszukuje znajomych, korzystając z bazy kontaktów programu Skype	- opisuje wady i zalety komunikacji internetowej oraz porównuje komunikację internetową z rozmową na żywo - instaluje program Skype na komputerze	wykorzystuje komunikatory internetowe podczas pracy nad szkolnymi projektami
2.3. Chmura w internecie. O usłudze OneDrive i	11. i 12. Chmura w internecie. O usłudze OneDrive i	- przesyła plik do usługi OneDrive - tworzy folder w usłudze OneDrive	tworzy dokumenty tekstowe, korzystając z programów	dodaje obrazy do dokumentów tekstowych tworzonych	udostępnia dokumenty utworzone w usłudze OneDrive	wykorzystuje narzędzia dostępne w chmurze internetowej do gromadzenia

współtworzeniu dokumentów	współtworzeniu dokumentów		dostępnych bezpośrednio w usłudze OneDrive	bezpośrednio w usłudze OneDrive	•edytuje z innymi w tym samym czasie dokument utworzony w usłudze OneDrive	materiałów oraz wykonywania szkolnych projektów
2.4. Razem w chmurach. Zebranie i opracowanie danych – zadanie projektowe	13. i 14. Razem w chmurach. Zebranie i opracowanie danych – zadanie projektowe	•tworzy dokumenty w usłudze OneDrive •udostępnia innym dokumenty utworzone w usłudze OneDrive •współpracuje z innymi podczas edycji dokumentów w usłudze OneDrive •gromadzi materiały do wspólnego projektu w usłudze OneDrive				
Dział 3. Po nitce do kłębka. Rozwiązywanie problemów z wykorzystaniem programu Scratch						
3.1. Do biegu, gotowi, start! Komunikaty w programie Scratch	15. i 16. Do biegu, gotowi, start! Komunikaty w programie Scratch	•buduje skrypty określające początkowy wygląd sceny	•tworzy własne tło sceny •tworzy własne duszki	•buduje skrypty nadające komunikaty •buduje skrypty odbierające komunikaty	•tworzy prostą grę zręcznościową	•edytuje utworzoną grę, dodając wymyślone przez siebie elementy

3.2. Co jest naj... O wyszukiwaniu najmniejszej i największej liczby	17. i 18. Co jest naj... O wyszukiwaniu najmniejszej i największej liczby	•tworzy zmienne i wykorzystuje je w budowanych skryptach	•buduje skrypty nadające zmiennym różne wartości	•wykorzystuje w budowanych skryptach bloki z napisem „powtórz” oraz z napisem „jeżeli”	•buduje skrypty wyszukujące największą oraz najmniejszą liczbę w podanym zbiorze	•buduje skrypt obliczający średnią ocen z dowolnego przedmiotu
3.3. Trafiony, zatopiony. Jak wyszukać podany element w zbiorze?	19. i 20. Trafiony, zatopiony. Jak wyszukać podany element w zbiorze?	•wykorzystuje blok z napisem „zapytaj” w budowanych skryptach i zapisuje odpowiedzi użytkownika jako wartość zmiennej	•sprawdza spełnienie określonych warunków, wykorzystując bloki z kategorii Wyrażenia	•buduje skrypty sprawdzające więcej niż jeden warunek	•buduje skrypt wyszukujący w zbiorze konkretną liczbę	•tworzy w Scratchu grę logiczną wykorzystującą losowanie liczb
3.4. Razem możemy więcej. O społeczności użytkowników Scratcha	21. i 22. Razem możemy więcej. O społeczności użytkowników Scratcha	•wykorzystuje serwis https://scratch.mit.edu do budowania skryptów w programie Scratch	•zakłada konto w serwisie https://scratch.mit.edu	•udostępnia własne skrypty w serwisie https://scratch.mit.edu	•korzysta z projektów umieszczonych w serwisie https://scratch.mit.edu , modyfikując je według własnych pomysłów	•zakłada z koleżankami i kolegami z klasy studio na stronie https://scratch.mit.edu i wspólnie z nimi tworzy projekty w Scratchu
Dział 4. Malowanie na warstwach. Poznajemy program GIMP						
4.1. Tort ma warstwy i cebula ma warstwy. O tworzeniu grafik z	23. i 24. Tort ma warstwy i cebula ma warstwy. O tworzeniu grafik z	•tworzy proste rysunki, wykorzystując podstawowe narzędzia z	•pracuje na warstwach	•zmienia ustawienia narzędzi w programie GIMP	•modyfikuje stopień krycia warstw, aby uzyskać określony efekt	•podczas pracy w programie GIMP wykazuje się wysokim poziomem estetyki

z wykorzystaniem warstw	wykorzystaniem warstw	przybornika programu				•świadomie wykorzystuje warstwy, tworząc obrazy
4.2. Zdjęć cięcie-gięcie. Elementy retuszu i fotomontażu zdjęć	25., 26. i 27. Zdjęć cięcie-gięcie. Elementy retuszu i fotomontażu zdjęć	•zmienia ustawienia kontrastu i jasności zdjęć	•kopiuje fragmenty obrazu i wkleja na różne warstwy	•rozmazuje fragmenty obrazu za pomocą narzędzia Rozmycie Gaussa	•wykorzystuje warstwy do tworzenia fotomontaży	•tworzy w programie GIMP skomplikowane fotomontaże, np. wklejając własne zdjęcia do obrazów pobranych z internetu
4.3. Czar szkolnych lat. Przygotowanie pamiątkowego obrazu – zadanie projektowe	28. i 29. Czar szkolnych lat. Przygotowanie pamiątkowego obrazu – zadanie projektowe	•tworzy obrazy w programie GIMP •wykorzystuje warstwy podczas pracy w programie GIMP •wykorzystuje chmurę internetową i pocztę elektroniczną do pracy przy wspólnym projekcie				

Ocenę niedostateczną śródroczną i roczną otrzymuje uczeń, który nie opanował niezbędnych wiadomości i umiejętności określonych wymaganiami na ocenę dopuszczającą.

Tomasz Gorzkowski

Wymagania edukacyjne niezbędne do otrzymania poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych z języka polskiego w klasie szóstej wynikające z realizowanego programu nauczania:

Tytuł programu: “Nowe słowa na start”. Program nauczania ogólnego języka polskiego w klasach IV - VIII szkoły podstawowej.

Autor: Marlena Derlukiewicz

zagadnienia	(ocena dopuszczająca) Uczeń:	(ocena dostateczna) Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą oraz:	(ocena dobra) Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną oraz:	(ocena bardzo dobra) Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą oraz:	(ocena celująca) Uczeń: potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą oraz:
Kształcenie literackie i kulturowe: wiersz	• odtwarza najważniejsze fakty, sądy i opinie • referuje treść wiersza • określa rodzaj literacki • wskazuje podmiot liryczny i adresata lirycznego • wyjaśnia pojęcie: <i>wyrazy dźwiękonaśladowcze, anafora, motto, apostrofa, środki stylistyczne (poetyckie)</i>	• wykorzystuje najważniejsze konteksty • wskazuje środki stylistyczne • wypowiada się na temat podmiotu lirycznego i adresata lirycznego • określa nastrój utworu • wymienia etapy, na które można podzielić <i>Koncert Wojskiego</i> • omawia sytuację liryczną	• wyciąga wnioski • określa własne stanowisko • określa problematykę utworu • nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim czytany tekst • określa znaczenia dosłowne i przenośne w wierszu • charakteryzuje język fragmentu • omawia funkcję środków stylistycznych	• poprawnie interpretuje wymagany materiał • właściwie argumentuje • uogólnia, podsumowuje i porównuje • wyraża własny sąd na temat wiersza • interpretuje znaczenie puenty utworu • interpretuje wiersz • wymienia cechy wpływające na melodyjność fragmentu	• wykorzystuje bogate konteksty • formułuje i rozwiązuje problemy badawcze • podejmuje dyskusję na temat poruszony w utworze (sytuacja ludzi starych, zagrożenia, jakie dla relacji międzyludzkich niesie ze sobą rozwój technologii, wartości nadających życiu sens itp.) • omawia inne teksty kultury prezentujące przedstawiony problem
Kształcenie literackie i kulturowe: <i>Bajki</i> Ignacego Krasickiego	• wypowiada się na temat Ignacego Krasickiego • wyjaśnia pojęcia: <i>bajka, moral, epika, uosobienie</i> • relacjonuje treść bajek	• wskazuje uosobienia w bajkach i określa ich funkcję • wskazuje w utworach cechy gatunkowe	• wskazuje i omawia moral w bajkach • wskazuje wartości o których mowa w utworach	• wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach • odnosi problematykę bajek do własnych doświadczeń	• omawia kontekst historyczny twórczości Ignacego Krasickiego
Kształcenie literackie i kulturowe: Aleksander	• wyjaśnia pojęcia: <i>bajka, moral, uosobienie</i>	• wskazuje uosobienie w bajce i określa jego	• wskazuje i omawia moral w bajce	• wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach	• uczestniczy w dyskusji na temat problemu

Fredro - bajki	• relacjonuje treść bajki	funkcję • wymienia cechy bajki • podaje różnice pomiędzy bajką a baśnią	• wymienia wartości, o których mowa w utworze	• odnosi problematykę bajki do własnych doświadczeń	zaprezentowanego w bajce • redaguje bajkę
Kształcenie literackie i kulturowe: proza	• odtwarza najważniejsze fakty, sądy i opinie • relacjonuje treść fragmentu, ustala kolejność zdarzeń • omawia elementy świata przedstawionego • wyjaśnia pojęcie: <i>stereotyp, akcja, wątek, fabuła jednowątkowa, fabuła wielowątkowa, narrator, związek frazeologiczny</i> <i>narrator, powieść, świat przedstawiony, powieść fantastyczna, nonaukowa, uchodźca, patriotyzm, narracja pierwszoosobowa, narracja trzecioosobowa, pytanie retoryczne, powieść detektywistyczna, szyfr, teatr, komiks, fikcja literacka, powieść obyczajowa, pamiętnik, powieść przygodowa, scenariusz filmowy, podtytuł, opowiadanie twórcze</i>	• wykorzystuje najważniejsze konteksty • wskazuje funkcję rodzaju narracji • określa tematykę fragmentu • omawia specyfikę miejsca akcji • charakteryzuje bohaterów fragmentu • nazywa uczucia, których doświadczają bohaterowie	• wyciąga wnioski • określa własne stanowisko • określa problematykę fragmentu • nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim czytany tekst • odnosi problematykę poruszoną we fragmencie do swoich własnych doświadczeń, porównuje • omawia funkcję specyficznego języka, którym posługuje się narrator • wyjaśnia sformułowania metaforyczne użyte w tekście • wskazuje elementy fantastyczne i realistyczne, określa ich funkcję w utworze • wskazuje elementy komizmu	• poprawnie interpretuje wymagany materiał • właściwie argumentuje • uogólnia, podsumowuje i porównuje • wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach • wskazuje wartości w utworze oraz określa wartości ważne dla bohaterów • interpretuje metaforyczne wypowiedzi bohaterów • określa temat i główną myśl tekstu	• wykorzystuje bogate konteksty • formułuje i rozwiązuje problemy badawcze • przedstawia informacje na temat jednej z religii wymienionych we fragmencie • podejmuje dyskusję na tematy poruszane w tekstach: tolerancji (np. religijnej) i wyobcowania, stereotypowego postrzegania innych ludzi, sposobu traktowania osób z niepełnosprawnością, przyczyn wykluczania niektórych osób, priorytetów, którymi kieruje się człowiek, zwłaszcza w sytuacji zagrożenia itp. • przedstawia wybrany stereotyp, przygotowuje prezentację • przedstawia wybraną powieść detektywistyczną • redaguje opowiadanie z wątkiem detektywistycznym
Kształcenie literackie i kulturowe: Rafał Kosik,	• relacjonuje treść lektury, ustala kolejność zdarzeń • omawia elementy świata	• wskazuje wątek główny i wątki poboczne • rozróżnia elementy	• określa problematykę utworu • nazywa uczucia, których	• wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach • wskazuje wartości w	• wypowiada się na temat rozwoju techniki i jej wpływu na życie

<i>Felix, Net i Nika oraz Gang Niewidzialnych ludzi (5 lekcji)</i>	przedstawionego • charakteryzuje narratora • wyjaśnia pojęcie: <i>powieść fantastycznonaukowa (science fiction)</i>	realistyczne i fantastyczne w utworze • charakteryzuje bohaterów pierwszoplanowych • określa tematykę utworu • nazywa wrażenia, które wzbudza w nim czytany tekst	doświadczają bohaterowie • określa doświadczenia głównych bohaterów i porównuje je z własnymi	utworze i określa wartości ważne dla bohaterów	codzienne, wskazuje wady i zalety • podejmuje dyskusję na temat sztucznej inteligencji • tworzy opowiadanie w konwencji <i>science-fiction</i>
Kształcenie literackie i kulturowe: <i>W pustyni i w puszczy</i> Henryka Sienkiewicza (5 lekcji)	• wypowiada się na temat Henryka Sienkiewicza • relacjonuje treść lektury, ustala kolejność zdarzeń • omawia elementy świata przedstawionego • wskazuje narratora • wyjaśnia pojęcie: <i>powieść przygodowa</i>	• wskazuje wątek główny i wątki poboczne • charakteryzuje bohaterów pierwszoplanowych oraz drugoplanowych • wskazuje funkcję rodzaju narracji • nazywa uczucia, których doświadczają bohaterowie	• określa problematykę utworu • wskazuje cechy powieści przygodowej w utworze • nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim czytany tekst • wskazuje wartości w utworze oraz określa wartości ważne dla bohaterów	• wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach • odnosi problematykę poruszoną we fragmencie do swoich własnych doświadczeń	• przedstawia tło historyczne powieści • wskazuje elementy zgodne z prawdą historyczną oraz te, które jej przeczą
Kształcenie literackie i kulturowe: John Ronald Reuel Tolkien, <i>Hobbit, czyli tam i z powrotem</i> (5 lekcji)	• relacjonuje treść lektury, ustala kolejność zdarzeń • omawia elementy świata przedstawionego • charakteryzuje narratora • wyjaśnia pojęcie: <i>powieść fantasy</i>	• wskazuje wątek główny i wątki poboczne • rozróżnia elementy realistyczne i fantastyczne w utworze • charakteryzuje bohaterów pierwszoplanowych • określa tematykę utworu • nazywa wrażenia, które wzbudza w nim czytany tekst	• określa problematykę utworu • wskazuje cechy powieści <i>fantasy</i> w utworze • nazywa uczucia, których doświadczają bohaterowie • wskazuje wartości w utworze i określa wartości ważne dla bohaterów	• wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach • określa doświadczenia głównych bohaterów i porównuje je z własnymi	• omawia inny tekst kultury w konwencji <i>fantasy</i> • porównuje książkę z filmem Petera Jacksona
Kształcenie literackie i kulturowe: Biblia	• porządkuje informacje zaprezentowane w tekście • wyjaśnia pojęcia: <i>Biblia, Księga Rodzaju</i>	• omawia relacje pomiędzy Bogiem a człowiekiem we fragmencie	• wypowiada się na temat sposobu przedstawienia Boga • wyjaśnia funkcję	• interpretuje znaczenie wyrażeń niedosłownych • odnajduje motywy biblijne w tekstach kultury	• porównuje sposób ukazania stworzenia świata w Biblii i w mitologii

	• relacjonuje treść fragmentu • wyjaśnia pojęcia: <i>raj, Eden, związek frazeologiczny</i> • wymienia motywy biblijne obecne w kulturze • relacjonuje treść przypowieści • wyjaśnia pojęcia: <i>przypowieść, talent</i>	• odnosi opis Anny Kamieńskiej do pierwowzoru biblijnego • omawia pochodzenie wskazanych motywów biblijnych • wymienia związki frazeologiczne pochodzące z Biblii • wskazuje w tekście cechy gatunkowe • omawia sposób, w jaki fragmenty tekstu odnoszą się do Biblii	powtórzeń w tekście • nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim czytany tekst • omawia sposób przedstawienia Boga w wierszu i fragmencie • wyjaśnia znaczenie oraz pochodzenie oraz znaczenie związków frazeologicznych pochodzących z Biblii • wyjaśnia metaforyczne znaczenie przypowieści • wskazuje wartości zaprezentowane w przypowieści • formułuje przesłanie przypowieści	• odnosi wydarzenie opisane we fragmencie do własnych doświadczeń • wyraża własny sąd o tekście • odnosi sposób przedstawienia Adama i Ewy do stereotypów dotyczących płci	• w kontekście przeczytanego fragmentu omawia obraz Erastusa Salisburia Fielda • przygotowuje prezentację na temat wybranego motywu biblijnego • uczestniczy w dyskusji na temat przyczyn dla których Jezus z Nazaretu posługiwał się przypowieściami oraz na tematy poruszane w przypowieściach • omawia obraz Vincenta van Gogha w kontekście omawianej przypowieści
Kształcenie literackie i kulturowe: mity	<i>Mit o Orfeuszu i Eurydyce</i> • relacjonuje treść mitu • wyjaśnia pojęcia: <i>mit, mitologia, Tartar</i> Leopold Staff, <i>Odys</i> • relacjonuje treść wiersza • wskazuje adresata lirycznego • wymienia najważniejsze postacie z mitologii • relacjonuje treść mitu • wyjaśnia pojęcia: <i>mit, mitologia, Olimp, Prometeusz, Zeus</i>	<i>Mit o Orfeuszu i Eurydyce</i> • charakteryzuje bohaterów fragmentu • określa tematykę mitu • wskazuje cechy mitu w podanym fragmencie Leopold Staff, <i>Odys</i> • określa temat wiersza • wskazuje środki stylistyczne • opisuje najważniejsze postacie z mitologii • charakteryzuje bohatera fragmentu • określa tematykę fragmentu • podaje cechy mitu w	<i>Mit o Orfeuszu i Eurydyce</i> • określa problematykę mitu • nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim tekst Leopold Staff, <i>Odys</i> • określa problematykę wiersza • omawia funkcję środków stylistycznych • określa nastrój wiersza • wskazuje teksty kultury współczesnej, w której obecne są motywy mitologiczne • określa problematykę fragmentu	<i>Mit o Orfeuszu i Eurydyce</i> • wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach Leopold Staff, <i>Odys</i> • wyraża własny sąd na temat wiersza • wypowiada się na temat Odyseusza • interpretuje utwór • omawia przyczyny wpływu mitologii na kulturę wieków późniejszych • wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach • porównuje początki ludzkości przedstawione	• uczestniczy w dyskusji na temat tez postawionych w wierszu Leopolda Staffa • przedstawia wybrany tekst kultury zawierający odwołania do mitologii • wypowiada się na temat najważniejszych bogów greckich

		podanym fragmencie • wskazuje elementy realistyczne i fantastyczne	• nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim tekst	w Biblii i w mitologii	
Kształcenie literackie i kulturowe: formy wypowiedzi - charakterystyka	• wskazuje różnice pomiędzy charakterystyką a opisem postaci	• odnajduje w tekście przykłady ilustrujące wskazane cechy charakteru • przygotowuje materiały do napisania charakterystyki	• tworzy plan charakterystyki wskazanego bohatera literackiego	• tworzy charakterystykę wskazanego bohatera literackiego • stosuje zasady budowania akapitów	• tworzy charakterystykę wybranego bohatera zgodnie z zasadami tej formy wypowiedzi, posługując się piękną, poprawną polszczyzną
Kształcenie literackie i kulturowe: formy wypowiedzi - opis przeżyć wewnętrznych, sytuacji i dzieła sztuki	• wymienia cechy opisu przeżyć wewnętrznych • wyjaśnia pojęcia: <i>opis sytuacji, opis przeżyć wewnętrznych, opis dzieła sztuki</i> • wymienia elementy składające się na opis sytuacji, opis przeżyć wewnętrznych i opis dzieła sztuki	• przygotowuje materiały do opisu przeżyć wewnętrznych • omawia sytuacje przedstawione na ilustracjach • opisuje emocje postaci, przedstawionych na ilustracjach	• redaguje plan opisu przeżyć wewnętrznych • redaguje opis sytuacji na podstawie podanego planu • opisuje uczucia i stany wewnętrzne bohaterów podanej sytuacji • odnajduje w dowolnych źródłach symboliczne znaczenia wskazanych elementów, występujących na obrazach	• redaguje pełny, spójny i poprawny opis przeżyć wewnętrznych • stosuje zasady budowania akapitów • redaguje dobrze zorganizowany, jasny i zrozumiały opis sytuacji • tworzy pogłębiony opis przeżyć wewnętrznych, trafnie nazywając uczucia oraz stany psychiczne, posługując się bogatym słownictwem • przy opisie dzieła sztuki wnikliwie przedstawia elementy charakterystyczne, w sposób kompetentny omawia cechy arcyzmu, ocenia i interpretuje dzieło sztuki, ujawniając wrażliwość	• tworzy opis zgodnie z zasadami tej formy wypowiedzi, posługując się piękną, poprawną polszczyzną
Nauka o języku: odmienne części mowy	• rozpoznaje i wskazuje odmienne części mowy • wyjaśnia pojęcia: <i>czasowniki dokonane,</i>	• odróżnia części mowy odmienne od nieodmiennych • wymienia kategorie	• rozpoznaje formę wskazanej części mowy • tworzy czasowniki dokonane od	• stosuje właściwe formy odmiennych części mowy w kontekście • stosuje czasowniki	swobodnie i bezbłędnie posługuje się wiedzą gramatyczną w praktyce

	<i>czasowniki niedokonane</i> • wyjaśnia pojęcia: <i>strona czynna, strona bierna, czasowniki przechodnie, czasowniki nieprzechodnie</i> • wyjaśnia pojęcie: <i>bezokolicznik</i> • wymienia rodzaje zaimków • podaje zasady używania dłuższych i krótszych form zaimków	gramatyczne poszczególnych części mowy • uzupełnia zdania właściwymi formami czasowników • wskazuje formy dokonane w tekście • wskazuje zdania, w których podmiot nie jest wykonawcą czynności • przekształca czasowniki ze strony czynnej na bierną i z biernej na czynną • wskazuje różnice w wymowie i pisowni podanych bezokoliczników • wyjaśnia zasady pisowni końcówek bezokoliczników • używa zaimków w odpowiednim kontekście • zastępuje różne wyrazy zaimkami	niedokonanych • wskazuje czasowniki nieprzechodnie • tworzy formy osobowe do podanych bezokoliczników • zapisuje bezokoliczniki od podanych form osobowych • tworzy odpowiednie formy zaimków • wskazuje jakie części mowy zastępują podane zaimki	dokonane i niedokonane w odpowiednim kontekście • wymienia sytuacje, w których używa się strony biernej i wyjaśnia dlaczego • używa trudnych form czasowników w dłuższym tekście • używa dłuższych i krótszych form zaimków w odpowiednich kontekstach	
Kształcenie literackie i kulturowe: telewizja, film	• wymienia profesje związane z telewizją • wymienia programy telewizyjne • wyjaśnia pojęcie: <i>scenariusz filmowy</i>	• opisuje zadania osób zaangażowanych przy tworzeniu programów telewizyjnych • podaje przykłady programów telewizyjnych i klasyfikuje je do właściwych kategorii	• nazywa cechy, którymi powinni się charakteryzować przedstawiciele poszczególnych profesji • wymienia cechy programów telewizyjnych	• omawia specyfikę telewizji jako medium • redaguje tekst informacyjny • redaguje scenariusz filmowy na podstawie podanego tekstu	• redaguje reklamę • redaguje oryginalny scenariusz filmowy na podstawie własnego pomysłu
Kształcenie literackie i kulturowe: artykuł	• relacjonuje treść artykułu • wyjaśnia pojęcia:	• określa temat i główną myśl tekstu • wymienia cechy	• wskazuje cechy artykułu prasowego we fragmencie • określa główną myśl	• odróżnia informacje o faktach od opinii • wyraża własny sąd o	• uczestniczy w dyskusji na tematy aktualne poruszane w artykule, np.

	<i>artykuł, e-higienia, fonoholizm</i>	artykułu prasowego	tekstu • odróżnia wskazane informacje o faktach od opinii • wskazuje i nazywa wartości opisane w artykule	temacie artykułu	sposobu traktowania zwierząt przez ludzi, różnic w odbiorze rzeczywistości, wpływu cywilizacji na człowieka i świat
Kształcenie literackie i kulturowe: formy wypowiedzi - opis obrazu	• opisuje obraz • określa miejsce, w którym znajdują się przedstawione postacie • nazywa barwy użyte przez malarza	• omawia kompozycję obrazu • charakteryzuje postacie przedstawione na obrazie • wypowiada się na temat sposobu przedstawienia postaci	• omawia funkcję tła • wskazuje problem przedstawiony na obrazie • nazywa wrażenia oraz skojarzenia, jakie wzbudza w nim obraz	• interpretuje fakt umieszczenia na obrazie znaczących elementów • formułuje problem przedstawiony na obrazie • wyraża własny sąd o obrazie • interpretuje funkcję barw • interpretuje tytuł obrazu	• uczestniczy w dyskusji na temat problemu przedstawionego na obrazie • porównuje obraz z innymi tekstami kultury podejmującymi podobną problematykę • uczestniczy w dyskusji na temat sztuki w przestrzeni publicznej
Samokształcenie, korzystanie ze słowników	• odnajduje żądane hasło w słowniku terminów literackich • odnajduje hasło w słowniku poprawnej polszczyzny • wymienia sposoby zapisywania wyrazów obcego pochodzenia • wyjaśnia pojęcia: <i>wyrazy neutralne, wyrazy nacechowane emocjonalnie, zdrobnienia, zgrubienia</i>	• przy redagowaniu tekstów korzysta ze słownika terminów literackich • wyszukuje w słowniku potrzebne informacje • uzupełnia podany tekst odpowiednią formą wyrazu obcego	• określa swoistość definicji słownikowych • wykorzystuje słownik poprawnej polszczyzny przy tworzeniu tekstów • uzupełnia podany tekst właściwie zapisanymi słowami obcego pochodzenia	• krytycznie ocenia pozyskane informacje • przygotowuje wyjaśnienia, które pomagają zrozumieć przyczynę danej formy zapisu • stosuje oryginalną oraz spolszczoną wersję zapisu wyrazów obcych	• swobodnie korzysta z różnych źródeł informacji
Kształcenie literackie i kulturowe: formy wypowiedzi - wypowiedź o charakterze argumentacyjnym	• wyjaśnia pojęcia: <i>dyskusja, teza, hipoteza, argument, przykład</i> • podaje różnice pomiędzy tezą a hipotezą,	• formułuje tezę bądź hipotezę do podanego problemu • formułuje tezę do podanych argumentów	• formułuje argumentację do podanej tezy • wskazuje w podanym tekście argumenty odwołujące się do faktów	• rozróżnia argumenty odnoszące się do faktów i logiki oraz odwołujące się do emocji • aktywnie uczestniczy w	• aktywnie uczestniczy w dyskusji, w sposób przemyślany i logiczny posługując się właściwymi argumentami

	argumentem a przykładem	• wyjaśnia różnice pomiędzy argumentami odwołującymi się do faktów i logiki a argumentami emocjonalnymi • wskazuje w podanym tekście argumenty oraz przykłady	i logiki oraz argumenty emocjonalne	dyskusji • tworzy argumentację potwierdzającą podaną tezę oraz zaprzeczającą jej	• tworzy krótkie wypowiedzi o charakterze argumentacyjnym na zadany temat
Nauka o języku: nieodmienne części mowy	• wymienia nieodmienne części mowy • wyjaśnia pojęcia: <i>wykrzyknik i partykuła</i>	• wymienia cechy nieodmiennych części mowy • odróżnia nieodmienne części mowy od odmiennych • wymienia cechy nieodmiennych części mowy: wykrzyknika i partykuły • odróżnia nieodmienne części mowy od odmiennych	• tworzy przysłówki od podanych przymiotników • rozpoznaje nieodmienne części mowy w tekście • wskazuje w tekście partykuły i wykrzykniki	• używa przysłówków w tekście • posługuje się przymkami i spójnikami w tekście • używa partykuł i wykrzykników w tekście	• swobodnie i bezbłędnie posługuje się wiedzą gramatyczną w praktyce
Nauka o języku: ortografia	• relacjonuje zasady pisowni zakończeń - <i>dztwo</i>, - <i>dzki</i> oraz - <i>ctwo</i>, - <i>cki</i> • relacjonuje zasady łącznej i rozdzielnej pisowni partykuły <i>nie</i> • wymienia zasady pisowni <i>ó</i> i <i>u</i>, <i>rz</i> i <i>ż</i> oraz <i>ch</i> i <i>h</i>	• wyjaśnia przyczyny zapisu podanych wyrazów • odnajduje w tekście błędne zapisy <i>nie</i> z różnymi częściami mowy • uzupełnia podane słowa odpowiednimi literami	• wskazuje właściwe formy wyrazów • uzasadnia pisownię <i>nie</i> z różnymi częściami mowy w podanych przykładach • podaje wyrazy pokrewne uzasadniające pisownię • poprawnie zapisuje podane słowa	• tworzy poprawne przymiotniki od podanych rzeczowników • stosuje zasady poprawnej pisowni <i>nie</i> z różnymi częściami mowy we własnym tekście • tworzy tekst, w którym stosuje poprawną pisownię wyrazów z <i>ó</i>, <i>u</i>, <i>rz</i>, <i>ż</i>, <i>ch</i>, <i>h</i>	• swobodnie i bezbłędnie posługuje się stosujewie-dzę w praktyce
Nauka o języku: interpunkcja	• relacjonuje zasady używania dwukropka • wymienia zasady stosowania interpunkcji w	• wskazuje w tekście, gdzie należy postawić dwukropek • wskazuje miejsca, w	• uzasadnia użycie dwukropka w podanych przykładach • rozpoznaje, jakich	• stosuje dwukropek we własnych tekstach • tworzy dialog stosując zasady interpunkcyjne	• swobodnie i bezbłędnie posługuje się stosujewie-dzę w praktyce

	dialogach - wymienia zasady pisowni wielką i małą literą - wymienia zasady pisowni <i>q, ę oraz om, on, em, en</i> - wymienia zasady stosowania przecinka w zdaniu pojedynczym - relacjonuje zasady używania nawiasu - wyjaśnia, do czego służy średnik w wypowiedziach	których należy postawić myślnik - zapisuje prawnie podane wyrazy - uzupełnia wypowiedź podanymi czasownikami w odpowiednich formach - w zdaniu wskazuje miejsca, w których powinien być przecinek - wyjaśnia, dlaczego w podanym tekście zastosowano nawiasy - wyjaśnia, w jakim celu został użyty średnik we wskazanym tekście	znaków brakuje w podanym tekście - uzasadnia pisownię podanych słów - wyjaśnia przyczyny zapisu podanych wyrazów - koryguje zdania pojedyncze pod kątem interpunkcji - uzupełnia podany tekst o nawiasy - uzupełnia podany tekst średnikami	- tworzy tekst, w którym stosuje pisownię wyrazów wielką i małą literą - tworzy tekst z użyciem poprawnych form - tworzy teksty poprawnie stosując przecinki - redaguje tekst z użyciem nawiasów - układa tekst z zastosowaniem średników	
Kształcenie literackie i kulturowe: muzea	wymienia rodzaje muzeów	opisuje specyfikę poszczególnych muzeów	wymienia znane sobie muzea i przypisuje je do podanych kategorii	opisuje wybrane muzeum	przygotowuje prezentację o różnych rodzajach muzeów
Sztuka posługiwania się językiem: perswazja, opinia, poprawność językowa	- wylicza rodzaje perswazji - definiuje perswazję - posługuje się terminami i pojęciami: <i>wyrażanie oczekiwań (perswazja)</i>, - wymienia cechy języka potocznego - wymienia elementy składające się na etykietę językową	- charakteryzuje poszczególne rodzaje perswazji - wyjaśnia, w jakich sytuacjach używa się oficjalnej a w jakich – nieoficjalnej odmiany języka	- przyporządkowuje sposób wyrażania oczekiwań do sytuacji oraz osoby - wskazuje różnice pomiędzy językiem mówionym a językiem pisanym	- formułuje różne sposoby wyrażania oczekiwań - posługuje się różnymi odmianami języka stosownie do sytuacji	formułuje wypowiedź perswazyjną na zadany temat, prezentuje różne sposoby wyrażania oczekiwań
Kształcenie literackie i kulturowe: muzyka	wymienia profesje związane z muzyką	opisuje zadania osób zaangażowanych przy tworzeniu muzyki	nazywa cechy, którymi powinni się charakteryzować przedstawiciele poszczególnych profesji	omawia specyfikę muzyki jako dziedziny sztuki	przygotowuje prezentację na temat wybranego nurtu muzyki
Kształcenie literackie i kulturowe: formy	definiuje wypowiedź twórczą	redaguje dialog urozmaicający akcję	wzbogaca podany tekst o elementy urozmaicające	redaguje wypowiedź twórczą zawierającą	tworzy opowiadanie zgodnie z zasadami tej

wypowiedzi - opowiadanie twórcze na podstawie baśni, legendy, mitu, przypowieści	- wymienia elementy urozmaicające wypowiedź twórczą - definiuje opowiadanie twórcze na podstawie baśni czy legendy - zdefiniuje opowiadanie twórcze na podstawie mitu czy przypowieści	podanego tekstu - proponuje alternatywne zakończenie wybranej legendy lub baśni - proponuje alternatywne zakończenie wybranego mitu lub przypowieści	- tworzy plan wydarzeń opowiadania twórczego - redaguje plan wydarzeń opowiadania twórczego	elementy urozmaicające - tworzy opowiadanie twórcze na podstawie baśni czy legendy - redaguje opowiadanie twórcze na podstawie mitu czy przypowieści	formy wypowiedzi, posługując się piękną, poprawną polszczyzną
Nauka o języku: wypowiedzenie a zdanie	- przedstawia podział wypowiedzi - wymienia rodzaje związków wyrazowych - wymienia części zdania	- wskazuje typy wypowiedzi w tekstach - przekształca równoważniki zdań w zdania - definiuje rodzaje związków wyrazowych - charakteryzuje poszczególne części zdania	- łączy wypowiedzenia tak, aby powstały zdania złożone - w zdaniu wskazuje wyrazy, które tworzą związki wyrazowe - wskazuje wyrazy poza związkami w zdaniu - wskazuje w podanych zdaniach poszczególne części	- zdania pojedyncze nierozwinięte przekształca w zdanie pojedyncze rozwinięte - klasyfikuje związki wyrazowe - przekształca zdania tak, aby zastosuje inny rodzaj podmiotu	swobodnie i bezbłędnie posługuje się wiedzą gramatyczną w praktyce
Nauka o języku: zdanie złożone	- definiuje zdanie złożone - wymienia cechy zdań złożonych współrzędnie i zdań złożonych podrzędnie - wymienia cechy różnych typów zdań współrzędnych - posługuje się terminami i pojęciami: <i>zdanie złożone, zdanie złożone podrzędnie, zdania złożone współrzędnie (łączne, rozłączne, przeciwstawne, wynikowe)</i>	- rozpoznaje zdania złożone współrzędnie - rozpoznaje zdania złożone współrzędnie - rozpoznaje poszczególne typy zdań złożonych współrzędnie	- nazywa rodzaje zdań złożonych - tworzy i zapisuje zdania złożone współrzędnie	wykonuje wykresy zdań	swobodnie i bezbłędnie posługuje się wiedzą gramatyczną w praktyce
Kształcenie literackie i kulturowe: formy	definiuje list oficjalny	wymienia części, z których składa się list	przekształca podaną wiadomość w list	redaguje list oficjalny	pisze list zgodnie z zasadami tej formy

wypowiedzi - list oficjalny		oficjalny • wybiera argumenty adekwatne do określonego listu oficjalnego	oficjalny • koryguje podany przykład listu oficjalnego		wypowiedzi, posługując się dobrze dobranymi argumentami oraz poprawną polszczyzną
Nauka o języku: fonetyka	• odróżnia głoski od liter • dzieli głoski na samogłoski i spółgłoski • wymienia cechy głosek dźwięcznych i bezdźwięcznych • wymienia cechy głosek ustnych i nosowych • wymienia sytuacje, kiedy akcentujemy wyrazy na trzecią i na czwartą sylabę od końca • definiuje słowo: <i>intonacja</i> • posługuje się terminami i pojęciami: <i>głoski (spółgłoski miękkie i twarde, funkcje litery i, głoski dźwięczne i bezdźwięczne, głoski ustne i nosowe), wymowa (zasady akcentowania, zasady intonacji)</i>	• definiuje głoski, sylaby i litery • wskazuje głoski dźwięczne i bezdźwięczne w podanych wyrazach • wskazuje głoski ustne i nosowe w podanych wyrazach • identyfikować akcent paroksytoniczny jako dominujący w języku polskim	• odróżnia spółgłoski miękkie od twardych • odróżnia głoski dźwięczne od bezdźwięcznych oraz ustne od nosowych • wskazuje akcent w podanych wyrazach	• wskazuje słowa, w których litera <i>i</i> oznacza tylko miękkość głoski, w których – tworzy sylabę • wskazuje głoski dźwięczne i bezdźwięczne, ustne i nosowe w tekście • czyta podany tekst poprawnie akcentując wszystkie wyrazy	swobodnie i bezbłędnie posługuje się wiedzą gramatyczną w praktyce

Ocenę niedostateczną śródroczną/roczną otrzymuje uczeń, który nie opanował niezbędnych wiadomości i umiejętności określonych wymaganiami na ocenę dopuszczającą.

Wymagania edukacyjne niezbędne do otrzymania poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych z **języka hiszpańskiego** w klasie **szóstej** wynikające z realizowanego programu nauczania:

Tytuł programu: *Program nauczania języka hiszpańskiego EXPLORA*

Autor programu: Karolina Hadło, Katarzyna Palonka

- Uczeń otrzymuje plusa za:
 - aktywność na zajęciach (za 5 plusów uczeń otrzymuje ocenę bardzo dobrą)
 - odrabianie pracy domowej (za 5 plusów uczeń otrzymuje ocenę bardzo dobrą)
- Uczeń otrzymuje minusa za:
 - brak pracy domowej,
 - brak pracy na lekcji, niezgłoszone nieprzygotowanie do zajęć,
 - brak materiałów potrzebnych na zajęciach (zeszyt, karty pracy w skoroszycie).

Za minusy nie ma ocen niedostatecznych, ale ich liczba wpływa na ocenę semestralną/ roczną.

- Ocenę celującą na koniec roku szkolnego otrzymuje uczeń, który:
 - otrzymuje oceny celujące z testów (min. 96% możliwych do uzyskania punktów),
 - chętnie angażuje się w wykonywanie zadanych prac/projektów, a także wykazuje się samodzielnością w ich realizacji.
- Uczeń ma prawo zgłosić nieprzygotowanie do lekcji 2 razy w semestrze bez żadnych konsekwencji. Nieprzygotowanie uczeń zgłasza przed lekcją.
- Za przeszkadzanie w prowadzeniu zajęć uczeń otrzymuje uwagę.
- Wszystkie sprawdziany i kartkówki są zapowiadane, a uczniowie są informowani o zakresie materiału.

Ocenę CELUJĄCĄ [6] otrzymuje uczeń, który:

- chętnie i z zaangażowaniem wykonuje zapowiedziane projekty/prace/zadania;
- stara się posługiwać się językiem hiszpańskim w trakcie całego toku zajęć, także w sytuacjach nietypowych;
- swobodnie posługuje się poznanymi strukturami leksykalno-gramatycznymi;
- otrzymał 96-100% punktów na sprawdzianie;
- wykazuje się samodzielnością przy realizacji powierzonych mu zadań.

Ocenę BARDZO DOBRĄ [5] otrzymuje uczeń, który:

- opanował zakres materiału programowego z zakresu języka hiszpańskiego;
- potrafi wykorzystać poznaną wiedzę w praktyce (w sytuacjach typowych oraz nietypowych): odpowiednio reaguje na polecenia nauczyciela, wypowiada się pełnymi zdaniami, umie zastosować poznane struktury leksykalne i gramatyczne;
- ma duży zasób słownictwa;
- na sprawdzianie otrzymał od 86 do 95% punktów.

Ocenę DOBRĄ [4] otrzymuje uczeń, który:

- opanował większość materiału programowego z zakresu języka hiszpańskiego;
- potrafi zastosować zdobyte umiejętności w praktyce z pomocą nauczyciela;
- potrafi posługiwać się językiem hiszpańskim w sytuacjach typowych, a przy wsparciu nauczyciela – także w nietypowych;
- na sprawdzianie otrzymał od 71 do 85% punktów.

Ocenę DOSTATECZNĄ [3] otrzymuje uczeń, który:

- opanował materiał programowy jedynie w zakresie treści podstawowych (powyżej 50%);
- ma trudności z zastosowaniem poznanych wiadomości w praktyce (odpowiednim reagowaniem na polecenia nauczyciela, formułowaniem wypowiedzi pisemnych/ustnych);
- stosuje poznane wiadomości w sytuacjach typowych z pomocą nauczyciela;
- ma trudności z nazywaniem osób/obiektów/zjawisk w swoim najbliższym otoczeniu;
- na sprawdzianie otrzymał od 51 do 70% punktów.

Ocenę DOPUSZCZAJĄCĄ [2] otrzymuje uczeń, który:

- opanował wiadomości konieczne do kontynuowania nauki;
- odtwarza poznane wiadomości bez umiejętności ich wyjaśniania (reaguje na polecenia formułowane w języku hiszpańskim w obrębie wyuczonych zwrotów);
- ma ubogi zasób słownictwa, trudności z nazwaniem obiektów w najbliższym otoczeniu oraz odmianą czasowników;
- na sprawdzianie otrzymał od 31 do 50% punktów.

Ocenę NIEDOSTATECZNĄ [1] otrzymuje uczeń, który:

nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą;

nie opanował wiadomości koniecznych do kontynuowania nauki;

nie wykorzystuje szans na uzupełnienie wiedzy,

na sprawdzianie otrzymał poniżej 30% punktów.

Dział tematyczny	Uczeń otrzymuje ocenę celującą jeśli:	Ocena bardzo dobra	Ocena dobra	Ocena dostateczna	Ocena dopuszczająca
Rozdział 0-2	Uczeń spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, cechuje się samodzielnością pracy, wyróżnia aktywnością, wykonując zadania o różnym stopniu trudności.	Uczeń spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto: • rozumie, poprawnie zapisuje i wypowiada oraz stosuje słownictwo z rozdziału; • zna formy i zasady użycia oraz stosuje poprawnie formy	Uczeń spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto: • rozumie, poprawnie zapisuje i niekiedy stosuje podstawowe słownictwo z rozdziału; • rozumie odmianę czasowników: <i>ser, llamarse, tener</i> i poprawnie używa je w	Uczeń spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto: • rozumie, stara się poprawnie zapisać i niekiedy stosuje podstawowe słownictwo z rozdziału (powitania, pożegnania, zwroty grzecznościowe, słownictwo klasowe, alfabet,	Uczeń: • rozumie podstawowe słownictwo z rozdziału, • zna czasowniki <i>ser, llamarse, tener</i>, potrafi je odmienić z pomocą nauczyciela/tabeli z odmianą, • z pomocą nauczyciela stara

		gramatyczne • poprawnie nazywa działania matematyczne • posiada wiedzę z zakresu kultury Hiszpanii i krajów hiszpańskojęzycznych (imiona i nazwiska hiszpańskie, znane osoby mówiące językiem hiszpańskim, ważne telefony w Hiszpanii) • poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie podając pełne informacje • poprawnie literuje wyrazy • stosuje liczby do 100	wypowiedziach (ustnych i pisemnych); • w większości poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie ze zrozumieniem i słuchanie, podając wybrane informacje: ◦ informacje ogólne, kim są rozmówcy ◦ informacje szczegółowe (np. pochodzenie ludzi, relacje rodzinne, charakter, wiek, zawód, wygląd zewnętrzny) ◦ opisuje osoby z ilustracji ◦ w większości poprawnie literuje	dźwięki języka hiszpańskiego, kraje, przymiotniki wskazujące narodowości, wiek, zawody, miejsca pracy, liczebniki 0-100, wygląd zewnętrzny, cechy charakteru, członkowie rodziny, kolory); • rozumie odmianę czasowników: <i>ser, llamarse, tener</i> • zna niektóre formy i zasady użycia form gramatycznych: zaimki osobowe w funkcji podmiotu zaimki wskazujące (<i>este/a</i>), czas teraźniejszy Presente de Indicativo (<i>ser, tener, llamarse</i>),	się rozwiązywać zadania na czytanie ze zrozumieniem i słuchanie, podając wybrane informacje ogólne, • biernie stosuje liczby do 20; • z pomocą nauczyciela/wzorów z podręcznika potrafi podać podstawowe informacje o sobie.
--	--	---	--	---	--

		• opisuje szczegółowo ludzi, członków rodziny i więzi rodzinne • samodzielnie zadaje pytania oraz odpowiada na nie • zapisuje szczegółowe informacje o sobie.	wyrazy ◦ wydaje polecenia ◦ wymienia cechy fizyczne ludzi określa relacje rodzinne i krótko opisuje jej członków ◦ zapisuje podstawowe informacje o sobie.	rodzaj i liczba przymiotników, rodzajniki określone, zaimek dzierżawczy <i>mi</i>, zaimki pytajne; • stara się samodzielnie rozwiązywać zadania na czytanie ze zrozumieniem i słuchanie, podając wybrane informacje ogólne; • wskazuje różnice pomiędzy tekstem a ilustracją; • biernie i czynnie stosuje liczby do 20; • biernie do 100 wzorując się na przykładach z podręcznika; • odpowiednio reaguje na	
--	--	---	---	---	--

				polecenia; • potrafi podać podstawowe informacje o sobie.	
Rozdział 3-4	Uczeń spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, cechuje się samodzielnością pracy, wyróżnia aktywnością, wykonując zadania o różnym stopniu trudności.	Uczeń spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto: • rozumie, poprawnie zapisuje i wypowiada oraz stosuje słownictwo z rozdziału; • odmienia czasowniki wymienione w wymaganiach na ocenę dobrą, stosuje je poprawnie w wypowiedziach, • zna formy i zasady użycia oraz stosuje poprawnie formy gramatyczne • posiada wiedzę z zakresu	Uczeń spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto: • rozumie, poprawnie zapisuje i niekiedy stosuje podstawowe słownictwo z rozdziału; • zna formy i zasady użycia form gramatycznych: czasowniki nieregularne z obocznością samogłoskową, np. <i>querer</i> i <i>poder</i>, potrafi odmienić inne czasowniki nieregularne wg wzoru; • w większości poprawnie	Uczeń spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto: • rozumie, stara się poprawnie zapisać i niekiedy stosuje podstawowe słownictwo z rozdziału: (przedmioty klasowe i przybory szkolne, czynności na lekcji, pomieszczenia w szkole, przedmioty szkolne, kolory, dni tygodnia, żywność, rodzaje kanapek) • zna niektóre formy i zasady użycia form	Uczeń: • rozumie podstawowe słownictwo z rozdziału; • zna niektóre formy i zasady użycia form gramatycznych i stara się ich używać z pomocą nauczyciela/wzorów z podręcznika: ◦ czas teraźniejszy Presente de Indicativo (czasowniki zakończone na -ar, -er, czasownik <i>gustar</i>) ◦ użycie czasownika <i>haber</i>

		kultury Hiszpanii i krajów hiszpańskojęzycznych: system edukacji w Hiszpanii, dieta śródziemnomorska, meksykańska, japońska, typowe dania kuchni krajów hiszpańskojęzycznych, bary i restauracje, posiłki w Hiszpanii). • poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie podając pełne informacje • opisuje szczegółowo szkołę, klasę • samodzielnie zadaje pytania oraz odpowiada na nie	rozwiązuje zadania na czytanie ze zrozumieniem i słuchanie, podając wybrane informacje: ◦ informuje o czasie wydarzenia ◦ pyta o pozwolenie i go udziela ◦ opisuje nawyki żywieniowe i potrawy ◦ potrafi odegrać scenkę w restauracji (przyjmowanie i składanie zamówienia).	gramatycznych: ◦ czas teraźniejszy Presente de Indicativo (czasowniki zakończone na -ar, -er, czasownik <i>gustar</i>) ◦ użycie czasownika <i>haber</i> ◦ liczebniki nieokreślone mucho/a/s i poco/a/s ◦ czasowniki nieregularne z obocznością samogłoskową <i>querer</i> i <i>poder</i> • stara się samodzielnie rozwiązywać zadania na czytanie ze zrozumieniem i słuchanie, podając wybrane	• z pomocą nauczyciela stara się rozwiązywać zadania na czytanie ze zrozumieniem i słuchanie, podając wybrane informacje ogólne, • z pomocą nauczyciela/ wzorów z podręcznika potrafi zareagować na zwroty używane w restauracji.
--	--	--	--	--	--

		• opisuje swój plan lekcji i co robi w szkole • opowiada o swoich upodobaniach oraz porównuje je z gustami innych osób • porównuje różne diety.		informacje ogólne; ◦ wskazuje różnice pomiędzy tekstem a ilustracją; ◦ dopasowuje obrazek do opisu lub dialogu ◦ pyta o plan lekcji i o szkołę, ◦ z pomocą nauczyciela/ wzorów z podręcznika potrafi odegrać scenkę w restauracji.	
Rozdział 5-6	Uczeń spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, cechuje się samodzielnością pracy, wyróżnia aktywnością, wykonując zadania o różnym stopniu trudności.	Uczeń spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto: • rozumie, poprawnie zapisuje i wypowiada oraz stosuje słownictwo z	Uczeń spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto: • rozumie, poprawnie zapisuje i niekiedy stosuje podstawowe słownictwo z	Uczeń spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto: • rozumie, stara się poprawnie zapisać i niekiedy stosuje podstawowe słownictwo z	Uczeń: • rozumie podstawowe słownictwo z rozdziału, • zna czasowniki <i>estar, ir, tener, doler,</i>

		rozdziału; • zna formy i zasady użycia oraz stosuje poprawnie formy gramatyczne • posiada wiedzę z zakresu kultury Hiszpanii i krajów hiszpańskojęzycznych miasta w krajach hiszpańskojęzycznych adresowanie w Hiszpanii (formy osobowe <i>tú/usted</i>, wyrażenia grzecznościowe, tradycyjne metody leczenia). • poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie podając pełne	rozdziału; • zaimki osobowe dopełnienia dalszego • struktury porównawcze • struktury wyrażające warunek realny do spełnienia; • w większości poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie ze zrozumieniem i słuchanie, podając wybrane informacje ogólne i szczegółowe • opisuje osoby z ilustracji. • opisuje mieszkanie lub dom • pyta o zdrowie opisuje stan zdrowia	rozdziału (dom, różne miejsca zamieszkania, wyposażenie domu i mieszkania, czynności domowe, miasto i budynki użytkowe, części ciała, opis zewnętrzny, zwierzęta, choroby i ich symptomy, lekarstwa i środki medyczne, odczucia) • zna niektóre formy i zasady użycia form gramatycznych: ◦ czas teraźniejszy Presente de Indicativo (czasowniki zakończone na -ar, -er, czasowniki <i>estar, ir, tener, doler,</i>	<i>encontrarse, haber.</i> • z pomocą nauczyciela stara się rozwiązywać zadania na czytanie ze zrozumieniem i słuchanie, podając wybrane informacje ogólne, • z pomocą nauczyciela/wzorów z podręcznika stara się prosto opisać osoby z ilustracji, a także mieszkanie/dom. • umiejscawia w przestrzeni (zna przyimki i wyrażenia przyimkowe miejsca) • <i>potrafi krótko opisać swój wygląd i charakter.</i>
--	--	---	--	---	---

		informacje.	• opisuje wygląd i charakter • porównuje • udziela wskazówek i rad • wyraża powinność.	<i>encontrarse</i>) ◦ porównanie czasowników w <i>estar/haber</i>, ◦ przysłówki miary i zaimki nieokreślone ◦ peryfrazy werbalne <i>deber, tener + que + bezokolicznik</i> • stara się samodzielnie rozwiązywać zadania na czytanie ze zrozumieniem i słuchanie, podając wybrane informacje ogólne; • wskazuje różnice pomiędzy tekstem a ilustracją, • z pomocą	
--	--	-------------	---	--	--

				nauczyciela opisuje osoby z ilustracji, a także mieszkanie/dom ; • pyta i udziela informacji o drogę do jakiegoś miejsca; • krótko opisuje wygląd i charakter.	
Rozdział 7-8	Uczeń spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, cechuje się samodzielnością pracy, wyróżnia aktywnością, wykonując zadania o różnym stopniu trudności.	Uczeń spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto: • rozumie, poprawnie zapisuje i wypowiada oraz stosuje słownictwo z rozdziału; • odmienia czasowniki • zna formy i zasady użycia oraz stosuje poprawnie formy gramatyczne	Uczeń spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto: • rozumie, poprawnie zapisuje i niekiedy stosuje podstawowe słownictwo z rozdziału; • zna formy i zasady użycia form gramatycznych: ◦ czas teraźniejszy Presente de Indicativo (czasowniki	Uczeń spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto: • rozumie, stara się poprawnie zapisać i niekiedy stosuje podstawowe słownictwo z rozdziału: czynności codzienne, części dnia, czynności w czasie wolnym, upodobania, sporty i obiekty sportowe, pory roku, obowiązki	Uczeń: • rozumie podstawowe słownictwo z rozdziału; • zna niektóre formy i zasady użycia form gramatycznych i stara się ich używać z pomocą nauczyciela/wzorów z podręcznika: ◦ • z pomocą nauczyciela stara się rozwiązywać zadania na

		• posiada wiedzę z zakresu kultury Hiszpanii i krajów hiszpańskojęzycznych: (pory dnia w Hiszpanii, strefy czasowe w niektórych krajach hiszpańskojęzycznych, popularne sporty w świecie hiszpańskojęzycznym, sposoby na zdrowe spędzanie czasu wolnego) • poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie podając pełne informacje • opowiada o czynnościach dnia codziennego,	zakończone na -ar, -er, czasownik <i>gustar</i>, czasowniki z obocznością e>ie, o>ue, u>ue, e>i, czasowniki <i>hacer, salir, ver, saber, preferir, querer</i>) i samodzielnie je odmienia, ◦ zna i samodzielnie odmienia czasowniki zwrotne, ◦ przysłówki i wyrażenia czasowe ◦ zaimki osobowe dopełnienia dalszego • w większości poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie ze	domowe; • zna niektóre formy i zasady użycia form gramatycznych: ◦ czas teraźniejszy Presente de Indicativo (czasowniki zakończone na -ar, -er, czasownik <i>gustar</i>, czasowniki z obocznością e>ie, o>ue, u>ue, e>i, czasowniki <i>hacer, salir, ver, saber, preferir, querer</i>) i odmienia je z pomocą nauczyciela/ wzorów z podręcznika , ◦ czasowniki zwrotne ◦ przysłówki i	czytanie ze zrozumieniem i słuchanie, podając wybrane informacje ogólne, • z pomocą nauczyciela/ wzorów z podręcznika potrafi ◦ mówić o czynnościach dnia codziennego, ◦ wyrażać swoje upodobania ◦ mówić o swoich zainteresowaniach.
--	--	--	---	--	---

		porządkujące je chronologicznie • bardzo szczegółowo opowiada o swoich upodobaniach i porównuje je z upodobaniami innych osób • opowiada o swoich upodobaniach i obowiązkach domowych wyrażając częstotliwość ich wykonywania • proponuje i przyjmuje propozycje.	zrozumieniem i słuchanie, podając wybrane informacje ogólne i szczegółowe. ◦ pyta i udziela informacji o godzinie ◦ pyta o i wyraża częstotliwość	wyrażenia czasowe ◦ podstawowe przysłówki i wyrażenia częstotliwości • stara się samodzielnie rozwiązywać zadania na czytanie ze zrozumieniem i słuchanie, podając wybrane informacje ogólne; • mówi o czynnościach dnia codziennego, • wyraża swoje upodobania i pyta o upodobania innych, • mówi o swoich zainteresowaniach i zdolnościach.	
--	--	--	---	--	--

Ocenę niedostateczną śródroczną/roczną otrzymuje uczeń, który nie opanował niezbędnych wiadomości i umiejętności określonych wymaganiami na ocenę dopuszczającą.

Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny z języka polskiego w klasie 6

zagadnienia	Ocena dopuszczająca Uczeń:	Ocena dostateczna Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą oraz:	Ocena dobra Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną oraz:	Ocena bardzo dobra Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą oraz:	Ocena celująca Uczeń: potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą oraz:
Kształcenie literackie i kulturowe: wiersz	• odtwarza najważniejsze fakty, sądy i opinie • referuje treść wiersza • określa rodzaj literacki • wskazuje podmiot liryczny i adresata lirycznego • wyjaśnia pojęcie: <i>wyrazy dźwiękonaśladowcze, anafora, motto, apostrofa, środki stylistyczne (poetyckie)</i>	• wykorzystuje najważniejsze konteksty • wskazuje środki stylistyczne • wypowiada się na temat podmiotu lirycznego i adresata lirycznego • określa nastrój utworu • wymienia etapy, na które można podzielić <i>Koncert Wojskiego</i> • omawia sytuację liryczną	• wyciąga wnioski • określa własne stanowisko • określa problematykę utworu • nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim czytany tekst • określa znaczenia dosłowne i przenośne w wierszu • charakteryzuje język fragmentu • omawia funkcję środków stylistycznych	• poprawnie interpretuje wymagany materiał • właściwie argumentuje • uogólnia, podsumowuje i porównuje • wyraża własny sąd na temat wiersza • interpretuje znaczenie puenty utworu • interpretuje wiersz • wymienia cechy wpływające na melodyjność fragmentu	• wykorzystuje bogate konteksty • formułuje i rozwiązuje problemy badawcze • podejmuje dyskusję na temat poruszony w utworze (sytuacja ludzi starych, zagrożenia, jakie dla relacji międzyludzkich niesie ze sobą rozwój technologii, wartości nadających życiu sens itp.) • omawia inne teksty kultury prezentujące przedstawiony problem
Kształcenie literackie i kulturowe: <i>Bajki</i> Ignacego Krasickiego	• wypowiada się na temat Ignacego Krasickiego • wyjaśnia pojęcia: <i>bajka, moral, epika, uosobienie</i> • relacjonuje treść bajek	• wskazuje uosobienia w bajkach i określa ich funkcję • wskazuje w utworach cechy gatunkowe	• wskazuje i omawia moral w bajkach • wskazuje wartości o których mowa w utworach	• wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach • odnosi problematykę bajek do własnych doświadczeń	• omawia kontekst historyczny twórczości Ignacego Krasickiego
Kształcenie literackie i kulturowe: Aleksander Fredro - bajki	• wyjaśnia pojęcia: <i>bajka, moral, uosobienie</i> • relacjonuje treść bajki	• wskazuje uosobienie w bajce i określa jego funkcję • wymienia cechy bajki • podaje różnice pomiędzy bajką a baśnią	• wskazuje i omawia moral w bajce • wymienia wartości, o których mowa w utworze	• wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach • odnosi problematykę bajki do własnych doświadczeń	• uczestniczy w dyskusji na temat problemu zaprezentowanego w bajce • redaguje bajkę

Kształcenie literackie i kulturowe: proza	• odtwarza najważniejsze fakty, sądy i opinie • relacjonuje treść fragmentu, ustala kolejność zdarzeń • omawia elementy świata przedstawionego • wyjaśnia pojęcie: <i>stereotyp, akcja, wątek, fabuła jednowątkowa, fabuła wielowątkowa, narrator, związek frazeologiczny narrator, powieść, świat przedstawiony, powieść fantastyczna, naukowa, uchodźca, patriotyzm, narracja pierwszoosobowa, narracja trzecioosobowa, pytanie retoryczne, powieść detektywistyczna, szyfr, teatr, komiks, fikcja literacka, powieść obyczajowa, pamiętnik, powieść przygodowa, scenariusz filmowy, podtytuł, opowiadanie twórcze</i>	• wykorzystuje najważniejsze konteksty • wskazuje funkcję rodzaju narracji • określa tematykę fragmentu • omawia specyfikę miejsca akcji • charakteryzuje bohaterów fragmentu • nazywa uczucia, których doświadczają bohaterowie	• wyciąga wnioski • określa własne stanowisko • określa problematykę fragmentu • nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim czytany tekst • odnosi problematykę poruszoną we fragmencie do swoich własnych doświadczeń, porównuje • omawia funkcję specyficznego języka, którym posługuje się narrator • wyjaśnia sformułowania metaforyczne użyte w tekście • wskazuje elementy fantastyczne i realistyczne, określa ich funkcję w utworze • wskazuje elementy komizmu	• poprawnie interpretuje wymagany materiał • właściwie argumentuje • uogólnia, podsumowuje i porównuje • wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach • wskazuje wartości w utworze oraz określa wartości ważne dla bohaterów • interpretuje metaforyczne wypowiedzi bohaterów • określa temat i główną myśl tekstu	• wykorzystuje bogate konteksty • formułuje i rozwiązuje problemy badawcze • przedstawia informacje na temat jednej z religii wymienionych we fragmencie • podejmuje dyskusję na tematy poruszane w tekstach: tolerancji (np. religijnej) i wyobcowania, stereotypowego postrzegania innych ludzi, sposobu traktowania osób z niepełnosprawnością, przyczyn wykluczania niektórych osób, priorytetów, którymi kieruje się człowiek, zwłaszcza w sytuacji zagrożenia itp. • przedstawia wybrany stereotyp, przygotowuje prezentację • przedstawia wybraną powieść detektywistyczną • redaguje opowiadanie z wątkiem detektywistycznym
Kształcenie literackie i kulturowe: Rafał Kosik, <i>Felix, Net i Nika oraz Gang Niewidzialnych ludzi (5 lekcji)</i>	• relacjonuje treść lektury, ustala kolejność zdarzeń • omawia elementy świata przedstawionego • charakteryzuje narratora • wyjaśnia pojęcie: <i>powieść</i>	• wskazuje wątek główny i wątki poboczne • rozróżnia elementy realistyczne i fantastyczne w utworze • charakteryzuje bohaterów	• określa problematykę utworu • nazywa uczucia, których doświadczają bohaterowie • określa doświadczenia głównych bohaterów i porównuje je z własnymi	• wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach • wskazuje wartości w utworze i określa wartości ważne dla bohaterów	• wypowiada się na temat rozwoju techniki i jej wpływu na życie codzienne, wskazuje wady i zalety • podejmuje dyskusję na temat sztucznej

	<i>fantastycznonaukowa (science fiction)</i>	pierwszoplanowych • określa tematykę utworu • nazywa wrażenia, które wzbudza w nim czytany tekst			inteligencji • tworzy opowiadanie w konwencji <i>science-fiction</i>
Kształcenie literackie i kulturowe: <i>W pustyni i w puszczy</i> Henryka Sienkiewicza (5 lekcji)	• wypowiada się na temat Henryka Sienkiewicza • relacjonuje treść lektury, ustala kolejność zdarzeń • omawia elementy świata przedstawionego • wskazuje narratora • wyjaśnia pojęcie: <i>powieść przygodowa</i>	• wskazuje wątek główny i wątki poboczne • charakteryzuje bohaterów pierwszoplanowych oraz drugoplanowych • wskazuje funkcję rodzaju narracji • nazywa uczucia, których doświadczają bohaterowie	• określa problematykę utworu • wskazuje cechy powieści przygodowej w utworze • nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim czytany tekst • wskazuje wartości w utworze oraz określa wartości ważne dla bohaterów	• wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach • odnosi problematykę poruszoną we fragmencie do swoich własnych doświadczeń	• przedstawia tło historyczne powieści • wskazuje elementy zgodne z prawdą historyczną oraz te, które jej przeczą
Kształcenie literackie i kulturowe: John Ronald Reuel Tolkien, <i>Hobbit, czyli tam i z powrotem</i> (5 lekcji)	• relacjonuje treść lektury, ustala kolejność zdarzeń • omawia elementy świata przedstawionego • charakteryzuje narratora • wyjaśnia pojęcie: <i>powieść fantasy</i>	• wskazuje wątek główny i wątki poboczne • rozróżnia elementy realistyczne i fantastyczne w utworze • charakteryzuje bohaterów pierwszoplanowych • określa tematykę utworu • nazywa wrażenia, które wzbudza w nim czytany tekst	• określa problematykę utworu • wskazuje cechy powieści <i>fantasy</i> w utworze • nazywa uczucia, których doświadczają bohaterowie • wskazuje wartości w utworze i określa wartości ważne dla bohaterów	• wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach • określa doświadczenia głównych bohaterów i porównuje je z własnymi	• omawia inny tekst kultury w konwencji <i>fantasy</i> • porównuje książkę z filmem Petera Jacksona
Kształcenie literackie i kulturowe: Biblia	• porządkuje informacje zaprezentowane w tekście • wyjaśnia pojęcia: <i>Biblia, Księga Rodzaju</i> • relacjonuje treść fragmentu • wyjaśnia pojęcia: <i>raj, Eden, związek</i>	• omawia relacje pomiędzy Bogiem a człowiekiem we fragmencie • odnosi opis Anny Kamieńskiej do pierwowzoru biblijnego • omawia pochodzenie	• wypowiada się na temat sposobu przedstawienia Boga • wyjaśnia funkcję powtórzeń w tekście • nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim czytany tekst	• interpretuje znaczenie wyrażen niedosłownych • odnajduje motywy biblijne w tekstach kultury • odnosi wydarzenie opisane we fragmencie do własnych doświadczeń • wyraża własny sąd o	• porównuje sposób ukazania stworzenia świata w Biblii i w mitologii • w kontekście przeczytanego fragmentu omawia obraz Erastusa Salisburyskiego

	<i>frazeologiczny</i> - wymienia motywy biblijne obecne w kulturze - relacjonuje treść przypowieści - wyjaśnia pojęcia: <i>przypowieść, talent</i>	wskazanych motywów biblijnych - wymienia związki frazeologiczne pochodzące z Biblii - wskazuje w tekście cechy gatunkowe - omawia sposób, w jaki fragmenty tekstu odnoszą się do Biblii	- omawia sposób przedstawienia Boga w wierszu i fragmencie - wyjaśnia znaczenie oraz pochodzenie oraz znaczenie związków frazeologicznych pochodzących z Biblii - wyjaśnia metaforyczne znaczenie przypowieści - wskazuje wartości zaprezentowane w przypowieści - formułuje przesłanie przypowieści	tekście odnosi sposób przedstawienia Adama i Ewy do stereotypów dotyczących płci	- przygotowuje prezentację na temat wybranego motywu biblijnego - uczestniczy w dyskusji na temat przyczyn dla których Jezus z Nazaretu posługiwał się przypowieściami oraz na tematy poruszane w przypowieściach - omawia obraz Vincenta van Gogha w kontekście omawianej przypowieści
Kształcenie literackie i kulturowe: mity	<i>Mit o Orfeuszu i Eurydyce</i> - relacjonuje treść mitu - wyjaśnia pojęcia: <i>mit, mitologia, Tartar</i> Leopold Staff, <i>Odys</i> - relacjonuje treść wiersza - wskazuje adresata lirycznego - wymienia najważniejsze postacie z mitologii - relacjonuje treść mitu - wyjaśnia pojęcia: <i>mit, mitologia, Olimp, Prometeusz, Zeus</i>	<i>Mit o Orfeuszu i Eurydyce</i> - charakteryzuje bohaterów fragmentu - określa tematykę mitu - wskazuje cechy mitu w podanym fragmencie Leopold Staff, <i>Odys</i> - określa temat wiersza - wskazuje środki stylistyczne - opisuje najważniejsze postacie z mitologii - charakteryzuje bohatera fragmentu - określa tematykę fragmentu - podaje cechy mitu w podanym fragmencie - wskazuje elementy realistyczne i fantastyczne	<i>Mit o Orfeuszu i Eurydyce</i> - określa problematykę mitu - nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim tekst Leopold Staff, <i>Odys</i> - określa problematykę wiersza - omawia funkcję środków stylistycznych - określa nastrój wiersza - wskazuje teksty kultury współczesnej, w której obecne są motywy mitologiczne - określa problematykę fragmentu - nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim tekst	<i>Mit o Orfeuszu i Eurydyce</i> - wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach Leopold Staff, <i>Odys</i> - wyraża własny sąd na temat wiersza - wypowiada się na temat Odyseusza - interpretuje utwór - omawia przyczyny wpływu mitologii na kulturę wieków późniejszych - wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach - porównuje początki ludzkości przedstawione w Biblii i w mitologii	- uczestniczy w dyskusji na temat tez postawionych w wierszu Leopolda Staffa - przedstawia wybrany tekst kultury zawierający odwołania do mitologii - wypowiada się na temat najważniejszych bogów greckich
Kształcenie literackie i	wskazuje różnice	odnajduje w tekście	tworzy plan	tworzy charakterystykę	tworzy charakterystykę

kulturowe: formy wypowiedzi - charakterystyka	pomiędzy charakterystyką a opisem postaci	przykłady ilustrujące wskazane cechy charakteru • przygotowuje materiały do napisania charakterystyki	charakterystyki wskazanego bohatera literackiego	wskazanego bohatera literackiego • stosuje zasady budowania akapitów	wybranego bohatera zgodnie z zasadami tej formy wypowiedzi, posługując się piękną, poprawną polszczyzną
Kształcenie literackie i kulturowe: formy wypowiedzi - opis przeżyć wewnętrznych, sytuacji i dzieła sztuki	• wymienia cechy opisu przeżyć wewnętrznych • wyjaśnia pojęcia: <i>opis sytuacji, opis przeżyć wewnętrznych, opis dzieła sztuki</i> • wymienia elementy składające się na opis sytuacji, opis przeżyć wewnętrznych i opis dzieła sztuki	• przygotowuje materiały do opisu przeżyć wewnętrznych • omawia sytuacje przedstawione na ilustracjach • opisuje emocje postaci, przedstawionych na ilustracjach	• redaguje plan opisu przeżyć wewnętrznych • redaguje opis sytuacji na podstawie podanego planu • opisuje uczucia i stany wewnętrzne bohaterów podanej sytuacji • odnajduje w dowolnych źródłach symboliczne znaczenia wskazanych elementów, występujących na obrazach	• redaguje pełny, spójny i poprawny opis przeżyć wewnętrznych • stosuje zasady budowania akapitów • redaguje dobrze zorganizowany, jasny i zrozumiały opis sytuacji • tworzy pogłębiony opis przeżyć wewnętrznych, trafnie nazywając uczucia oraz stany psychiczne, posługując się bogatym słownictwem • przy opisie dzieła sztuki wnikliwie przedstawia elementy charakterystyczne, w sposób kompetentny omawia cechy arcyzmu, ocenia i interpretuje dzieło sztuki, ujawniając wrażliwość	• tworzy opis zgodnie z zasadami tej formy wypowiedzi, posługując się piękną, poprawną polszczyzną
Nauka o języku: odmienne części mowy	• rozpoznaje i wskazuje odmienne części mowy • wyjaśnia pojęcia: <i>czasowniki dokonane, czasowniki niedokonane</i> • wyjaśnia pojęcia: <i>strona czynna, strona bierna, czasowniki przechodnie,</i>	• odróżnia części mowy odmienne od nieodmiennych • wymienia kategorie gramatyczne poszczególnych części mowy • uzupełnia zdania	• rozpoznaje formę wskazanej części mowy • tworzy czasowniki dokonane od niedokonanych • wskazuje czasowniki nieprzechodnie	• stosuje właściwe formy odmiennych części mowy w kontekście • stosuje czasowniki dokonane i niedokonane w odpowiednim kontekście • wymienia sytuacje, w	swobodnie i bezbłędnie posługuje się wiedzą gramatyczną w praktyce

	<i>czasowniki nieprzechodnie</i> • wyjaśnia pojęcie: <i>bezokolicznik</i> • wymienia rodzaje zaimków • podaje zasady używania dłuższych i krótszych form zaimków	właściwymi formami czasowników • wskazuje formy dokonane w tekście • wskazuje zdania, w których podmiot nie jest wykonawcą czynności • przekształca czasowniki ze strony czynnej na bierną i z biernej na czynną • wskazuje różnice w wymowie i pisowni podanych bezokoliczników • wyjaśnia zasady pisowni końcówek bezokoliczników • używa zaimków w odpowiednim kontekście • zastępuje różne wyrazy zaimkami	• tworzy formy osobowe do podanych bezokoliczników • zapisuje bezokoliczniki od podanych form osobowych • tworzy odpowiednie formy zaimków • wskazuje jakie części mowy zastępują podane zaimki	których używa się strony biernej i wyjaśnia dlaczego • używa trudnych form czasowników w dłuższym tekście • używa dłuższych i krótszych form zaimków w odpowiednich kontekstach	
Kształcenie literackie i kulturowe: telewizja, film	• wymienia profesje związane z telewizją • wymienia programy telewizyjne • wyjaśnia pojęcie: <i>scenariusz filmowy</i>	• opisuje zadania osób zaangażowanych przy tworzeniu programów telewizyjnych • podaje przykłady programów telewizyjnych i klasyfikuje je do właściwych kategorii	• nazywa cechy, którymi powinni się charakteryzować przedstawiciele poszczególnych profesji • wymienia cechy programów telewizyjnych	• omawia specyfikę telewizji jako medium • redaguje tekst informacyjny • redaguje scenariusz filmowy na podstawie podanego tekstu	• redaguje reklamę • redaguje oryginalny scenariusz filmowy na podstawie własnego pomysłu
Kształcenie literackie i kulturowe: artykuł	• relacjonuje treść artykułu • wyjaśnia pojęcia: <i>artykuł, e-higienizm, fonoholizm</i>	• określa temat i główną myśl tekstu • wymienia cechy artykułu prasowego	• wskazuje cechy artykułu prasowego we fragmencie • określa główną myśl tekstu • odróżnia wskazane informacje o faktach od opinii	• odróżnia informacje o faktach od opinii • wyraża własny sąd o temacie artykułu	• uczestniczy w dyskusji na tematy aktualne poruszane w artykule, np. sposobu traktowania zwierząt przez ludzi, różnic w odbiorze rzeczywistości, wpływu

			• wskazuje i nazywa wartości opisane w artykule		cywilizacji na człowieka i świat
Kształcenie literackie i kulturowe: formy wypowiedzi - opis obrazu	• opisuje obraz • określa miejsce, w którym znajdują się przedstawione postacie • nazywa barwy użyte przez malarza	• omawia kompozycję obrazu • charakteryzuje postacie przedstawione na obrazie • wypowiada się na temat sposobu przedstawienia postaci	• omawia funkcję tła • wskazuje problem przedstawiony na obrazie • nazywa wrażenia oraz skojarzenia, jakie wzbudza w nim obraz	• interpretuje fakt umieszczenia na obrazie znaczących elementów • formułuje problem przedstawiony na obrazie • wyraża własny sąd o obrazie • interpretuje funkcję barw • interpretuje tytuł obrazu	• uczestniczy w dyskusji na temat problemu przedstawionego na obrazie • porównuje obraz z innymi tekstami kultury podejmującymi podobną problematykę • uczestniczy w dyskusji na temat sztuki w przestrzeni publicznej
Samokształcenie, korzystanie ze słowników	• odnajduje żądane hasło w słowniku terminów literackich • odnajduje hasło w słowniku poprawnej polszczyzny • wymienia sposoby zapisywania wyrazów obcego pochodzenia • wyjaśnia pojęcia: <i>wyrazy neutralne, wyrazy nacechowane emocjonalnie, zdrobnienia, zgrubienia</i>	• przy redagowaniu tekstów korzysta ze słownika terminów literackich • wyszukuje w słowniku potrzebne informacje • uzupełnia podany tekst odpowiednią formą wyrazu obcego	• określa swoistość definicji słownikowych • wykorzystuje słownik poprawnej polszczyzny przy tworzeniu tekstów • uzupełnia podany tekst właściwie zapisanymi słowami obcego pochodzenia	• krytycznie ocenia pozyskane informacje • przygotowuje wyjaśnienia, które pomagają zrozumieć przyczynę danej formy zapisu • stosuje oryginalną oraz spolszczoną wersję zapisu wyrazów obcych	• swobodnie korzysta z różnych źródeł informacji
Kształcenie literackie i kulturowe: formy wypowiedzi - wypowiedź o charakterze argumentacyjnym	• wyjaśnia pojęcia: <i>dyskusja, teza, hipoteza, argument, przykład</i> • podaje różnice pomiędzy tezą a hipotezą, argumentem a przykładem	• formułuje tezę bądź hipotezę do podanego problemu • formułuje tezę do podanych argumentów • wyjaśnia różnice pomiędzy argumentami odwołującymi się do faktów i logiki a	• formułuje argumentację do podanej tezy • wskazuje w podanym tekście argumenty odwołujące się do faktów i logiki oraz argumenty emocjonalne	• rozróżnia argumenty odnoszące się do faktów i logiki oraz odwołujące się do emocji • aktywnie uczestniczy w dyskusji • tworzy argumentację potwierdzającą podaną tezę oraz zaprzeczającą jej	• aktywnie uczestniczy w dyskusji, w sposób przemyślany i logiczny posługując się właściwymi argumentami • tworzy krótkie wypowiedzi o charakterze argumentacyjnym na zadany temat

		argumentami emocjonalnymi • wskazuje w podanym tekście argumenty oraz przykłady			
Nauka o języku: nieodmienne części mowy	- wymienia nieodmienne części mowy - wyjaśnia pojęcia: <i>wykrzyknik i partykuła</i>	- wymienia cechy nieodmiennych części mowy - odróżnia nieodmienne części mowy od odmiennych - wymienia cechy nieodmiennych części mowy: wykrzyknika i partykuły - odróżnia nieodmienne części mowy od odmiennych	- tworzy przysłówki od podanych przymiotników - rozpoznaje nieodmienne części mowy w tekście - wskazuje w tekście partykuły i wykrzykniki	- używa przysłówek w tekście - posługuje się przymkami i spójnikami w tekście - używa partykuł i wykrzykników w tekście	•swobodnie i bezbłędnie posługuje się wiedzą gramatyczną w praktyce
Nauka o języku: ortografia	- relacjonuje zasady pisowni zakończeń - <i>dztwo</i>, -<i>dzki</i> oraz -<i>ctwo</i>, -<i>cki</i> - relacjonuje zasady łącznej i rozdzielnej pisowni partykuły <i>nie</i> - wymienia zasady pisowni <i>ó</i> i <i>u</i>, <i>rz</i> i <i>ż</i> oraz <i>ch</i> i <i>h</i>	- wyjaśnia przyczyny zapisu podanych wyrazów - odnajduje w tekście błędne zapisy <i>nie</i> z różnymi częściami mowy - uzupełnia podane słowa odpowiednimi literami	- wskazuje właściwe formy wyrazów - uzasadnia pisownię <i>nie</i> z różnymi częściami mowy w podanych przykładach - podaje wyrazy pokrewne uzasadniające pisownię - poprawnie zapisuje podane słowa	- tworzy poprawne przymiotniki od podanych rzeczowników - stosuje zasady poprawnej pisowni <i>nie</i> z różnymi częściami mowy we własnym tekście - tworzy tekst, w którym stosuje poprawną pisownię wyrazów z <i>ó</i>, <i>u</i>, <i>rz</i>, <i>ż</i>, <i>ch</i>, <i>h</i>	swobodnie i bezbłędnie posługuje się stosujewiedzę w praktyce
Nauka o języku: interpunkcja	- relacjonuje zasady używania dwukropka - wymienia zasady stosowania interpunkcji w dialogach - wymienia zasady pisowni wielką i małą literą	- wskazuje w tekście, gdzie należy postawić dwukropek - wskazuje miejsca, w których należy postawić myślnik - zapisuje prawnie podane wyrazy	- uzasadnia użycie dwukropka w podanych przykładach - rozpoznaje, jakich znaków brakuje w podanym tekście - uzasadnia pisownię podanych słów	- stosuje dwukropek we własnych tekstach - tworzy dialog stosując zasady interpunkcyjne - tworzy tekst, w którym stosuje pisownię wyrazów wielką i małą literą - tworzy tekst z użyciem	swobodnie i bezbłędnie posługuje się stosujewiedzę w praktyce

	- wymienia zasady pisowni <i>q, ę</i> oraz <i>om, on, em, en</i> - wymienia zasady stosowania przecinka w zdaniu pojedynczym - relacjonuje zasady używania nawiasu - wyjaśnia, do czego służy średnik w wypowiedziach	- uzupełnia wypowiedź podanymi czasownikami w odpowiednich formach - w zdaniu wskazuje miejsca, w których powinien być przecinek - wyjaśnia, dlaczego w podanym tekście zastosowano nawiasy - wyjaśnia, w jakim celu został użyty średnik we wskazanym tekście	- wyjaśnia przyczyny zapisu podanych wyrazów - koryguje zdania pojedyncze pod kątem interpunkcji - uzupełnia podany tekst o nawiasy - uzupełnia podany tekst średnikami	poprawnych form - tworzy teksty poprawnie stosując przecinki - redaguje tekst z użyciem nawiasów - układa tekst z zastosowaniem średników	
Kształcenie literackie i kulturowe: muzea	wymienia rodzaje muzeów	opisuje specyfikę poszczególnych muzeów	wymienia znane sobie muzea i przypisuje je do podanych kategorii	opisuje wybrane muzeum	przygotowuje prezentację o różnych rodzajach muzeów
Sztuka posługiwania się językiem: perswazja, opinia, poprawność językowa	- wylicza rodzaje perswazji - definiuje perswazję - posługuje się terminami i pojęciami: <i>wyrażanie oczekiwań (perswazja)</i>, - wymienia cechy języka potocznego - wymienia elementy składające się na etykietę językową	- charakteryzuje poszczególne rodzaje perswazji - wyjaśnia, w jakich sytuacjach używa się oficjalnej a w jakich – nieoficjalnej odmiany języka	- przyporządkowuje sposób wyrażania oczekiwań do sytuacji oraz osoby - wskazuje różnice pomiędzy językiem mówionym a językiem pisanym	- formułuje różne sposoby wyrażania oczekiwań - posługuje się różnymi odmianami języka stosownie do sytuacji	formułuje wypowiedź perswazyjną na zadany temat, prezentuje różne sposoby wyrażania oczekiwań
Kształcenie literackie i kulturowe: muzyka	wymienia profesje związane z muzyką	opisuje zadania osób zaangażowanych przy tworzeniu muzyki	nazywa cechy, którymi powinni się charakteryzować przedstawiciele poszczególnych profesji	omawia specyfikę muzyki jako dziedziny sztuki	przygotowuje prezentację na temat wybranego nurtu muzyki
Kształcenie literackie i kulturowe: formy wypowiedzi - opowiadanie twórcze na podstawie baśni, legendy, mitu,	- definiuje wypowiedź twórczą - wymienia elementy urozmaicające wypowiedź twórczą - definiuje opowiadanie	- redaguje dialog urozmaicający akcję podanego tekstu - proponuje alternatywne zakończenie wybranej legendy lub baśni	- wzbogaca podany tekst o elementy urozmaicające - tworzy plan wydarzeń opowiadania twórczego - redaguje plan wydarzeń opowiadania twórczego	- redaguje wypowiedź twórczą zawierającą elementy urozmaicające - tworzy opowiadanie twórcze na podstawie baśni czy legendy	tworzy opowiadanie zgodnie z zasadami tej formy wypowiedzi, posługując się piękną, poprawną polszczyzną

przypowieści	twórcze na podstawie baśni czy legendy • zdefiniuje opowiadanie twórcze na podstawie mitu czy przypowieści	• proponuje alternatywne zakończenie wybranego mitu lub przypowieści		• redaguje opowiadanie twórcze na podstawie mitu czy przypowieści	
Nauka o języku: wypowiedzenie a zdanie	• przedstawia podział wypowiedzeń • wymienia rodzaje związków wyrazowych • wymienia części zdania	• wskazuje typy wypowiedzeń w tekstach • przekształca równoważniki zdań w zdania • definiuje rodzaje związków wyrazowych • charakteryzuje poszczególne części zdania	• łączy wypowiedzenia tak, aby powstały zdania złożone • w zdaniu wskazuje wyrazy, które tworzą związki wyrazowe • wskazuje wyrazy poza związkami w zdaniu • wskazuje w podanych zdaniach poszczególne części	• zdania pojedyncze nierozwinięte przekształca w zdanie pojedyncze rozwinięte • klasyfikuje związki wyrazowe • przekształca zdania tak, aby zastosuje inny rodzaj podmiotu	swobodnie i bezbłędnie posługuje się wiedzą gramatyczną w praktyce
Nauka o języku: zdanie złożone	• definiuje zdanie złożone • wymienia cechy zdań złożonych współrzędnie i zdań złożonych podrzędnie • wymienia cechy różnych typów zdań współrzędnych • posługuje się terminami i pojęciami: <i>zdanie złożone, zdanie złożone podrzędnie, zdania złożone współrzędnie (łącznie, rozłączne, przeciwstawne, wynikowe)</i>	• rozpoznaje zdania złożone współrzędnie • rozpoznaje zdania złożone współrzędnie • rozpoznaje poszczególne typy zdań złożonych współrzędnie	• nazywa rodzaje zdań złożonych • tworzy i zapisuje zdania złożone współrzędnie	• wykonuje wykresy zdań	swobodnie i bezbłędnie posługuje się wiedzą gramatyczną w praktyce
Kształcenie literackie i kulturowe: formy wypowiedzi - list oficjalny	• definiuje list oficjalny	• wymienia części, z których składa się list oficjalny • wybiera argumenty adekwatne do określonego listu oficjalnego	• przekształca podaną wiadomość w list oficjalny • koryguje podany przykład listu oficjalnego	• redaguje list oficjalny	• pisze list zgodnie z zasadami tej formy wypowiedzi, posługując się dobrze dobranymi argumentami oraz poprawną polszczyzną

Nauka o języku: fonetyka	• odróżnia głoski od liter • dzieli głoski na samogłoski i spółgłoski • wymienia cechy głosek dźwięcznych i bezdźwięcznych • wymienia cechy głosek ustnych i nosowych • wymienia sytuacje, kiedy akcentujemy wyrazy na trzecią i na czwartą sylabę od końca • definiuje słowo: <i>intonacja</i> • posługuje się terminami i pojęciami: <i>głoski (spółgłoski miękkie i twarde, funkcje litery i, głoski dźwięczne i bezdźwięczne, głoski ustne i nosowe), wymowa (zasady akcentowania, zasady intonacji)</i>	• definiuje głoski, sylaby i litery • wskazuje głoski dźwięczne i bezdźwięczne w podanych wyrazach • wskazuje głoski ustne i nosowe w podanych wyrazach • identyfikować akcent paroksytoniczny jako dominujący w języku polskim	• odróżnia spółgłoski miękkie od twardych • odróżnia głoski dźwięczne od bezdźwięcznych oraz ustne od nosowych • wskazuje akcent w podanych wyrazach	• wskazuje słowa, w których litera <i>i</i> oznacza tylko miękkość głoski, w których – tworzy sylabę • wskazuje głoski dźwięczne i bezdźwięczne, ustne i nosowe w tekście • czyta podany tekst poprawnie akcentując wszystkie wyrazy	swobodnie i bezbłędnie posługuje się wiedzą gramatyczną w praktyce
--	--	--	--	--	---

Matematyka

rok szkolny 2021/2022

Wymagania na poszczególne oceny w klasie 6.

**nauczyciel:
Wanda Matusiak**

W I-szym semestrze planowane jest zrealizowanie następujących działów:

- LICZBY NATURALNE I UŁAMKI
- FIGURY NAPŁASZCZYŹNIE
- LICZBY NA CO DZIEŃ
- PRĘDKOŚĆ, DROGA, CZAS
- POLA WIELOKĄTÓW. Stanowi to 72 godziny

W II semestrze planowane jest zrealizowanie następujących działów:

- PROCENTY
- LICZBY DODATNIE I LICZBY UJEMNE
- WYRAŻENIA ALGEBRAICZNE I RÓWNANIA
- FIGURY PRZESTRZENNE. Stanowi to 75 godzin

Wymagania edukacyjne niezbędne do otrzymania poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych z matematyki w klasie szóstej wynikające z realizowanego programu nauczania

Tytuł programu: **Matematyka z plusem. Program nauczania matematyki**
w klasach 4–8 w szkole podstawowej

Autor programu: M. Jucewicz, M. Karpiński, J. Lech

1. LICZBY NATURALNE I UŁAMKI

Ocena	Wymagania
dopuszczający	Uczeń zna: • nazwy działań • algorytm mnożenia i dzielenia ułamków dziesiętnych przez 10,100,1000,... • kolejność wykonywania działań • algorytm czterech działań pisemnych • pojęcie potęgi • zasadę rozszerzania i skracania ułamków zwykłych • pojęcie ułamka nieskracalnego • pojęcie ułamka jako ilorazu dwóch liczb • pojęcie ułamka jako części całości • algorytm zamiany liczby mieszanej na ułamek niewłaściwy i odwrotnie • algorytm czterech działań na ułamkach zwykłych • zasadę zamiany ułamka zwykłego na ułamek dziesiętny metodą rozszerzania lub skracania ułamka • zasadę zamiany ułamka dziesiętnego na ułamek zwykły Uczeń rozumie: • potrzebę stosowania działań pamięciowych • związek potęgi z iloczynem • potrzebę stosowania działań pisemnych • zasadę skracania i rozszerzania ułamków zwykłych • pojęcie ułamka jako ilorazu dwóch liczb naturalnych • pojęcie ułamka jako części całości • zasadę zamiany ułamka zwykłego na ułamek dziesiętny metodą rozszerzania lub skracania ułamka Uczeń umie: • zaznaczyć i odczytywać na osi liczbowej liczbę naturalną • pamięciowo dodawać i odejmować ułamki dziesiętne o jednakowej liczbie cyfr po przecinku, dwucyfrowe liczby naturalne • mnożyć i dzielić w pamięci ułamki dziesiętne w ramach tabliczki mnożenia • obliczyć kwadrat i sześcian liczby naturalnej, ułamka dziesiętnego • pisemnie wykonać każde z czterech działań na ułamkach dziesiętnych • obliczyć kwadrat i sześcian ułamka dziesiętnego • zapisać iloczyny w postaci potęgi • zaznaczyć i odczytać ułamek zwykły i dziesiętny na osi liczbowej • wyciągać całości z ułamków niewłaściwych oraz zamieniać liczby mieszane na ułamki niewłaściwe • dodawać, odejmować, mnożyć i dzielić ułamki zwykłe • podnosić do kwadratu i sześciannu ułamki właściwe • obliczyć ułamek z liczby naturalnej • zamienić ułamek zwykły na ułamek dziesiętny i odwrotnie
dostateczny	Uczeń zna: • zasadę zamiany ułamka zwykłego na ułamek dziesiętny metodą dzielenia licznika przez mianownik • pojęcie rozwinięcia dziesiętnego skończonego i rozwinięcia dziesiętnego nieskończonego okresowego Uczeń rozumie: • zasadę zamiany ułamka zwykłego na ułamek dziesiętny metodą dzielenia licznika przez mianownik Uczeń umie: • zaznaczyć i odczytywać na osi liczbowej liczbę naturalną i ułamek dziesiętny • pamięciowo dodawać i odejmować ułamki dziesiętne różniące się liczbą cyfr po przecinku, wielocyfrowe liczby naturalne

	• mnożyć i dzielić w pamięci ułamki dziesiętne wykraczające poza tabliczkę mnożenia • mnożyć i dzielić w pamięci dwucyfrowe i wielocyfrowe (proste przykłady) liczby naturalne • obliczyć kwadrat i sześcian ułamka dziesiętnego • tworzyć wyrażenia arytmetyczne na podstawie treści zadań i obliczać wartości tych wyrażeń • pisemnie wykonać każde z czterech działań na ułamkach dziesiętnych • obliczyć kwadrat i sześcian ułamka dziesiętnego • zapisać iloczyny w postaci potęgi • zaznaczyć i odczytać ułamek zwykły i dziesiętny na osi liczbowej • dodawać, odejmować, mnożyć i dzielić ułamki zwykłe • podnosić do kwadratu i sześciannu ułamki właściwe • obliczyć ułamek z ułamka lub liczby mieszanej • rozwiązać zadanie tekstowe z zastosowaniem działań na ułamkach zwykłych • zamienić ułamek zwykły na ułamek dziesiętny i odwrotnie • porównać ułamek zwykły z ułamkiem dziesiętnym • porządkować ułamki • obliczyć wartość wyrażenia arytmetycznego zawierającego cztery działania na liczbach wymiernych dodatnich • podać rozwinięcie dziesiętne ułamka zwykłego • zapisać w skróconej postaci rozwinięcie dziesiętne ułamka zwykłego • określić kolejną cyfrę rozwinięcia dziesiętnego na podstawie jego skróconego zapisu
dobry	Uczeń umie • zaznaczyć i odczytać na osi liczbowej ułamek dziesiętny • pamięciowo dodawać i odejmować ułamki dziesiętne różniące się liczbą cyfr po przecinku i wielocyfrowe liczby naturalne • mnożyć i dzielić w pamięci ułamki dziesiętne wykraczające poza tabliczkę mnożenia • mnożyć i dzielić w pamięci dwucyfrowe i wielocyfrowe (proste przykłady) liczby naturalne • obliczyć wartość wyrażenia arytmetycznego zawierającego działania na liczbach naturalnych i ułamkach dziesiętnych • szacować wartości wyrażeń arytmetycznych • tworzyć wyrażenia arytmetyczne na podstawie treści zadań i obliczać wartości tych wyrażeń • rozwiązać zadanie tekstowe z zastosowaniem działań na liczbach naturalnych i ułamkach dziesiętnych • rozwiązać zadanie tekstowe z zastosowaniem działań na liczbach naturalnych i ułamkach dziesiętnych • zapisać liczbę w postaci potęgi liczby 10 • obliczyć wartość wyrażenia arytmetycznego zawierającego potęgę • rozwiązać zadanie tekstowe związane z potęgami • zaznaczyć i odczytać ułamek na osi liczbowej • podnosić do kwadratu i sześciannu liczby mieszane • obliczyć ułamek z ułamka lub liczby mieszanej • obliczyć wartość wyrażenia arytmetycznego zawierającego 4 działania oraz potęgowanie ułamków zwykłych • rozwiązać zadanie tekstowe z zastosowaniem działań na ułamkach zwykłych • porównać ułamek zwykły z ułamkiem dziesiętnym • porządkować ułamki • zaznaczyć i odczytać ułamki zwykłe i dziesiętne na osi liczbowej • obliczyć wartość wyrażenia arytmetycznego zawierającego 4 działania na liczbach wymiernych dodatnich • rozwiązać zadanie tekstowe związane z działaniami na ułamkach zwykłych i dziesiętnych • podać rozwinięcie dziesiętne ułamka zwykłego • zapisać w skróconej postaci rozwinięcie dziesiętne ułamka zwykłego • określić kolejną cyfrę rozwinięcia dziesiętnego na podstawie jego skróconego zapisu • porównać rozwinięcia dziesiętne liczb zapisanych w skróconej postaci • porównać liczby wymierne dodatnie • porządkować liczby wymierne dodatnie • obliczyć wartość ułamka piętrowego • obliczyć wartość wyrażenia arytmetycznego zawierającego działania na liczbach wymiernych dodatnich
bardzo dobry	Uczeń zna: • warunek konieczny zamiany ułamka zwykłego na ułamek dziesiętny skończony Uczeń umie: • podnosić do kwadratu i sześciannu liczby mieszane • tworzyć wyrażenia arytmetyczne na podstawie treści zadań i obliczać wartości tych wyrażeń • obliczyć wartość wyrażenia arytmetycznego zawierającego działania na liczbach naturalnych i ułamkach dziesiętnych • rozwiązać zadanie tekstowe z zastosowaniem działań na liczbach naturalnych i ułamkach dziesiętnych

	• rozwiązać nietypowe zadanie tekstowe z zastosowaniem działań na liczbach naturalnych i ułamkach dziesiętnych • określić ostatnią cyfrę potęgi • rozwiązać zadanie tekstowe związane z potęgami • porównać rozwinięcia dziesiętne liczb zapisanych w skróconej postaci • porównać liczby wymierne dodatnie • porządkować liczby wymierne dodatni • obliczyć wartość ułamka piętrowego • rozwiązać nietypowe zadanie tekstowe z zastosowaniem działań na ułamkach zwykłych • obliczyć wartość wyrażenia arytmetycznego zawierającego działania na liczbach wymiernych dodatnich • rozwiązać nietypowe zadanie tekstowe związane z działaniami na ułamkach zwykłych i dziesiętnych • określić rodzaj rozwinięcia dziesiętnego ułamka • rozwiązać nietypowe zadanie tekstowe związane z rozwinięciami dziesiętnymi ułamków zwykłych
celujący	Uczeń umie: • tworzyć wyrażenia arytmetyczne na podstawie treści zadań i obliczać wartości tych wyrażeń • obliczyć wartość wyrażenia arytmetycznego zawierającego działania na liczbach naturalnych i ułamkach dziesiętnych • rozwiązać zadanie tekstowe z zastosowaniem działań na liczbach naturalnych i ułamkach dziesiętnych • rozwiązać nietypowe zadanie tekstowe z zastosowaniem działań na liczbach naturalnych i ułamkach dziesiętnych • określić ostatnią cyfrę potęgi • rozwiązać zadanie tekstowe związane z potęgami • rozwiązać nietypowe zadanie tekstowe z zastosowaniem działań na ułamkach zwykłych • obliczyć wartość wyrażenia arytmetycznego zawierającego działania na liczbach wymiernych dodatnich • rozwiązać nietypowe zadanie tekstowe związane z działaniami na ułamkach zwykłych i dziesiętnych • określić rodzaj rozwinięcia dziesiętnego ułamka • rozwiązać nietypowe zadanie tekstowe związane z rozwinięciami dziesiętnymi ułamków zwykłych

2. FIGURY NA PŁASZCZYŹNIE

Ocena	Wymagania
dopuszczający	Uczeń zna: • pojęcia: prosta, półprosta, odcinek, koło i okrąg • wzajemne położenie prostych i odcinków • elementy koła i okręgu • zależność między długością promienia i średnicy • rodzaje trójkątów • nazwy boków w trójkącie równoramiennym • nazwy boków w trójkącie prostokątnym • nazwy czworokątów • własności czworokątów • definicję przekątnej, obwodu wielokąta • zależność między liczbą boków, wierzchołków i kątów w wielokącie • pojęcie kąta • pojęcie wierzchołka i ramion kąta • podział kątów ze względu na miarę: prosty, ostry, rozwarty • podział kątów ze względu na położenie: przyległe, wierzchołkowe • zapis symboliczny kąta i jego miary • sumę miar kątów wewnętrznych trójkąta • sumę miar kątów wewnętrznych czworokąta Uczeń rozumie: • różnicę między kołem i okręgiem, prostą i odcinkiem, prostą i półprostą • konieczność stosowania odpowiednich przyrządów do rysowania figur geometrycznych • pochodzenie nazw poszczególnych rodzajów trójkątów • związki miarowe poszczególnych rodzajów kątów Uczeń umie: • narysować za pomocą ekierki i linijki proste i odcinki prostopadłe oraz proste i odcinki równoległe • wskazać poszczególne elementy w okręgu i w kole • kreślić koło i okrąg o danym promieniu lub średnicy

	narysować poszczególne rodzaje trójkątów • narysować trójkąt w skali • obliczyć obwód trójkąta i czworokąta • wskazać na rysunku wielokąt o określonych cechach • narysować czworokąt, mając informacje o bokach • zmierzyć kąt • narysować kąt o określonej mierze • rozróżniać i nazywać poszczególne rodzaje kątów • obliczyć brakujące miary kątów trójkąta
dostateczny	Uczeń zna: • definicje odcinków prostopadłych i odcinków równoległych • elementy koła i okręgu • rodzaje trójkątów • zależność między bokami w trójkącie równoramiennym • własności czworokątów • podział kątów ze względu na miarę: pełny, półpełny • miary kątów w trójkącie równobocznym • zależność między kątami w trójkącie równoramiennym • zależność między kątami w trapezie, równoległoboku Uczeń rozumie: • związki miarowe poszczególnych rodzajów kątów Uczeń umie: • narysować za pomocą ekierki i linijki proste równoległe o danej odległości od siebie • rozwiązać zadania tekstowe związane z kołem, okręgiem i innymi figurami • narysować trójkąt w skali • obliczyć obwód czworokąta • wskazać na rysunku wielokąt o określonych cechach • obliczyć długość boku trójkąta równobocznego, znając jego obwód • obliczyć długość boku trójkąta, znając długość obwodu i długości dwóch pozostałych boków • sklasyfikować czworokąty • narysować czworokąt, mając informacje o – bokach – przekątnych • rozwiązać zadanie tekstowe związane z obwodem czworokąta • narysować kąt o określonej mierze • rozróżniać i nazywać poszczególne rodzaje kątów • obliczyć brakujące miary kątów przyległych, wierzchołkowych • obliczyć brakujące miary kątów trójkąta • obliczyć brakujące miary kątów czworokątów
dobry	Uczeń zna: • wzajemne położenie – prostej i okręgu – okręgów • podział kątów ze względu na miarę: wypukły, wklęsły • podział kątów ze względu na położenie: odpowiadające, naprzemianległe Uczeń umie: • rozwiązać zadania tekstowe związane z kołem, okręgiem i innymi figurami • sklasyfikować czworokąty • narysować czworokąt, mając informacje o: – bokach – przekątnych • rozwiązać zadanie tekstowe związane z obwodem czworokąta • rozróżniać i nazywać poszczególne rodzaje kątów • obliczyć brakujące miary kątów odpowiadających, naprzemianległych • obliczyć brakujące miary kątów czworokątów • obliczyć brakujące miary kątów trójkąta lub czworokąta na rysunku z wykorzystaniem miar kątów przyległych, wierzchołkowych, naprzemianległych, odpowiadających oraz własności trójkątów lub czworokątów • rozwiązać nietypowe zadanie tekstowe związane z obwodem trójkąta, czworokąta lub innego wielokąta
bardzo dobry	Uczeń umie: • rozwiązać nietypowe zadania tekstowe związane z kołem, okręgiem i innymi figurami • rozwiązać nietypowe zadanie tekstowe związane z obwodem trójkąta, czworokąta lub innego wielokąta • rozwiązać zadanie związane z zegarem • określić miarę kąta przyległego, wierzchołkowego, odpowiadającego, naprzemianległego na podstawie rysunku lub treści zadania

	• obliczyć brakujące miary kątów trójkąta z wykorzystaniem miar kątów przyległych, wierzchołkowych, naprzemianległych, odpowiadających oraz sumy miar kątów wewnętrznych trójkąta • obliczyć brakujące miary kątów czworokąta na rysunku z wykorzystaniem miar kątów przyległych, wierzchołkowych, naprzemianległych, odpowiadających oraz własności czworokątów • rozwiązać zadanie tekstowe związane z miarami kątów w trójkątach i czworokątach
celujący	Uczeń umie: • rozwiązać nietypowe zadania tekstowe związane z kołem, okręgiem i innymi figurami • rozwiązać nietypowe zadanie tekstowe związane z obwodem trójkąta, czworokąta lub innego wielokąta • rozwiązać zadanie związane z zegarem • określić miarę kąta przyległego, wierzchołkowego, odpowiadającego, naprzemianległego na podstawie rysunku lub treści zadania • obliczyć brakujące miary kątów trójkąta z wykorzystaniem miar kątów przyległych, wierzchołkowych, naprzemianległych, odpowiadających oraz sumy miar kątów wewnętrznych trójkąta • obliczyć brakujące miary kątów czworokąta na rysunku z wykorzystaniem miar kątów przyległych, wierzchołkowych, naprzemianległych, odpowiadających oraz własności czworokątów • rozwiązać zadanie tekstowe związane z miarami kątów w trójkątach i czworokątach

3. LICZBY NA CO DZIEŃ

Ocena	Wymagania
dopuszczający	Uczeń zna: • jednostki czasu • jednostki długości • jednostki masy • pojęcie skali i planu • funkcje podstawowych klawiszy Uczeń rozumie: • potrzebę stosowania różnorodnych jednostek długości i masy • potrzebę stosowania odpowiedniej skali na mapach i planach • korzyści płynące z umiejętności stosowania kalkulatora do obliczeń • znaczenie podstawowych symboli występujących w instrukcjach i opisach: – diagramów – schematów – innych rysunków Uczeń umie: • obliczyć upływ czasu między wydarzeniami • porządkować wydarzenia w kolejności chronologicznej • zamienić jednostki czasu • wykonać obliczenia dotyczące długości • wykonać obliczenia dotyczące masy • zamienić jednostki długości i masy • obliczyć skalę • obliczyć długości odcinków w skali lub w rzeczywistości • wykonać obliczenia za pomocą kalkulatora • odczytać dane z: – tabeli – diagramu • odpowiedzieć na pytanie dotyczące znalezionych danych • odczytać dane z wykresu • odpowiedzieć na pytanie dotyczące znalezionych danych
dostateczny	Uczeń zna: • zasady dotyczące lat przestępnych • zasady zaokrąglania liczb • symbol przybliżenia Uczeń rozumie: • konieczność wprowadzenia lat przestępnych • potrzebę zaokrąglania liczb • zasadę sporządzania wykresów Uczeń umie: • podać przykładowe lata przestępne • zamienić jednostki czasu • wyrażać w różnych jednostkach ten sam upływ czasu • rozwiązać zadanie tekstowe związane z kalendarzem i czasem • wykonać obliczenia dotyczące długości • wykonać obliczenia dotyczące masy

	• zamienić jednostki długości i masy • wyrażać w różnych jednostkach te same masy • wyrażać w różnych jednostkach te same długości • porządkować wielkości podane w różnych jednostkach • rozwiązać zadanie tekstowe związane z jednostkami długości i masy • obliczyć skalę • obliczyć długości odcinków w skali lub w rzeczywistości • rozwiązać zadanie tekstowe związane ze skalą • zaokrąglić liczbę do danego rzędu • sprawdzić, czy kalkulator zachowuje kolejność działań • wykonać obliczenia za pomocą kalkulatora • wykorzystać kalkulator <i>do</i> rozwiązania zadanie tekstowego • rozwiązać zadanie, odczytując dane z tabeli i korzystając z kalkulatora • odpowiedzieć na pytanie dotyczące znalezionych danych • zinterpretować odczytane dane • odczytać dane z wykresu • odpowiedzieć na pytanie dotyczące znalezionych danych • zinterpretować odczytane dane • przedstawić dane w postaci wykresu • porównać informacje odczytane z dwóch wykresów
dobry	Uczeń zna: • funkcje klawiszy pamięci kalkulatora Uczeń umie: • zamienić jednostki czasu • wyrażać w różnych jednostkach ten sam upływ czasu • rozwiązać zadanie tekstowe związane z kalendarzem i czasem • wyrażać w różnych jednostkach te same masy • wyrażać w różnych jednostkach te same długości • porządkować wielkości podane w różnych jednostkach • rozwiązać zadanie tekstowe związane z jednostkami długości i masy • rozwiązać zadanie tekstowe związane ze skalą • zaokrąglić liczbę do danego rzędu • zaokrąglić liczbę zaznaczoną na osi liczbowej • wskazać liczby o podanym zaokrągleniu • zaokrąglić liczbę po zamianie jednostek • wykonać obliczenia za pomocą kalkulatora • wykorzystać kalkulator <i>do</i> rozwiązania zadanie tekstowego • rozwiązać zadanie, odczytując dane z tabeli i korzystając z kalkulatora • odpowiedzieć na pytanie dotyczące znalezionych danych • zinterpretować odczytane dane • odpowiedzieć na pytanie dotyczące znalezionych danych • zinterpretować odczytane dan • przedstawić dane w postaci wykresu • porównać informacje odczytane z dwóch wykresów
bardzo dobry	Uczeń umie: • rozwiązać nietypowe zadanie tekstowe związane z kalendarzem i czasem • rozwiązać nietypowe zadanie tekstowe związane z jednostkami długości i masy • rozwiązać nietypowe zadanie tekstowe związane ze skalą • określić, ile jest liczb o podanym zaokrągleniu spełniających dane warunki • rozwiązać nietypowe zadanie tekstowe związane z przybliżeniami • wykonać wielodziałaniowe obliczenia za pomocą kalkulatora • wykorzystać kalkulator <i>do</i> rozwiązania zadanie tekstowego • odpowiedzieć na pytanie dotyczące znalezionych danych • rozwiązać nietypowe zadanie tekstowe, w którym potrzebne informacje należy odczytać z tabeli lub schematu • porównać informacje odczytane z dwóch wykresów • odpowiedzieć na pytanie dotyczące znalezionych danych • dopasować wykres do opisu sytuacji • przedstawić dane w postaci wykresu
celujący	Uczeń zna: • pojęcie przybliżenia z niedomiarem oraz przybliżenia z nadmiarem Uczeń umie: • rozwiązać nietypowe zadanie tekstowe związane z kalendarzem i czasem • rozwiązać nietypowe zadanie tekstowe związane z jednostkami długości i masy • rozwiązać nietypowe zadanie tekstowe związane ze skalą • określić, ile jest liczb o podanym zaokrągleniu spełniających dane warunki • rozwiązać nietypowe zadanie tekstowe związane z przybliżeniami

	• wykonać wielodziałaniowe obliczenia za pomocą kalkulatora • wykorzystać kalkulator <i>do</i> rozwiązania zadanie tekstowego • odpowiedzieć na pytanie dotyczące znalezionych danych • rozwiązać nietypowe zadanie tekstowe, w którym potrzebne informacje należy odczytać z tabeli lub schematu • porównać informacje odczytane z dwóch wykresów • odpowiedzieć na pytanie dotyczące znalezionych danych • dopasować wykres do opisu sytuacji
--	---

4. PRĘDKOŚĆ, DROGA, CZAS

Ocena	Wymagania
dopuszczający	Uczeń zna: • jednostki prędkości Uczeń umie: • na podstawie podanej prędkości wyznaczać długość drogi przebytej w jednostce czasu • obliczyć drogę, znając stałą prędkość i czas • porównać prędkości dwóch ciał, które przebyły jednakowe drogi w różnych czasach • obliczyć prędkość w ruchu jednostajnym, znając drogę i czas
dostateczny	Uczeń zna: • jednostki prędkości • algorytm zamiany jednostek prędkości Uczeń rozumie: • potrzebę stosowania różnych jednostek prędkości Uczeń umie: • obliczyć drogę, znając stałą prędkość i czas • rozwiązać zadanie tekstowe związane z obliczaniem drogi • obliczyć prędkość w ruchu jednostajnym, znając drogę i czas • zamieniać jednostki prędkości • porównać prędkości wyrażane w różnych jednostkach • rozwiązać zadanie tekstowe związane z obliczaniem prędkości • obliczyć czas w ruchu jednostajnym, znając drogę i prędkość • rozwiązać zadanie tekstowe typu prędkość – droga – czas
dobry	Uczeń zna: • algorytm zamiany jednostek prędkości Uczeń umie: • obliczyć drogę, znając stałą prędkość i czas • rozwiązać zadanie tekstowe związane z obliczaniem drogi • zamieniać jednostki prędkości • porównać prędkości wyrażane w różnych jednostkach • rozwiązać zadanie tekstowe związane z obliczaniem prędkości • obliczyć czas w ruchu jednostajnym, znając drogę i prędkość • rozwiązać zadanie tekstowe związane z obliczaniem czasu • rozwiązać zadanie tekstowe typu prędkość – droga – czas • rozwiązać nietypowe zadanie tekstowe związane z obliczaniem prędkości
bardzo dobry	Uczeń zna: • algorytm zamiany jednostek prędkości Uczeń umie: • rozwiązać nietypowe zadanie tekstowe związane z obliczaniem drogi w ruchu jednostajnym • rozwiązać nietypowe zadanie tekstowe związane z obliczaniem prędkości • rozwiązać nietypowe zadanie tekstowe związane z obliczaniem czasu • rozwiązać nietypowe zadanie tekstowe typu prędkość – droga – czas
celujący	Uczeń umie: • rozwiązać nietypowe zadanie tekstowe związane z obliczaniem drogi w ruchu jednostajnym • rozwiązać nietypowe zadanie tekstowe związane z obliczaniem prędkości • rozwiązać nietypowe zadanie tekstowe związane z obliczaniem czasu • rozwiązać nietypowe zadanie tekstowe typu prędkość – droga – czas

5. POŁA WIEŁOKĄTÓW

Ocena	Wymagania
dopuszczający	Uczeń zna: • jednostki miary pola • wzory na obliczanie pola prostokąta i kwadratu • wzory na obliczanie pola równoległoboku i rombu • wzór na obliczanie pola trójkąta • wzór na obliczanie pola trapezu Uczeń rozumie:

	• pojęcie miary pola jako liczby kwadratów jednostkowych • zależność doboru wzoru na obliczanie pola rombu od danych Uczeń umie: • obliczyć pole prostokąta i kwadratu • obliczyć bok prostokąta, znając jego pole i długość drugiego boku • obliczyć pole równoległoboku o danej wysokości i podstawie • obliczyć pole rombu o danych przekątnych • obliczyć pole narysowanego równoległoboku • obliczyć pole trójkąta o danej wysokości i podstawie • obliczyć pole narysowanego trójkąta • obliczyć pole trapezu, mając dane długości podstaw i wysokość • obliczyć pole narysowanego trapezu
dostateczny	Uczeń rozumie: • zasadę zamiany jednostek pola • wyprowadzenie wzoru na obliczanie pola równoległoboku • wyprowadzenie wzoru na obliczanie pola trójkąta • wyprowadzenie wzoru na obliczanie pola trapezu Uczeń umie: • obliczyć pole kwadratu o danym obwodzie i odwrotnie • obliczyć bok prostokąta, znając jego pole i długość drugiego boku • narysować prostokąt o danym polu • rozwiązać zadanie tekstowe związane z polem prostokąta • zamienić jednostki pola • obliczyć pole narysowanego równoległoboku • narysować równoległobok o danym polu • obliczyć długość podstawy równoległoboku, znając jego pole i wysokość opuszczoną na tę podstawę • obliczyć wysokość równoległoboku, znając jego pole i długość podstawy, na którą opuszczona jest ta wysokość • rozwiązać zadanie tekstowe związane z polem równoległoboku i rombu • obliczyć pole narysowanego trójkąta • rozwiązać zadanie tekstowe związane z polem trójkąta • obliczyć pole narysowanego trapezu • rozwiązać zadanie tekstowe związane z polem trapezu
dobry	Uczeń umie: • obliczyć pole kwadratu o danym obwodzie i odwrotnie • rozwiązać zadanie tekstowe związane z polem prostokąta • zamienić jednostki pola • obliczyć długość podstawy równoległoboku, znając jego pole i wysokość opuszczoną na tę podstawę • obliczyć wysokość równoległoboku, znając jego pole i długość podstawy, na którą opuszczona jest ta wysokość • rozwiązać zadanie tekstowe związane z polem równoległoboku i rombu • obliczyć pole narysowanego trójkąta • obliczyć wysokości trójkąta, znając długość podstawy, na którą opuszczona jest ta wysokość i pole trójkąta • rozwiązać zadanie tekstowe związane z polem trójkąta • obliczyć pole narysowanego trapezu • rozwiązać zadanie tekstowe związane z polem trapezu • obliczyć pole figury jako sumę lub różnicę pól prostokątów • narysować równoległobok o polu równym polu danego czworokąta • obliczyć długość przekątnej rombu, znając jego pole i długość drugiej przekątnej • podzielić trójkąt na części o równych polach • obliczyć pole figury jako sumę lub różnicę pól trójkątów i czworokątów • obliczyć pole figury jako sumę lub różnicę pól znanych wielokątów
bardzo dobry	Uczeń umie: • zamienić jednostki pola • obliczyć pole figury jako sumę lub różnicę pól prostokątów • rozwiązać nietypowe zadanie tekstowe związane z polem prostokąta • narysować równoległobok o polu równym polu danego czworokąta • rozwiązać nietypowe zadanie tekstowe związane z polem równoległoboku i rombu • podzielić trójkąt na części o równych polach • obliczyć pole figury jako sumę lub różnicę pól trójkątów i czworokątów • rozwiązać nietypowe zadanie tekstowe związane z polem trójkąta • podzielić trapez na części o równych polach • rozwiązać nietypowe zadanie tekstowe związane z polem trapezu • obliczyć pole figury jako sumę lub różnicę pól znanych wielokątów

celujący	Uczeń umie: • rozwiązać nietypowe zadanie tekstowe związane z polem prostokąta • rozwiązać nietypowe zadanie tekstowe związane z polem równoległoboku i rombu • obliczyć pole figury jako sumę lub różnicę pól trójkątów i czworokątów • rozwiązać nietypowe zadanie tekstowe związane z polem trójkąta • podzielić trapez na części o równych polach • rozwiązać nietypowe zadanie tekstowe związane z polem trapezu • obliczyć pole figury jako sumę lub różnicę pól znanych wielokątów
-----------------	--

6. PROCENTY

Ocena	Wymagania
dopuszczający	Uczeń zna: • pojęcie procentu • algorytm zamiany ułamków na procenty • pojęcie diagramu Uczeń rozumie: • korzyści płynące z umiejętności stosowania kalkulatora do obliczeń • pojęcie procentu liczby jako jej części • potrzebę stosowania procentów w życiu codziennym Uczeń umie: • określić w procentach, jaką część figury zacieniowano • zamienić procent na ułamek • opisywać w procentach części skończonych zbiorów • zamienić ułamek na procent • opisywać w procentach części skończonych zbiorów • zamienić ułamek na procent • odczytać dane z diagramu • odpowiedzieć na pytanie dotyczące znalezionych danych • przedstawić dane w postaci diagramu słupkowego • obliczyć procent liczby naturalnej
dostateczny	Uczeń zna: • algorytm zamiany ułamków na procenty • zasady zaokrąglania liczb • algorytm obliczania ułamka liczby Uczeń rozumie: • równoważność wyrażania części liczby ułamkiem lub procentem • potrzebę stosowania różnych diagramów Uczeń umie: • określić w procentach, jaką część figury zacieniowano • zamienić procent na ułamek • wyrazić informacje podane za pomocą procentów w ułamkach i odwrotnie • porównać dwie liczby, z których jedna jest zapisana w postaci procentu • rozwiązać zadanie tekstowe związane z procentami • opisywać w procentach części skończonych zbiorów • zamienić ułamek na procent • określić, jakim procentem jednej liczby jest druga • rozwiązać zadanie tekstowe związane z określeniem, jakim procentem jednej liczby jest druga • zaokrąglić ułamek dziesiętny i wyrazić go w procentach • opisywać w procentach części skończonych zbiorów • zamienić ułamek na procent • określić, jakim procentem jednej liczby jest druga • rozwiązać zadanie tekstowe związane z określeniem, jakim procentem jednej liczby jest druga • odczytać dane z diagramu • odpowiedzieć na pytanie dotyczące znalezionych danych • przedstawić dane w postaci diagramu słupkowego • obliczyć procent liczby naturalnej • wykorzystać dane z diagramów do obliczania procentu liczby • rozwiązać zadanie tekstowe związane z obliczaniem procentu danej liczby • obliczyć liczbę na podstawie danego jej procentu • obliczyć liczbę większą o dany procent • obliczyć liczbę mniejszą o dany procent • rozwiązać zadanie tekstowe związane z podwyżkami i obniżkami o dany procent
dobry	Uczeń umie: • zamienić procent na ułamek • wyrazić informacje podane za pomocą procentów w ułamkach i odwrotnie • porównać dwie liczby, z których jedna jest zapisana w postaci procentu • rozwiązać zadanie tekstowe związane z procentami

	• opisywać w procentach części skończonych zbiorów • zamienić ułamek na procent • określić, jakim procentem jednej liczby jest druga • rozwiązać zadanie tekstowe związane z określeniem, jakim procentem jednej liczby jest druga • opisywać w procentach części skończonych zbiorów • zamienić ułamek na procent • określić, jakim procentem jednej liczby jest druga • rozwiązać zadanie tekstowe związane z określeniem, jakim procentem jednej liczby jest druga • odczytać dane z diagramu • odpowiedzieć na pytanie dotyczące znalezionych danych • przedstawić dane w postaci diagramu słupkowego • wykorzystać dane z diagramów do obliczania procentu liczby • rozwiązać zadanie tekstowe związane z obliczaniem procentu danej liczby • obliczyć liczbę na podstawie danego jej procentu • rozwiązać zadanie tekstowe związane z obliczaniem liczby na podstawie danego jej procentu • rozwiązać zadanie tekstowe związane z podwyżkami i obniżkami o dany procent
bardzo dobry	Uczeń umie: • rozwiązać nietypowe zadanie tekstowe związane z ułamkami i procentami • rozwiązać nietypowe zadanie tekstowe związane z określeniem, jakim procentem jednej liczby jest druga • porównać dane z dwóch diagramów i odpowiedzieć na pytania dotyczące znalezionych danych • rozwiązać nietypowe zadanie tekstowe związane z obliczaniem procentu danej liczby • rozwiązać nietypowe zadanie tekstowe związane z obliczaniem liczby na podstawie danego jej procentu • rozwiązać nietypowe zadanie tekstowe związane z podwyżkami i obniżkami o dany procent
celujący	Uczeń umie: • rozwiązać nietypowe zadanie tekstowe związane z ułamkami i procentami • rozwiązać nietypowe zadanie tekstowe związane z określeniem, jakim procentem jednej liczby jest druga • porównać dane z dwóch diagramów i odpowiedzieć na pytania dotyczące znalezionych danych • rozwiązać nietypowe zadanie tekstowe związane z obliczaniem procentu danej liczby • rozwiązać nietypowe zadanie tekstowe związane z obliczaniem liczby na podstawie danego jej procentu • rozwiązać nietypowe zadanie tekstowe związane z podwyżkami i obniżkami o dany procent

7. LICZBY DODATNIE I LICZBY UJEMNE

Ocena	Wymagania
dopuszczający	Uczeń zna: • pojęcie liczby ujemnej • pojęcie liczb przeciwnych • zasadę dodawania liczb o jednakowych znakach • zasadę dodawania liczb o różnych znakach • zasadę ustalania znaku iloczynu i ilorazu Uczeń rozumie: • rozszerzenie osi liczbowej na liczby ujemne • zasadę dodawania liczb o jednakowych znakach • zasadę dodawania liczb o różnych znakach Uczeń umie: • zaznaczyć i odczytać liczbę ujemną na osi liczbowej • wymienić kilka liczb większych lub mniejszych od danej • porównać liczby wymierne • zaznaczyć liczby przeciwne na osi liczbowej • obliczyć sumę i różnicę liczb całkowitych • powiększyć lub pomniejszyć liczbę całkowitą o daną liczbę • obliczyć iloczyn i iloraz liczb całkowitych
dostateczny	Uczeń zna: • pojęcie wartości bezwzględnej • zasadę zastępowania odejmowania dodawaniem liczby przeciwnej Uczeń rozumie: • zasadę zastępowania odejmowania dodawaniem liczby przeciwnej Uczeń umie: • zaznaczyć i odczytać liczbę ujemną na osi liczbowej • wymienić kilka liczb większych lub mniejszych od danej • porównać liczby wymierne • porządkować liczby wymierne • obliczyć wartość bezwzględną liczby • obliczyć sumę i różnicę liczb całkowitych

	• korzystać z przemienności i łączności dodawania • powiększyć lub pomniejszyć liczbę całkowitą o daną liczbę • uzupełnić brakujące składniki, odjemną lub odjemnik w działaniu • obliczyć kwadrat i sześcian liczb całkowitych • ustalić znak iloczynu i ilorazu kilku liczb wymiernych • obliczyć wartość wyrażenia arytmetycznego zawierającego 4 działania na liczbach całkowitych • określić znak potęgi liczby wymiernej
dobry	Uczeń umie: • porządkować liczby wymierne • podać, ile liczb spełnia podany warunek • obliczyć wartość bezwzględną liczby • obliczyć sumę wieloskładnikową • uzupełnić brakujące składniki, odjemną lub odjemnik w działaniu • obliczyć kwadrat i sześcian liczb całkowitych • obliczyć wartość wyrażenia arytmetycznego zawierającego 4 działania na liczbach całkowitych • porównać sumy i różnice liczb całkowitych • obliczyć sumę i różnicę liczb wymiernych • rozwiązać nietypowe zadanie tekstowe związane z dodawaniem i odejmowaniem liczb wymiernych • określić znak potęgi liczby wymiernej
bardzo dobry	Uczeń umie: • rozwiązać nietypowe zadanie związane z liczbami dodatnimi i ujemnymi • porównać sumy i różnice liczb całkowitych • rozwiązać nietypowe zadanie tekstowe związane z dodawaniem i odejmowaniem liczb wymiernych • obliczyć wartość wyrażenia arytmetycznego zawierającego 4 działania na liczbach całkowitych • rozwiązać nietypowe zadanie tekstowe związane z mnożeniem i dzieleniem liczb całkowitych
celujący	Uczeń umie: • rozwiązać nietypowe zadanie związane z liczbami dodatnimi i ujemnymi • rozwiązać nietypowe zadanie tekstowe związane z dodawaniem i odejmowaniem liczb wymiernych • obliczyć wartość wyrażenia arytmetycznego zawierającego 4 działania na liczbach całkowitych • rozwiązać nietypowe zadanie tekstowe związane z mnożeniem i dzieleniem liczb całkowitych

8. WYRAŻENIA ALGEBRAICZNE I RÓWNANIA

Ocena	Wymagania
dopuszczający	Uczeń zna: • zasady tworzenia wyrażeń algebraicznych • pojęcia: suma, różnica, iloczyn, iloraz, kwadrat nieznanymi wielkościami liczbowymi • pojęcie wartości liczbowej wyrażenia algebraicznego • pojęcie równania • pojęcie rozwiązania równania • pojęcie liczby spełniającej równanie Uczeń umie: • zapisać w postaci wyrażenia algebraicznego informacje osadzone w kontekście praktycznym z zadaną niewiadomą • obliczyć wartość liczbową wyrażenia bez jego przekształcenia • zapisać w postaci równania informacje osadzone w kontekście praktycznym z zadaną niewiadomą • zapisać zadanie w postaci równania • odgadnąć rozwiązanie równania • podać rozwiązanie prostego równania • sprawdzić, czy liczba spełnia równanie • rozwiązać proste równanie przez dopełnienie lub wykonanie działania odwrotnego • sprawdzić poprawność rozwiązania równania • sprawdzić poprawność rozwiązania zadania
dostateczny	Uczeń zna: • zasady tworzenia wyrażeń algebraicznych • pojęcia: suma, różnica, iloczyn, iloraz, kwadrat nieznanymi wielkościami liczbowymi • zasady krótszego zapisu wyrażeń algebraicznych będących sumą lub różnicą jednomianów • zasady krótszego zapisu wyrażeń algebraicznych będących iloczynem lub ilorazem jednomianu i liczby wymiernej Uczeń rozumie: • potrzebę tworzenia wyrażeń algebraicznych Uczeń umie: • stosować oznaczenia literowe nieznanymi wielkościami liczbowymi • zapisać w postaci wyrażenia algebraicznego informacje osadzone w kontekście praktycznym z zadaną niewiadomą • zbudować wyrażenie algebraiczne na podstawie opisu lub rysunku

	• obliczyć wartość liczbową wyrażenia bez jego przekształcenia • zapisać krócej wyrażenia algebraiczne będące sumą lub różnicą jednomianów • zapisać krócej wyrażenia algebraiczne będące iloczynem lub ilorazem jednomianu i liczby wymiernej • obliczyć wartość liczbową wyrażenia po jego przekształceniu • zapisać w postaci równania informacje osadzone w kontekście praktycznym z zadaną niewiadomą • zapisać zadanie w postaci równania • odgadnąć rozwiązanie równania • podać rozwiązanie prostego równania • sprawdzić, czy liczba spełnia równanie • rozwiązać proste równanie przez dopełnienie lub wykonanie działania odwrotnego • sprawdzić poprawność rozwiązania równania • doprowadzić równanie do prostszej postaci • zapisać zadanie tekstowe za pomocą równania i rozwiązać je • wyrazić treść zadania za pomocą równania • sprawdzić poprawność rozwiązania zadania • rozwiązać zadanie tekstowe za pomocą równania
dobry	Uczeń zna: • metodę równań równoważnych Uczeń rozumie: • metodę równań równoważnych Uczeń umie: • stosować oznaczenia literowe nieznanymi wielkośći liczbowych • zapisać w postaci wyrażenia algebraicznego informacje osadzone w kontekście praktycznym z zadaną niewiadomą • zbudować wyrażenie algebraiczne na podstawie opisu lub rysunku • obliczyć wartość liczbową wyrażenia bez jego przekształcenia • rozwiązać zadanie tekstowe związane z obliczaniem wartości wyrażeń • zapisać krócej wyrażenia algebraiczne będące sumą lub różnicą jednomianów • zapisać krócej wyrażenia algebraiczne będące iloczynem lub ilorazem jednomianu i liczby wymiernej • obliczyć wartość liczbową wyrażenia po jego przekształceniu • rozwiązać zadanie tekstowe związane z prostymi przekształczeniami algebraicznymi • zapisać w postaci równania informacje osadzone w kontekście praktycznym z zadaną niewiadomą • zapisać zadanie w postaci równania • podać rozwiązanie prostego równania • doprowadzić równanie do prostszej postaci • rozwiązać równanie z przekształcaniem wyrażeń • zapisać zadanie tekstowe za pomocą równania i rozwiązać je • wyrazić treść zadania za pomocą równania • rozwiązać zadanie tekstowe za pomocą równania • podać przykład wyrażenia algebraicznego przyjmującego określoną wartość dla danych wartości występujących w nim niewiadomych • przyporządkować równanie do podanego zdania • uzupełnić równanie tak, aby spełniała je podana liczba

bardzo dobry	Uczeń umie: • rozwiązać równanie z przekształcaniem wyrażeń • zbudować wyrażenie algebraiczne • rozwiązać zadanie tekstowe związane z budowaniem wyrażeń algebraicznych • rozwiązać nietypowe zadanie tekstowe związane z obliczaniem wartości wyrażeń algebraicznych • podać przykład wyrażenia algebraicznego przyjmującego określoną wartość dla danych wartości występujących w nim niewiadomych • rozwiązać zadanie tekstowe związane z prostymi przekształceniami algebraicznymi • zapisać zadanie w postaci równania • przyporządkować równanie do podanego zdania • wskazać równanie, które nie ma rozwiązania • zapisać zadanie tekstowe za pomocą równania i odgadnąć jego rozwiązanie • zapisać zadanie tekstowe za pomocą równania i rozwiązać to równanie • rozwiązać nietypowe zadanie tekstowe za pomocą równania
celujący	Uczeń umie: • rozwiązać zadanie tekstowe związane z budowaniem wyrażeń algebraicznych • podać przykład wyrażenia algebraicznego przyjmującego określoną wartość dla danych wartości występujących w nim niewiadomych • rozwiązać zadanie tekstowe związane z prostymi przekształceniami algebraicznymi • zapisać zadanie w postaci równania • zapisać zadanie tekstowe za pomocą równania i odgadnąć jego rozwiązanie • zapisać zadanie tekstowe za pomocą równania i rozwiązać to równanie • rozwiązać nietypowe zadanie tekstowe za pomocą równania

9. FIGURY PRZESTRZENNE

Ocena	Wymagania
dopuszczający	Uczeń zna: • pojęcia: graniastosłup, ostrosłup, walec, stożek, kula • pojęcia charakteryzujące graniastosłup, ostrosłup, walec, stożek, kulę • podstawowe wiadomości na temat prostopadłościanu i sześcianu • pojęcie siatki bryły • wzór na obliczanie pola powierzchni prostopadłościanu i sześcianu • cechy charakteryzujące graniastosłup prosty • nazwy graniastosłupów prostych w zależności od podstawy • pojęcie siatki graniastosłupa prostego • pojęcie objętości figury • jednostki objętości • wzór na obliczanie objętości prostopadłościanu i sześcianu • pojęcie ostrosłupa • nazwy ostrosłupów w zależności od podstawy • cechy budowy ostrosłupa • pojęcie siatki ostrosłupa Uczeń rozumie: • sposób obliczania pola powierzchni graniastosłupa prostego jako pole jego siatki • pojęcie miary objętości jako liczby sześcianów jednostkowych Uczeń umie: • wskazać graniastosłup, ostrosłup, walec, stożek, kulę wśród innych brył • wskazać na modelach wielkości charakteryzujące bryłę • wskazać w prostopadłościanie ściany i krawędzie prostopadłe lub równoległe do danej • wskazać w prostopadłościanie krawędzie o jednakowej długości • obliczyć sumę krawędzi prostopadłościanu i sześcianu • wskazać na rysunku siatkę sześcianu i prostopadłościanu • kreślić siatkę prostopadłościanu i sześcianu • obliczyć pole powierzchni sześcianu • obliczyć pole powierzchni prostopadłościanu • wskazać graniastosłup prosty wśród innych brył • wskazać w graniastosłupie krawędzie o jednakowej długości • wskazać rysunki siatek graniastosłupów prostych • kreślić siatkę graniastosłupa prostego • obliczyć pole powierzchni graniastosłupa prostego • podać objętość bryły na podstawie liczby sześcianów jednostkowych • obliczyć objętość sześcianu o danej krawędzi • obliczyć objętość prostopadłościanu o danych krawędziach • obliczyć objętość graniastosłupa prostego, którego dane są pole podstawy i wysokość • wskazać ostrosłup wśród innych brył • wskazać siatkę ostrosłupa

dostateczny	Uczeń zna: - wzór na obliczanie pola powierzchni graniastosłupa prostego - zależności pomiędzy jednostkami objętości - wzór na obliczanie objętości graniastosłupa prostego - wzór na obliczanie pola powierzchni ostrosłupa Uczeń rozumie: - różnicę między polem powierzchni a objętością - zasadę zamiany jednostek objętości - sposób obliczania pola powierzchni jako pola siatki Uczeń umie: - określić rodzaj bryły na podstawie jej rzutu - rozwiązać zadanie tekstowe nawiązujące do elementów budowy danej bryły - wskazać na rysunku siatkę sześcianu i prostopadłościanu - określić liczbę ścian, wierzchołków, krawędzi danego graniastosłupa - wskazać w graniastosłupie ściany i krawędzie prostopadłe lub równoległe - wskazać rysunki siatek graniastosłupów prostych - kreślić siatkę graniastosłupa prostego - obliczyć pole powierzchni graniastosłupa prostego - elementy podstawy i wysokość - zamienić jednostki objętości - wyrażać w różnych jednostkach tę samą objętość - rozwiązać zadanie tekstowe związane z objętością graniastosłupa - określić liczbę poszczególnych ścian, wierzchołków, krawędzi ostrosłupa - obliczyć sumę długości krawędzi ostrosłupa - rozwiązać zadanie tekstowe związane z ostrosłupem
dobry	Uczeń zna: - zależności pomiędzy jednostkami objętości - pojęcie czworoscianu foremego Uczeń rozumie: - różnicę między polem powierzchni a objętością - zasadę zamiany jednostek objętości - sposób obliczania pola powierzchni jako pola siatki Uczeń umie: - określić rodzaj bryły na podstawie jej rzutu - rozwiązać zadanie tekstowe nawiązujące do elementów budowy danej bryły - kreślić siatkę graniastosłupa prostego - obliczyć pole powierzchni graniastosłupa prostego - obliczyć objętość graniastosłupa prostego, którego dane są elementy podstawy i wysokość - zamienić jednostki objętości - wyrażać w różnych jednostkach tę samą objętość - rozwiązać zadanie tekstowe związane z objętością graniastosłupa - wskazać siatkę ostrosłupa - rysować rzut równoległy ostrosłupa - rozwiązać zadanie tekstowe związane z ostrosłupem - określić cechy bryły powstałej ze sklejenia kilku znanych brył - rozwiązać nietypowe zadanie tekstowe nawiązujące do elementów budowy danej bryły - rozwiązać zadanie tekstowe dotyczące długości krawędzi prostopadłościanu i sześcianu - rozwiązać zadanie tekstowe dotyczące pola powierzchni prostopadłościanu złożonego z kilku sześcianów - obliczyć pole powierzchni całkowitej ostrosłupa na podstawie narysowanej siatki
bardzo dobry	Uczeń umie: - wskazać siatkę ostrosłupa - określić cechy bryły powstałej ze sklejenia kilku znanych brył - rozwiązać nietypowe zadanie tekstowe nawiązujące do elementów budowy danej bryły - rozwiązać zadanie tekstowe dotyczące długości krawędzi prostopadłościanu i sześcianu - rozwiązać zadanie tekstowe dotyczące pola powierzchni prostopadłościanu złożonego z kilku sześcianów - rozwiązać zadanie tekstowe dotyczące budowania sześcianu z różnych siatek - rozwiązać nietypowe zadanie tekstowe związane z obliczaniem pól powierzchni graniastosłupów prostych - kreślić siatki graniastosłupa prostego powstałego z podziału sześcianu na części - rozwiązać nietypowe zadanie tekstowe związane z objętością graniastosłupa prostego - obliczyć pole powierzchni całkowitej ostrosłupa na podstawie opisu - rozwiązać nietypowe zadanie tekstowe związane z ostrosłupem
celujący	Uczeń umie: rozwiązać nietypowe zadanie tekstowe nawiązujące do elementów budowy danej bryły

	• rozwiązać nietypowe zadanie tekstowe dotyczące prostopadłościanu i sześcianu • rozwiązać nietypowe zadanie tekstowe związane z obliczaniem pól powierzchni graniastosłupów prostych • rozwiązać nietypowe zadanie tekstowe związane z objętością graniastosłupa prostego • rozwiązać nietypowe zadanie tekstowe związane z ostrosłupem
--	---

Ocenę niedostateczną śródroczną i roczną otrzymuje uczeń, który nie opanował niezbędnych wiadomości i umiejętności określonych wymaganiami na ocenę dopuszczającą.

Wymagania edukacyjne niezbędne do otrzymania poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych z muzyki w klasie **szóstej** wynikające z realizowanego programu nauczania

Tytuł programu: **Program nauczania ogólnego muzyki w klasach 4-7 szkoły podstawowej "Lekcja muzyki"**

Autor programu: **Monika Gromek, Grazyna Kilbach**

Wystawianie ocen jest zadaniem trudnym, podlega bowiem wielu uwarunkowaniom. Ustalając wymagania na poszczególne oceny, należy brać pod uwagę, że za oceną kryje się informacja zarówno o poziomie osiągnięć, jak i o postępach ucznia. Dlatego kryteria ocen powinny być na tyle elastyczne, aby można było uwzględnić zdolności danego ucznia i odnieść ocenę do nich, a nie do średniego poziomu klasy. Zatem przy wystawianiu oceny z muzyki należy brać pod uwagę przede wszystkim wysiłek wkładany przez ucznia w wywiązywanie się z obowiązków wynikających ze specyfiki zajęć. Ocena powinna być więc relatywna, uzależniona od potencjału uczniów i prezentowanej przez nich postawy. Wystawiając konkretną ocenę z muzyki, trzeba koniecznie pamiętać o tym, że jednym z podstawowych celów tego przedmiotu jest przygotowywanie uczniów do świadomego korzystania z dorobku rodzimej i światowej kultury muzycznej oraz aktywnego i pełnego uczestnictwa w życiu muzycznym kraju. Przy ocenie powinno się uwzględniać przede wszystkim zaangażowanie i wkład pracy, znajomość literatury muzycznej i związaną z tym wiedzę, a także umiejętność śpiewania i gry na instrumentach. Głośne czytanie nut oraz podawanie wiadomości z zakresu teorii i historii muzyki

nie mogą stanowić podstawy do oceny ucznia. Stosowanemu dotychczas systemowi oceniania zarzuca się niespójność wynikającą z dowolności doboru kryteriów.

Ocenie powinny podlegać następujące elementy:

- śpiew,
- gra (na instrumencie melodycznym, np. na flecie, dzwonkach, flażolecie, oraz na instrumentach perkusyjnych niemelodycznych),
- wypowiedzi ucznia na temat utworów muzycznych,
- działania twórcze,
- znajomość terminów i wiedza muzyczna,
- aktywność na lekcjach,

Uczeń otrzymuje ocenę celującą, jeśli:

prawidłowo i całkowicie samodzielnie śpiewa piosenki z podręcznika oraz z repertuaru dodatkowego,

- prawidłowo gra na różnych instrumentach melodycznych melodie z podręcznika oraz z repertuaru dodatkowego,

- samodzielnie odczytuje i wykonuje dowolny utwór,
- potrafi rozpoznać budowę utworu muzycznego, posiada wiedzę i umiejętności przekraczające poziom wymagań na ocenę bardzo dobrą,
- bierze czynny udział w pracach szkolnego zespołu muzycznego lub chóru,
- jest bardzo aktywny muzycznie,
- wykonuje różne zadania twórcze, np. układa melodię do wiersza, akompaniament perkusyjny do piosenki,

Uczeń otrzymuje ocenę bardzo dobrą, jeśli:

prawidłowo i samodzielnie śpiewa większość piosenek przewidzianych w programie nauczania,

- prawidłowo i samodzielnie gra na instrumentach melodycznych większość melodii przewidzianych w programie nauczania,
- umie bezbłędnie wykonywać rytmy – gestodźwiękami

i na instrumentach perkusyjnych,

- potrafi rytmizować teksty,
- rozumie zapis nutowy i potrafi się nim posługiwać,
- zna podstawowe terminy muzyczne z programu danej klasy,
- podaje nazwiska wybitnych kompozytorów z programu danej klasy.

Uczeń otrzymuje ocenę dobrą, jeśli:

poprawnie i z niewielką pomocą nauczyciela śpiewa pieśni

i piosenki jednogłosowe,

- poprawnie i z niewielką pomocą nauczyciela gra kilka melodii oraz akompaniamentów do piosenek na używanym na lekcjach instrumencie melodycznym,
- wykonuje proste rytmy – gestodźwiękami i na instrumentach perkusyjnych niemelodycznych,
- rytmizuje łatwe teksty,

- zna podstawowe terminy muzyczne z programu danej

klasy i wie, co one oznaczają,

Uczeń otrzymuje ocenę dostateczną, jeśli:

niezbyt poprawnie i z dużą pomocą nauczyciela śpiewa

niektóre piosenki przewidziane w programie nauczania,

- niezbyt poprawnie i z dużą pomocą nauczyciela gra na używanym na lekcjach instrumencie melodycznym niektóre

melodie przewidziane w programie nauczania,

- wykonuje najprostsze ćwiczenia rytmiczne – gestodźwiękami

i na instrumentach perkusyjnych niemelodycznych,

- zna tylko niektóre terminy i pojęcia muzyczne,

Uczeń otrzymuje ocenę dopuszczającą, jeśli:

niedbale, nie starając się poprawić błędów, śpiewa kilka

najprostszych piosenek przewidzianych w programie

nauczania,

- niedbale, nie starając się poprawić błędów, gra na instrumencie melodycznym gamę i kilka najprostszych utworów przewidzianych w programie nauczania,
- niechętnie podejmuje działania muzyczne,
- myli terminy i pojęcia muzyczne,
- dysponuje tylko fragmentaryczną wiedzą,
- najprostsze polecenia – ćwiczenia rytmiczne – wykonuje z pomocą nauczyciela.

Ocenę niedostateczną śródroczną i roczną otrzymuje uczeń, który nie opanował niezbędnych wiadomości i umiejętności określonych wymaganiami na ocenę dopuszczającą.

Opracowała: Marta Kiepora

Wymagania edukacyjne niezbędne do otrzymania poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych z PLASTYKI w klasie SZÓSTEJ rok szkolny 2021/2022 wynikające z realizowanego programu nauczania

Tytuł programu Program nauczania plastyki „Do dzieła!” Klasa VI

Autor programu

Bożena Ozga-Morawska

Adaptacja do podstawy programowej z 2014 r.: Ewa Kozyra

Adaptacja do podstawy programowej z 2017 r.: Marta Ipczyńska, Natalia Mrozkowiak

Dział tematyczny	Uczeń otrzymuje ocenę celującą jeśli:	Ocena bardzo dobra	Ocena dobra	Ocena dostateczna	Ocena dopuszczająca
ABC SZTUKI	• tłumaczy, czym jest falsyfikat, • wskazuje, w jaki sposób można korzystać z dzieł sztuki, • definiuje plagiat i piractwo,	• wyjaśnia, czym się różni oryginalne dzieło sztuki od kopii i reprodukcji, • tłumaczy, czym jest falsyfikat, • wyjaśnia, czym się różni oryginalne dzieło sztuki od kopii i reprodukcji, •	• wyjaśnia, czym się różni oryginalne dzieło sztuki od kopii i reprodukcji, - wykonuje w dowolnej technice Z niewielką pomocą nauczyciela pracę na określony temat.	Odróżnia słowo kopia od słowa oryginał Wykonuje zadaną pracę z pomocą nauczyciela	Nie potrafi samodzielnie wykonać pracy, zawsze korzysta z pomocy nauczyciela
ŚWIATŁOCIEŃ	• tłumaczy, czym jest modelunek światłocienio wy, • wyjaśnia funkcję światła i cienia w sztuce nowoczesnej i najnowszej, • określa znaczenie światła w fotografii i filmie, • omawia reprodukcje dzieł sztuki pod kątem zastosowanego światłocienia, • opisuje wpływ światłocienia na	• tłumaczy, czym jest światłocień, • określa, jaka jest rola światłocienia w rysunku, malarstwie i grafice, • wyjaśnia, w jaki sposób można ukazać światłocień w rysunku, malarstwie i grafice, stosuje w swojej pracy światłocień - wykonuje samodzielnie pracę na określony temat.	• tłumaczy, czym jest światłocień, • określa, jaka jest rola światłocienia w rysunku, malarstwie i grafice, - stosuje w swojej pracy światłocień - - wykonuje w dowolnej technice Z niewielką pomocą nauczyciela pracę na określony temat.	• tłumaczy, czym jest światłocień, - Wykonuje zadaną pracę z pomocą nauczyciela	Nie potrafi samodzielnie wykonać pracy, zawsze korzysta z pomocy nauczyciela

	wymowę dzieła na podstawie reprodukcji obrazu oraz własnej pracy, - Kreatywnie, według własnego pomysłu wykonuje pracę plastyczną				
PERSPEKTYWA	Kreatywnie, według własnego pomysłu wykonuje pracę plastyczną	- wyjaśnia, czym jest perspektywa, - tłumaczy, na czym polega stosowanie perspektywy, - wymienia cechy różnych perspektyw - wskazuje na reprodukcjach wybranych dzieł perspektywę - wykonuje samodzielnie pracę na określony temat.	- wyjaśnia, czym jest perspektywa, - tłumaczy, na czym polega stosowanie perspektywy, - wymienia cechy różnych perspektyw - wykonuje w dowolnej technice z niewielką pomocą nauczyciela pracę na określony temat.	- wyjaśnia, czym jest perspektywa, - tłumaczy, na czym polega stosowanie perspektywy, Wykonuje zadaną pracę z pomocą nauczyciela	- wyjaśnia, czym jest perspektywa, Nie potrafi samodzielnie wykonać pracy, zawsze korzysta z pomocy nauczyciela
RYSUNEK	- świadomie ekspresyjnie posługuje się w rysunku linią, plamą, walorową i światłocieniem, - właściwie dobiera narzędzia rysunkowe do zadanego tematu - Kreatywnie, według własnego pomysłu wykonuje pracę plastyczną	- charakteryzuje rysunek jako dziedzinę sztuki, - wymienia narzędzia rysunkowe, - podaje rodzaje rysunku, - rozpoznaje rysunki wśród dzieł innych dziedzin sztuki, - wykonuje samodzielnie pracę na określony temat.	- charakteryzuje rysunek jako dziedzinę sztuki, - wymienia narzędzia rysunkowe, - wykonuje rysunek z zastosowaniem wybranych środków wyrazu. - wykonuje w dowolnej technice z niewielką pomocą nauczyciela pracę na określony temat.	- charakteryzuje rysunek jako dziedzinę sztuki, - wymienia narzędzia rysunkowe, - wykonuje rysunek z zastosowaniem wybranych środków wyrazu z pomocą nauczyciela	- wymienia narzędzia rysunkowe, - Nie potrafi samodzielnie wykonać pracy, zawsze korzysta z pomocy nauczyciela
MALARSTWO	- wyjaśnia, czym się różni malarstwo realistyczne od abstrakcyjnego, - omawia tematy malarstwa na przykładach reprodukcji obrazów	- charakteryzuje malarstwo jako dziedzinę sztuki, - wymienia główne techniki malarskie, - odróżnia obraz realistyczny od	- charakteryzuje malarstwo jako dziedzinę sztuki, - wymienia główne techniki malarskie, - stosuje różne narzędzia malarskie,	- wymienia główne techniki malarskie, - stosuje różne narzędzia malarskie, Wykonuje zadaną pracę z pomocą nauczyciela	- stosuje różne narzędzia malarskie, ale nie potrafi samodzielnie wykonać pracy, zawsze korzysta z pomocy nauczyciela

	zamieszczonych w podręczniku, • porównuje dzieła reprezentujące różne rodzaje malarstwa pod kątem zastosowanych środków wyrazu plastycznego, - Kreatywnie, według własnego pomysłu wykonuje pracę plastyczną	dzieła abstrakcyjnego , • omawia wybrany rodzaj malarstwa, • stosuje różne narzędzia malarskie, - wykonuje samodzielnie pracę na określony temat.	- wykonuje w dowolnej technice Z niewielką pomocą nauczyciela pracę na określony temat.		
GRAFIKA	• omawia etapy pracy w technice druku wklęsłego i wypukłego, • podaje rodzaje grafiki ze względu na użytą matrycę, - Kreatywnie, według własnego pomysłu wykonuje pracę plastyczną	• charakteryzuje grafikę jako dziedzinę sztuki, • wymienia narzędzia stosowane w grafice, • podaje środki wyrazu plastycznego stosowane w grafice, • wskazuje dwa podstawowe rodzaje grafiki, • tłumaczy, czym jest matryca, • wyjaśnia różnicę między drukiem wypukłym a wklęsłym, - wykonuje prostą odbitkę w technice druku wypukłego - wykonuje samodzielnie pracę na określony temat.	• charakteryzuje grafikę jako dziedzinę sztuki, • wymienia narzędzia stosowane w grafice, • podaje środki wyrazu plastycznego stosowane w grafice, - wykonuje w dowolnej technice Z niewielką pomocą nauczyciela pracę na określony temat.	• charakteryzuje grafikę jako dziedzinę sztuki, • wymienia narzędzia stosowane w grafice, - Wykonuje zadaną pracę z pomocą nauczyciela	• - wymienia narzędzia stosowane w grafice, - Nie potrafi samodzielnie wykonać pracy, zawsze korzysta z pomocy nauczyciela
RZEŹBA	• omawia cechy różnych rodzajów rzeźb na podstawie wybranych przykładów, • tłumaczy, czym się	• - charakteryzuje rzeźbę jako dziedzinę sztuki, • wymienia materiały i narzędzia	• charakteryzuje rzeźbę jako dziedzinę sztuki, • wymienia materiały i narzędzia	• charakteryzuje rzeźbę jako dziedzinę sztuki, • wymienia materiały i narzędzia	• - wymienia materiały i narzędzia - Nie potrafi samodzielnie wykonać pracy, zawsze

	różni rzeźba od płaskorzeźby, • charakteryzuje rzeźbę wolno stojącą na wybranym przykładzie z podręcznika, - Kreatywnie, według własnego pomysłu wykonuje pracę plastyczną	wykorzystywa ne w rzeźbiarstwie, • podaje rodzaje rzeźby, • wylicza przykłady rzeźb znajdujących się w najbliższej okolicy, • wyjaśnia termin <i>relief</i> , - wykonuje samodzielnie pracę na określony temat.	wykorzystywa ne w rzeźbiarstwie, • podaje rodzaje rzeźby, - wykonuje w dowolnej technice Z niewielką pomocą nauczyciela pracę na określony temat.	Wykonuje zadana pracę z pomocą nauczyciela	korzysta z pomocy nauczyciela
ARCHITEKTURA	• określa formę i funkcję budowli na podstawie wskazanej reprodukcji, • porównuje znaczenie terminów: <i>architektura krajobrazu</i> , <i>mała architektura</i> , <i>architektura wnętrz</i> , • ocenia i zaplanowanie przestrzeni w pobliżu swojego miejsca zamieszkania pod względem funkcjonalności i estetyki, - Kreatywnie, według własnego pomysłu wykonuje pracę plastyczną	-charakteryzuje architekturę jako dziedzinę sztuki, • wymienia rodzaje architektury ze względu na jej funkcje, • podaje przykłady architektury o różnym przeznaczeniu, występujące w okolicy, • określa funkcje oglądanej budowli, - wykonuje samodzielnie pracę na określony temat.	• wymienia rodzaje architektury ze względu na jej funkcje, • podaje przykłady architektury o różnym przeznaczeniu, występujące w okolicy, • określa funkcje oglądanej budowli, - wykonuje w dowolnej technice Z niewielką pomocą nauczyciela pracę na określony temat.	• podaje przykłady architektury o różnym przeznaczeniu, występujące w okolicy, • określa funkcje oglądanej budowli, -Wykonuje zadana pracę z pomocą nauczyciela	• - podaje przykłady architektury o różnym przeznaczeniu, występujące w okolicy, - Nie potrafi samodzielnie wykonać pracy, zawsze korzysta z pomocy nauczyciela
SZTUKA UŻYTKOWA	• tłumaczy związek między estetyką a funkcjonalnością przedmiotu, • wyraża własną opinię na temat analizowanego dzieła sztuki użytkowej, • samodzielnie	• tłumaczy, czym jest sztuka użytkowa, • wyjaśnia terminy <i>design</i> i <i>ergonomia</i> , • omawia etapy projektowania, • wymienia przykłady wytworów sztuki	- tłumaczy, czym jest sztuka użytkowa, • wyjaśnia terminy <i>design</i> i <i>ergonomia</i> , • omawia etapy projektowania, - wykonuje w dowolnej technice Z niewielką	- tłumaczy, czym jest sztuka użytkowa, Wykonuje zadana pracę z pomocą nauczyciela	Stara się wykonać projekt z pomocą nauczyciela

	przygotowuje projekt przedmiotu, - wykonuje pracę plastyczną według własnego pomysłu, twórczo wykorzystując możliwości wyrazu stwarzane przez różnorodne środki plastyczne.	użytkowej z codziennego życia, -- wykonuje samodzielnie projekt na określony temat	pomocą nauczyciela pracę na określony temat.		
ZRÓB TO SAM	Kreatywnie, według własnego pomysłu wykonuje pracę plastyczną	• planuje kolejne etapy swojej pracy, • wykonuje przedmiot użytkowy, korzystając z podanych propozycji, - stosuje w działaniach plastycznych określone techniki i materiały. - wykonuje samodzielnie pracę na określony temat.	• planuje kolejne etapy swojej pracy, • wykonuje przedmiot użytkowy, korzystając z podanych propozycji, - wykonuje w dowolnej technice z niewielką pomocą nauczyciela pracę na określony temat.	• planuje kolejne etapy swojej pracy, - stosuje w działaniach plastycznych określone techniki i materiały.	• planuje kolejne etapy swojej pracy, - Nie potrafi samodzielnie wykonać pracy, zawsze korzysta z pomocy nauczyciela

Ocenę niedostateczną śródroczną/roczną otrzymuje uczeń, który nie opanował niezbędnych wiadomości i umiejętności określonych wymaganiami na ocenę dopuszczającą.

Wymagania edukacyjne niezbędne do otrzymania poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych

z **religii** w klasie **szóstej** wynikające z realizowanego programu nauczania

Tytuł programu „SZCZĘŚLIWI KTÓRZY ODKRYWAJĄ PIĘKNO ” NR AZ-2-02/20

PÓŁROCZE I

Dział	OCENA				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
I. Odkrywam piękno	- wyjaśnia, że wiara jest łaską – darem i zadaniem otrzymanym od Boga (A.3.1), - uzasadnia, że wiara jest zadaniem (A.3.2), - wymienia przymioty wiary (A.3.3). - wyjaśnia pojęcie: wiara (A.2.1), - wymienia główne prawdy wiary, - odróżnia troskę o piękno zewnętrzne od troski o piękno duchowe, - wskazuje na trudności w wierze i przedstawia sposoby ich przezwyciężania (A.3.4), - wyjaśnia pojęcie: opatrność Boża (A.11.3), - wymienia przykłady Bożej interwencji w życiu konkretnego człowieka, - wskazuje, że Bóg posługuje się zdarzeniami i ludźmi, czuwając nad swoim stworzeniem.	- wymienia cechy charakteryzujące wiarę, - omawia prawdę, że u podstaw wiary leży przyjęcie Bożej miłości i odpowiedź na nią, - przytacza biografie osób, którym wiedza pomogła w dotarciu do wiary (A.2.5), - wskazuje, co pogłębia wiarę w Boga, a co ją niszczy, - wyjaśnia treść przykazania miłości (A.10.1), - uzasadnia pierwszeństwo Boga w życiu człowieka (C.4.1), - wyjaśnia, że zabobon, bałwochwalstwo, wróżbiarstwo oraz magia są wynikiem fałszywego obrazu Boga (C.4.2), - uzasadnia, że bliska więź z Bogiem (duchowe piękno) czyni człowieka szczęśliwym, - charakteryzuje podobieństwa (różnice) w postawie wiary św. Piotra i własnej. - wskazuje na ciągłość działania Boga w dziejach świata i każdego człowieka (E.3.1).	- odczytuje cechy i określenia wiary na podstawie tekstów biblijnych. - uzasadnia, że wiara nadaje sens codzienności i prowadzi do moralnego piękna, - uzasadnia potrzebę coraz lepszego poznawania treści wiary, - rozdziela wiarę naturalną i religijną (nadprzyrodzoną). - wskazuje, co jest źródłem bałwochwalstwa i czarów, - wyjaśnia, na czym polega niebezpieczeństwo praktykowania magii i spirytyzmu, - wyjaśnia, na czym polega piękno duchowe człowieka wierzącego, - wyjaśnia symbolikę oka opatrności.	- cytuje z pamięci wybrane wersety biblijne określające wiarę, - wyjaśnia wybrane artykuły Składu Apostolskiego (A.4.1), - omawia prawdę, że Bóg w Trójcy Świętej czuwa nad światem, - uzasadnia, że człowiek najpełniej dostrzega Bożą opatrność z perspektywy czasu.	- przytacza argumenty wierzących w dyskusji ze współczesnym ateizmem (A.2.6), - uzasadnia, że podejmując duchową walkę, możemy z Jezusem pokonać wątpliwości wiary, - uzasadnia potrzebę ciągłego wyjaśniania rodzących się wątpliwości religijnych.

Dział	OCENA				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
II. Pismo Święte w życiu chrześcijanina	• wyjaśnia, czym jest Pismo Święte (A.9.1), • wyjaśnia, że czytając Biblię, spotyka się z Bogiem, • potrafi odszukać wskazany fragment biblijny, • podaje, w jakich językach napisano Biblię, • podaje definicję modlitwy, • przedstawia rodzaje i formy modlitwy (D.1.3), • podaje przykłady modlących się postaci biblijnych, • wskazuje, gdzie w świecie cyfrowym można znaleźć treści o tematyce religijnej.	• wymienia księgi Starego i Nowego Testamentu (A.9.3), • wymienia sposoby Bożego objawienia (w słowie Bożym) (A.5.1), • omawia budowę Pisma Świętego (księgi, rozdziały, wersety, wyjaśnienia pod tekstem), • podaje cechy wybranych gatunków literackich (A.9.5), • rozróżnia rodzaje i gatunki literackie w Biblii (A.9.4). • potrafi rozpoznać przekład Biblii zatwierdzony przez Kościół katolicki. • wymienia najważniejsze trudności w modlitwie (D.4.1), • przedstawia sposoby przezwyciężania trudności w modlitwie (D.4.2). • wyjaśnia pojęcie: psalm (A.10.1), • podaje przykłady, kiedy technika może służyć Bożej sprawie.	• wyjaśnia pojęcie: kanon Pisma Świętego (A.10.1), • określa, czym jest Tradycja Kościoła, • przyporządkowuje gatunki literackie do wybranych fragmentów Pisma Świętego, • wymienia najbardziej znane jej tłumaczenia, • wyjaśnia, dlaczego tłumaczy się Biblię na języki narodowe, • formułuje modlitwy dziękczynienia, uwielbienia, przeproszenia i prośby w oparciu o teksty biblijne (D.2.4). • ukazuje związek wydarzeń biblijnych z życiem chrześcijanina (A.10.5).	• przedstawia proces formowania się ksiąg biblijnych (A.9.2), • charakteryzuje związek między Pismem Świętym a Tradycją (A.10.2), • wskazuje wątki, tematy starotestamentalne obecne w literaturze pięknej (A.11.5).	• uzasadnia konieczność określenia gatunków literackich dla właściwej interpretacji tekstów biblijnych. • omawia treść wybranych psalmów Dawida, • podaje przykłady apostołstwa na portalach społecznościowych (F.2.1).

Dział	OCENA				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
III. Historia zbawienia: królowie i prorocy	- wymienia cechy Dawida, które podobały się Bogu, - opowiada o walce Dawida z Goliatem, - na podstawie tekstów biblijnych wskazuje osoby żyjące modlitwą (D.2.1), - omawia treść perykopy o Syryjczyku Naamanie, - wymienia najważniejsze przymioty Boga (A.5.2), - wyjaśnia pojęcie: miłosierdzie (A.10), - podaje prawdę, że Bóg pragnie nawrócenia grzeszników, - określa, czym jest proroctwo, - podaje, kim był i gdzie działał Jeremiasz, - opowiada historię Daniela i charakteryzuje jego postawę, - wyjaśnia, że zapowiadane przez Jeremiasza nowe przymierze wypełniło się w Jezusie Chrystusie, - definiuje pojęcie: „męczennik”, - opowiada dzieje biblijnego Hioba, - opowiada o okolicznościach śmierci starca Eleazara oraz siedmiu braci i ich matki (2 Mch 6–7).	- prezentuje najważniejsze wydarzenia z życia króla Dawida (A.11.2), - wymienia wybrane fakty z życia Salomona i omawia przejawy jego mądrości, - potrafi właściwie oceniać czyny, nazywając zło złem, a dobro dobrem, - wyjaśnia pojęcie: prorok (A.11.3), - podaje prawdę, że Eliasz był prorokiem posłanym przez Boga, - ukazuje związek wydarzeń biblijnych z życiem chrześcijanina i prawdami wiary (A.10.5), - określa, że zazdrość jest jednym z grzechów głównych, - wymienia grzechy cudze. - uzasadnia konieczność przygotowania się na spotkanie z Jezusem w każdej Mszy Świętej, - wskazuje na trudności w wierze i przedstawia sposoby ich przezwyciężania (A.3.4), - przedstawia podstawowe wydarzenia historii zbawienia w Starym Testamencie w porządku chronologicznym: powstanie machabejskie, sytuacja Izraela przed narodzeniem Jezusa Chrystusa (A.11.1), - podaje przykłady właściwego zachowania chrześcijanina wobec zła i nieszczęść (C.1.7), - na podstawie tekstów biblijnych wskazuje osoby żyjące modlitwą (D.2.1). - podaje przykłady, w jaki sposób ze zła i cierpienia Bóg może wyprowadzić dobro (C.1.6), - opowiada historię życia Jana Chrzciciela, który nauczał na przełomie judaizmu i chrześcijaństwa.	- przedstawia wydarzenia historii zbawienia w Starym Testamencie: pierwsi królowie (A.11.1), - definiuje mądrość i wymienia jej przejawy, - charakteryzuje misję proroków: Eliasza, Elizeusza, Jonasza, Jeremiasza, - podaje przykłady, kiedy należy sprzeciwić się większości, - wymienia wybrane cuda Elizeusza, - uzasadnia konieczność pokuty i nawrócenia. - uzasadnia, że proroctwa mesjańskie wypełniły się w Jezusie Chrystusie, - wyjaśnia, że Daniel z narażeniem życia wypełniał tradycje swego narodu - omawia przyczyny i przebieg powstania machabejskiego, - uzasadnia wartość męczeństwa za wiarę, - wskazuje, czego Hiob uczy nas swoim cierpieniem, - wyjaśnia znaczenie wytrwałej modlitwy w chorobie i cierpieniu, - podaje prawdę, że misją Jana Chrzciciela było przygotowanie ludzi na przyjście Mesjasza.	- uzasadnia potrzebę Bożej pomocy w dokonywaniu mądrych wyborów, - wskazuje różnice między mądrością Bożą a ludzką, - podaje przykłady miłości Boga do człowieka w historii i współcześnie, - podaje przykłady proroctw mesjańskich, - interpretuje omawiane teksty prorockie, - podaje przykłady świadków wiary w konkretnych sytuacjach życiowych (E.1.8). - podaje przykłady, współczesnych chrześcijan prześladowanych za wiarę - uzasadnia, że cierpienie jest nieodłącznym elementem ludzkiego życia, - wskazuje na różnice i podobieństwa między judaizmem a chrześcijaństwem (wiara w Boga, etyka – przykazania Boże, Stary Testament jako słowo Boże, nadzieja na ostateczne nadejście królestwa Bożego) (A.12.2).	- potrafi wykazać różnice między patrzeniem ludzkim a Bożym patrzeniem na człowieka, - podaje przykłady zapominania o tradycjach religijnych i zaniedbywania ich przez współczesnych chrześcijan, - charakteryzuje dzieje Żydów pod okupacją grecką w II wieku przed Chr. oraz sytuację polityczną Izraela w czasie życia Chrystusa i w I wieku, - uzasadnia, że chrześcijaństwo ma swoje korzenie w judaizmie.

Dział	OCENA				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
IV. Spotkanie z Jezusem Miłosiernym	- wymienia siedem sakramentów świętych, - wyjaśnia, czym jest sakrament pokuty (B.7.1), - podaje przebieg sakramentu pokuty (B.7.2), - uzasadnia potrzebę regularnego przystępowania do sakramentu pokuty (B.7.6), - opowiada przypowieść o miłosiernym Samarytaninie, - wyjaśnia, czym jest sakrament namaszczenia chorych (B.8.1), - opisuje historie, w których ludzie doświadczają cierpienia, - podaje prawdę, że obraz Jezusa Miłosiernego powstał z polecenia Jezusa danego św. Faustynie.	- wyjaśnia, co to są sakramenty oraz omawia ich cel i znaczenie w życiu chrześcijanina (B.3.1), - omawia podział sakramentów i sposób ich udzielania. - opisuje warunki dobrze przeżytego sakramentu pokuty i pojednania (B.7.3), - podaje skutki sakramentu w życiu indywidualnym i wspólnotowym (B.7.4), - omawia rolę sakramentu pokuty i pojednania w życiu moralnym chrześcijanina (B.7.5), - omawia znaczenie i skutki sakramentu namaszczenia chorych jako daru i pomocy w przeżywaniu cierpienia (B.8.2), - wylicza sytuacje, w których osoba przyjmuje sakrament namaszczenia chorych, - wymienia charakterystyczne elementy obrazu Jezusa Miłosiernego, - wymienia wartości nadające sens ludzkiemu życiu (A.1.3), - wymienia sposoby przeciwdziałania złu i cierpieniu (C.1.8), - wymienia instytucje wspierające osoby potrzebujące pomocy.	- wymienia znaki towarzyszące poszczególnym sakramentom, - wyjaśnia, że przyjmowanie kolejnych sakramentów umacnia i pogłębia osobistą więź chrześcijanina z Chrystusem. - wyjaśnia pojęcie miłosierdzia Bożego, wiążąc je ze sprawiedliwością i powołując się na przypowieść o miłosiernym ojcu (A.13.13), - wyjaśnia, jaki związek zachodzi między sakramentem pokuty i pojednania a Eucharystią (B.6.4), - uzasadnia, że osoby chore potrzebują pomocy w sferze duchowej, - interpretuje podpis „Jezu, ufam Tobie”.	- przycząca i interpretuje wybrane teksty biblijne, liturgiczne oraz nauczania Kościoła na temat sakramentu pokuty i pojednania (B.3.2), - omawia wybrane teksty biblijne, liturgiczne oraz nauczania Kościoła, odnoszące się do tego sakramentu (B.3.2), - wyjaśnia znaczenie wypłynięcia krwi i wody z boku Jezusa, - wyjaśnia symbolikę promieni na obrazie, - podaje przykłady właściwego zachowania chrześcijanina wobec zła i nieszczęść (C.1.7).	- omawia tajemnicę cierpienia i chrześcijańskie podejście do choroby i śmierci (A.13.14), - uzasadnia obowiązek opieki nad chorymi i starszymi członkami rodziny, - wymienia sposoby pomocy potrzebującym (bezdomni, samotni, głodujący).

PÓŁROCZE II

DZIAŁ	OCENA				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
V. Kościół w Polsce	- wykazuje podobieństwa i różnice między Kościołem rzymskokatolickim i prawosławnym, - przedstawia rolę zakonów w dziejach średniowiecznej Europy: franciszkanie i dominikanie (E.3.3), - opowiada przebieg życia św. Franciszka z Asyżu i Dominika Guzmaną, - podaje nazwiska wierzących ludzi nauki ze średniowiecza (M. Kopernik, M. Trąba, S. Hozjusz, Z. Oleśnicki) i tych, którzy żyją współcześnie, - uzasadnia, że Polska była krajem tolerancji religijnej (E.5.5), - podaje przykłady nietolerancji religijnej, - ukazuje wartość tolerancji religijnej.	- definiuje pojęcia: patriarcha, schizma, prawosławie, ikona, cerkiew, - definiuje pojęcia: zakon żebraczy, habit, kwesta, - ukazuje wartość rezygnacji z dóbr materialnych na rzecz wzrostu duchowego, - prezentuje osobę św. Tomasza z Akwinu, - ukazuje rolę Kościoła w nauce (E.3.4), - omawia ogólnie przyczyny zwołania i postanowienia Soboru Trydenckiego (reformacja i odpowiedź Kościoła) (E.3.6), - wymienia wartości, którymi Kościoły reformacji ubogaciły chrześcijaństwo, - omawia podobieństwa i różnice między katolicyzmem, luteranizmem i i kalwinizmem. - opisuje przejawy tolerancji religijnej w Polsce na przestrzeni wieków, - wymienia przyczyny i skutki zawarcia unii w Brześciu w 1596 r., - wymienia znanych świętych Cerkwi unickiej i przyczyny prześladowania Kościoła unickiego, - charakteryzuje działania na rzecz jedności Kościoła i tolerancji religijnej (E 5.10).	- wymienia przyczyny i następstwa podziału na Kościół wschodni i zachodni, - podaje przykłady wpływu chrześcijaństwa na dzieje ludzkości (A.13.18), - wskazuje współczesne sposoby pozyskiwania dóbr nawiązujące do franciszkańskiego żebractwa, - uzasadnia religijny sens ubóstwa i żebractwa, - wymienia uniwersytety średniowiecznej Europy, - wyjaśnia, na czym polegał rozłam w Kościele zachodnim, - wymienia różne wyznania w szesnastowiecznej Polsce. - wyjaśnia, dlaczego Polskę w XVI–XVIII w. nazywano „azylem heretyków”. - przedstawia znaczenie unii brzeskiej (E.5.6).	- charakteryzuje podobieństwa i różnice między Kościołem rzymskokatolickim a greckokatolickim, - charakteryzuje wkład ludzi wierzących w rozwój wiedzy, - omawia działanie reformatorów katolickich oraz założycieli nowych Kościołów reformacji.	- charakteryzuje działania ekumeniczne Kościoła prawosławnego i katolickiego, - opisuje prześladowanie unitów na przestrzeni wieków.

DZIAŁ	OCENA				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
VI. Przewodnicy w drodze do szczęścia	• mówi z pamięci modlitwę do Michała Archanioła, • podaje i opisuje główne wydarzenia z życia św. Teresy od Dzieciątka Jezus (E.4.1), • opowiada o dzieciństwie i życiu dorosłym św. Wincentego a Paulo, • wymienia atrybuty świętego, • opowiada o życiu św. Jana Bosko (E.4.2), • wymienia chrześcijańskie elementy świętowania, • omawia, czym jest modlitwa (D.1.1), • podaje przykłady modlitwy ludzi znanych z historii i współczesnych (D.2.3), • wymienia najbardziej znane tytuły Maryi, • podaje przykłady kultu maryjnego.	• podaje datę liturgicznego wspomnienia Świętych Archaniołów, • uzasadnia znaczenie modlitwy w codziennym życiu chrześcijanina (D.1.2), • definiuje pojęcia: świętość. • omawia działalność Kościoła w XVI i XVII w. (E.3.5), • podaje przykłady dzieł miłosierdzia w swoim środowisku, • wykazuje aktualność myśli (idei) św. Jana Bosko i opowiada o roli założonej przez niego wspólnoty (E.4.2), • wymienia organizacje zajmujące się w Polsce trudną młodzieżą, • podaje przykłady ludzi zaangażowanych w apostołstwo (także współczesnych) (F.2.4), • w oparciu o wybrane teksty Starego i Nowego Testamentu charakteryzuje rolę Maryi w dziele zbawczym (A.13.11), • wymienia uroczystości, miesiące i święta maryjne (B.2.2).	• uzasadnia, dlaczego w walce ze złem (z szatanem) potrzebna jest nam pomoc Michała Archanioła. • wymienia dzieła, którym patronuje św. Teresa od Dzieciątka Jezus, • omawia praktyki ascetyczne w Kościele (B.2.6). • wyjaśnia, w jaki sposób św. Wincenty przyczynił się do odnowy życia religijnego, • wyjaśnia, na czym polega system prewencyjny św. Jana Bosko, • uzasadnia, dlaczego młodzi ludzie potrzebują pomocy zarówno materialnej, jak i duchowej, • uzasadnia potrzebę wspólnego świętowania, • uzasadnia znaczenie modlitwy w codziennym życiu chrześcijanina (D.1.2), • uzasadnia, że Maryja prowadzi do odkrywania miłości Boga.	• charakteryzuje rolę, jaką Bóg wyznaczył Michałowi Archaniołowi, • charakteryzuje „małą drogę” św. Teresy od Dzieciątka Jezus, • opowiada o misji Zgromadzenia Księży Misjonarzy oraz Sióstr Miłosierdzia, • interpretuje biblijny tekst dotyczący Maryi, • wyjaśnia dogmaty maryjne: Boże macierzyństwo, wieczyste dziewictwo, niepokalane poczęcie i wniebowzięcie (A.13.12).	• układa plan świętowania rodzinnej uroczystości, uwzględniając jej chrześcijański charakter.

DZIAŁ	OCENA				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
VII. Moje wartości	- wymienia obowiązki wynikające z Bożych przykazań IV–X, - wymienia cechy charakteryzujące relacje przyjacielskie, - podaje przykłady dobrych relacji dorastających dzieci z rodzicami, i zachowań budujących wzajemne zaufanie, - wyjaśnia, czym jest miłość (C.10.2), - wymienia sposoby przeżywania miłości (C.10.3) w rodzinie, - wymienia dobre nawyki w zakresie ochrony życia i zdrowia (C.5.7), - podaje argumenty za urodzeniem dziecka, biorąc pod uwagę matkę i ojca, - uzasadnia, na czym polega odpowiedzialność za przekazywanie życia (C.5.11), - definiuje pojęcia: eutanazja, kara śmierci, - wymienia sposoby przeciwdziałania złu i cierpieniu (C.1.8), - wyjaśnia, co to jest hospicjum i omawia cele jego działalności, - wymienia powody, dla których ludzie chcą się poddać eutanazji oraz sposoby udzielania pomocy osobie chorej i umierającej, - wyjaśnia pojęcia: czyste serce, pożyteczność, - omawia prawdę, że człowiek przeżywa swoje życie i wyraża się jako mężczyzna lub kobieta, - definiuje pojęcia: tolerancja, akceptacja, miłość chrześcijańska.	- opisuje podstawowe pojęcia etyczne: prawo Boże, wartości (C.2.1), - przekonuje, że przykazania służą ochronie wartości (C.3.3), - opisuje zadania wynikające z przykazań Bożych oraz negatywne skutki wykroczeń przeciw nim (C.3.5), - wyjaśnia, na czym polega cześć i właściwa postawa wobec rodziców, opiekunów i przełożonych (C.5.1), - wskazuje teksty biblijne mówiące o wartości i świętości ludzkiego życia, - wyjaśnia, na czym polegają zagrożenia dla życia (C.6.1) w poszczególnych jego etapach i wymiarach, - uzasadnia niepowtarzalną wartość życia ludzkiego i jego świętość (C.5.2), - uzasadnia zło aborcji (C.6.2) i wymienia jej skutki, - podaje przykłady właściwego zachowania chrześcijanina wobec zła i nieszczęść (C.1.7), - przedstawia nauczanie Kościoła na temat kary śmierci (C.6.4), - wyjaśnia katolickie spojrzenie na śmierć człowieka (A.8.3), - podaje przykłady, w jaki sposób ze zła i cierpienia Bóg może wyprowadzić dobro (C.1.6), - wyjaśnia, że samobójstwo nie jest rozwiązaniem problemu, - charakteryzuje przemiany w okresie dojrzewania (C.5.8), - wskazuje sposoby troski o czystość w wieku dojrzewania (C.5.10), - podaje przykłady zwyciężania zła dobrem w codziennym życiu, - przedstawia stanowisko Kościoła katolickiego na temat homoseksualizmu (C.5.14).	- uzasadnia wartość przestrzegania przykazań Bożych, - charakteryzuje wykroczenia przeciw przykazaniom IV–X i ich konsekwencje, - formułuje prawa i obowiązki rodziców wobec dzieci oraz dzieci wobec rodziców, - uzasadnia, dlaczego warto słuchać rodziców, - podaje argumenty za prawdą, że tylko Bóg może decydować o życiu i śmierci człowieka (C.5.3), - uzasadnia potrzebę ochrony życia od poczęcia do naturalnej śmierci (C.5.4), - omawia tajemnicę cierpienia i chrześcijańskie podejście do choroby i śmierci (A.13.14), - uzasadnia zło eutanazji oraz kary śmierci (C.6.2), - wyjaśnia, dlaczego podjęcie decyzji o poddaniu się eutanazji wynika z poczucia odrzucenia przez bliskich oraz samotności, - uzasadnia, że życie chrześcijanina jest odpowiedzią na wezwanie Boże (C.2.4), - wskazuje, gdzie mogą szukać pomocy osoby mające myśli samobójcze, - uzasadnia wartość czystości w różnych okresach życia i rozwija pozytywny stosunek do daru płciowości (C.5.9).	- definiuje, na czym polega odpowiedzialność w relacjach miłości, - opisuje sytuacje, w których miłość przejawia się w służbie, oddaniu i poświęceniu. - uzasadnia, że miłość jest gwarantem poszanowania ludzkiego życia, a brak tego poszanowania jest konsekwencją odrzucenia i zagubienia miłości (Bożej i ludzkiej), - przedstawia inicjatywy mające na celu obronę życia ludzkiego do naturalnej śmierci (C.6.3), - omawia granice tolerancji w świetle Chrystusowej nauki o zgorszeniu i wezwań do miłości również nieprzyjaciół, - charakteryzuje życie ludzkie jako największy dar otrzymany od Boga.	- przedstawia inicjatywy mające na celu obronę życia ludzkiego od poczęcia do naturalnej śmierci, np. duchową adopcję dziecka poczętego (C.6.3), - dokonuje krytycznej oceny złe rozumianej tolerancji (akceptowanie zła, hołdowanie ludzkiej słabości czy skłonności do złego), - właściwie ocenia różne opinie i zachowania dotyczące ludzkiej seksualności prezentowane w reklamach.

SEMESTR I i II

DZIAŁ	OCENA				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
VIII. Wydarzenia zbawcze	- wymienia wybranych polskich świętych i błogosławionych (Karolina Kózkówna, Maksymilian Kolbe, Jan Beyzym), - zna swojego patrona, patrona parafii i Polski, - podaje prawdę, że Bóg ma swoich planach koniec świata, - wyjaśnia, na czym polega królowanie Chrystusa, - wymienia święta nakazane przez Kościół, - podaje przykłady pielęgnowania tradycji i zwyczajów religijnych, - podaje datę świąt Bożego Narodzenia i jej genezę, - wymienia znaki i obrzędy wigilijne i wyjaśnia ich znaczenie, - zestawia wydarzenia biblijne związane z narodzeniem Jezusa ze zwyczajami religijnymi (A.10.6), - opowiada o pokłonie mędrców, - wymienia znaki i osoby, które prowadzą go do Jezusa, - opisuje rolę gwiazdy w dotarciu mędrców do Betlejem, - wyjaśnia znaczenie napisu K+M+B, - omawia, na czym polega praca nad sobą (postanowienia),	- wskazuje, że świętość osiąga się przez naśladowanie Jezusa, - omawia liturgiczne formy świętowania w uroczystość Wszystkich Świętych (B 2.3). - wskazuje na wydarzenia i zjawiska religijne, które wpłynęły na budowanie tożsamości narodowej Polaków (E.5.9), - uzasadnia wartość ofiar ponoszonych w obronie wiary i Ojczyzny, - podaje kryteria, według których Chrystus będzie sądził ludzi, - omawia biblijne obrazy końca świata oraz sądu ostatecznego i przedstawia ich interpretację w świetle wiary (A.8.6), - charakteryzuje postawę gotowości na przyjście Chrystusa (A.8.7), - opisuje strukturę i wyjaśnia znaczenie roku liturgicznego (B.1.5), - ukazuje związek wydarzeń biblijnych z rokiem liturgicznym (A.10.5), - opisuje przejawy miłości Boga do człowieka w historii zbawienia i w teraźniejszości (A.5.3), - interpretuje wybrane teksty liturgiczne związane z poszczególnymi okresami i świętami. - w oparciu o wybrane teksty biblijne charakteryzuje rolę Maryi w dziele zbawczym (A.13.11), - omawia znaczenie zbawczej misji Jezusa Chrystusa dla całej ludzkości i poszczególnych ludzi (A.5.4), - omawia sposoby kształtowania sumienia, zwłaszcza w kontekście sakramentu pokuty i pojednania (C.2.5.),	- określa różnicę między pojęciami święty i błogosławiony oraz kanonizacja i beatyfikacja, - charakteryzuje życie wybranego świętego lub błogosławionego w kontekście jego pójścia za Jezusem, - podaje przykłady historycznych wydarzeń, którym towarzyszyło hasło „Bóg, Honor, Ojczyzna”, - wyjaśnia pojęcie: apokalipsa (A.10.1), - przyporządkowuje poszczególnym okresom roku liturgicznego właściwe im obrzędy liturgiczne i paraliturgiczne, - charakteryzuje chrześcijański wymiar świąt Bożego Narodzenia, - wskazuje na skutki wynikające z wcielenia Jezusa dla życia chrześcijanina i każdego człowieka (A.13.10), - wymienia sposoby Bożego objawienia (w Jezusie Chrystusie) (A.5.1), - uzasadnia, że współczesne Betlejem to każda Msza Święta,	- charakteryzuje obecność Kościoła w dziejach narodu polskiego, podkreślając jego rolę w przełomowych wydarzeniach, - uzasadnia, że wyrok wydany przez Chrystusa na sądzie ostatecznym będzie konsekwencją działań człowieka podczas jego życia, - charakteryzuje poszczególne okresy roku liturgicznego w kontekście wydarzeń zbawczych i nauczania Kościoła oraz życia chrześcijanina (B.2.1), - opowiada o nowej tradycji Orszaków Trzech Króli,	- interpretuje tekst biblijny o powtórny przyjściu Chrystusa, - krytycznie ocenia przejawy komercjalizacji świąt Bożego Narodzenia,

DZIAŁ	OCENA				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
VIII. Wydarzenia zbawcze	• wyjaśnia, na czym polega post ścisły oraz kiedy i kogo obowiązuje, • omawia tekst biblijny o Szymonie z Cyreny, • podaje, że postać Szymona z Cyreny występuje w V stacji nabożeństwa drogi krzyżowej, • wyjaśnia, na czym polega nabożeństwo drogi krzyżowej, • uzasadnia, dlaczego najważniejszym elementem grobu Pańskiego jest monstrancja (z Ciałem Chrystusa), • określa, na czym polegał grzech pierworodny, i wymienia jego skutki, • podaje prawdę, że pierwszym „odbiorcą” nowej ewangelizacji jest rodzina, • opisuje możliwości i podaje przykłady ewangelizacji (F.2.1) w rodzinie, • podaje, kiedy obchodzimy uroczystość Najświętszego Serca Pana Jezusa, • wyjaśnia potrzebę i sens poświęcenia się Boskiemu Sercu Jezusa, • wymienia najbardziej znane dzieła sztuki religijnej.	• wyjaśnia, na czym polega rachunek sumienia przed spowiedzią, • określa, że pomoc potrzebującym jest chrześcijańskim obowiązkiem, • omawia zwyczaje pogrzebowe w czasach Jezusa, • wyjaśnia, że chrześcijanin w obliczu śmierci nie rozpacza, lecz jest pełen nadziei, • wyjaśnia katolickie spojrzenie na śmierć człowieka (A.8.3), • wyjaśnia zbawczy sens męki, śmierci i zmartwychwstania Jezusa Chrystusa (A.13.9), • przedstawia konsekwencje wiary w zmartwychwstanie Jezusa Chrystusa jako uzasadnienie nadziei chrześcijańskiej (A.6.3), • wskazuje na skutki wynikające z odkupienia dla życia każdego człowieka (A.13.10), • opisuje sposób obecności i działania Ducha Świętego w życiu chrześcijanina w oparciu o tekst biblijny (A.14.1), • omawia owoce działania Ducha Świętego (A.14.3), • charakteryzuje istotę i formy kultu Serca Pana Jezusa (B.2.4), • przedstawia formy modlitwy do Najświętszego Serca Pana Jezusa (nabożeństwo, pierwsze piątki miesiąca) (D.1.3), • przedstawia rolę sztuki sakralnej w liturgii Kościoła (B.2.7), • podaje przykłady motywów biblijnych w sztuce.	• interpretuje tekst biblijny Mt 4,1-11, • wymienia okresy i dni pokuty w ciągu roku liturgicznego i omawia sposoby ich przeżywania. • charakteryzuje postawę Szymona na drodze krzyżowej Jezusa, • wyjaśnia znaczenie symboliki grobu Pańskiego, • charakteryzuje skutki grzechu pierworodnego, • omawia chrześcijańskie świętowanie Wielkanocy, • definiuje pojęcie „ewangelizacja”, • wyjaśnia, dlaczego odpowiedzialni za ewangelizację są wszyscy członkowie rodziny, a szczególnie rodzice, • prezentuje główne przesłanie objawień Pana Jezusa św. Małgorzacie Marii Alacoque, • rozpoznaje elementy sztuki sakralnej w swojej świątyni.	• ukazuje związek wydarzeń biblijnych (drogi krzyżowej Jezusa) z życiem chrześcijanina (A.10.5), • interpretuje perykopę o złożeniu Jezusa do grobu (Mk 15,42-47), • zestawia wydarzenia biblijne (złożenie Jezusa do grobu) ze zwyczajami religijnymi (A.10.6), • wyjaśnia znaczenie znaków i symboli liturgii paschalnej, • charakteryzuje współczesne przejawy znieważania Bożej miłości (niewdzięczność, brak poczucia grzechu, świętokradzka komunია), • uzasadnia ekspacyjny charakter praktykowania pierwszych piątków miesiąca.	• przygotowuje scenariusz adoracji przy grobie Jezusa (dla swojej klasy), • przygotowuje projekt grobu Pańskiego do swojego kościoła. • określa istotę nowej ewangelizacji jako pogłębienie i umocnienie osobowej relacji z Jezusem, • charakteryzuje motywy powstawania religijnych dzieł sztuki.

Wymagania edukacyjne niezbędne do otrzymania poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych z **religii** w klasie **szóstej** wynikające z realizowanego programu nauczania

Tytuł programu „ODKRYWAMY TAJEMNICE BOŻEGO ŚWIATA” NR AZ-2-02/12

Autor programu: ks. Krzysztof Mielnicki, Elżbieta Kondrak, Bogusław Nosek

I PÓŁROCZE

DZIAŁ	OCENA				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
I. Bóg powołujący do istnienia – porządkowanie chaosu	– odczytuje skróty poszczególnych ksiąg, posługując się Pismem Świętym – potrafi odróżnić w zapisie księgę, rozdział, werset – omawia, co to znaczy „stworzyć”, „tworzyć” – podaje przykłady tekstów biblijnych mówiących o stworzeniu – określa, że każdy człowiek rodzi się jako kobieta lub mężczyzna – podaje prawdę, że przyczyną grzechu pierwszych rodziców było nieposłuszeństwo – podaje prawdę, że Bóg uzdolnił mężczyznę i kobietę do przekazywania życia – podaje prawdę, że cierpienie człowieka jest jednym ze skutków grzechu – wskazuje przykłady niewłaściwego stosunku człowieka do ziemi, którą otrzymał w darze od Boga – podaje prawdę, że odpowiedzią Boga na grzech pierwszych rodziców była zapo-	– wymienia skróty poszczególnych ksiąg i podaje sposób ich zapisu – odszukuje w Piśmie Świętym wskazany fragment – omawia założenia teorii ewolucji – podaje prawdę, że biblijna nauka o stworzeniu nie przeczy teorii ewolucji – podaje prawdę, że człowiek jest najdoskonalszym ze stworzeń – prezentuje swoje drzewo rodowe – wymienia skutki grzechu pierworodnego w życiu codziennym człowieka – podaje przykłady roli, jaką pełni strój dla podkreślenia płci w naszej kulturze – określa, że zakrywanie intymnych części ciała wynika z właściwego poczucia wstydu (Rdz 3,21) – podaje prawdę, że źródłem grzechów jest pycha, będąca skutkiem grzechu pierworodnego – wymienia społeczne konsekwencje grzechu pierworodnego – wymienia skutki chrztu świętego (uwalnia od grzechu pierworodnego, czyni nas dziećmi Bożymi, włącza nas do wspólnoty Kościoła) – omawia symbolikę chrztu (woda, świeca, biała szata, olej, gest nałożenia rąk)	– wymienia kilka biblijnych symboli obecnych również w liturgii – podaje przykłady tekstów biblijnych, które można rozumieć dosłownie i jako pouczające opowiadania – wyjaśnia biblijną naukę o stworzeniu świata – odnajduje i interpretuje teksty biblijne mówiące o stworzeniu świata – odnajduje i interpretuje teksty biblijne mówiące o stworzeniu człowieka – wskazuje, w jaki sposób wyraża wdzięczność Bogu za dar życia i rodziców – odnajduje w Piśmie Świętym tekst biblijny o grzechu pierworodnym i potrafi go zinterpretować – charakteryzuje istotę grzechu pierworodnego – uzasadnia, że wstyd chroni ludzką godność – wyraża akceptację dla swojej płci i szacunek wobec płci przeciwnej – omawia, w jaki sposób dba o swoje zdrowie przez aktywność fizyczną – uzasadnia, że człowiek jest gospodarzem ziemi – uzasadnia, że panowanie nad zie-	– uzasadnia potrzebę czytania Pisma Świętego i wyjaśniania jego tekstów – krytycznie odnosi się do teorii i hipotez dotyczących powstania świata – omawia stanowisko Kościoła na temat teorii pochodzenia człowieka od małpy – omawia skutki grzechu pierworodnego w życiu człowieka – uzasadnia, potrzebę podjęcia walki ze skutkami grzechu przez regularną spowiedź – uzasadnia, że okres dojrzewania jest czasem przygotowania do bycia ojcem lub matką – charakteryzuje pozytywną rolę wstydu w relacjach międzyludzkich – wyjaśnia, że człowiek doświadcza skutków grzechu pierworodnego w wymiarze osobistym i społecznym – uzasadnia potrzebę wypracowania w sobie siły woli do czynienia dobra przez pracę nad sobą – wyjaśnia symboliczne znacze-	– wyjaśnia relacje między biblijną nauką o stworzeniu a osiągnięciami nauk przyrodniczych

	wiedź Zbawiciela		mią musi odbywać się według Bo- żych zasad – interpretuje tekst biblijny o obietni- cy zbawienia (Rdz 3,14-15) – wyjaśnia, że przez chrzest Bóg stwarza człowieka na nowo	nie pojęć: „niewiasta”, „poto- mek”, „wąż” – uzasadnia tradycję udzielania chrztu dzieciom – wskazuje, jak wypełniania zobowiązania płynące z przyję- cia chrztu	
II. Bóg mówiący na różne sposoby	– podaje prawdę, że Bóg sprzeciwia się ludzkiej pysze – wymienia grzechy przeciw pierwszemu przykazaniu – omawia, kim był Melchizedek – podaje prawdę, że ofiara Melchizedeka jest zapowiedzią Ostatniej Wieczerzy i Eucharystii – podaje prawdę, że Izaak był umiłowanym synem Abrahama – omawia wydarzenia związane z narodzinami Izaaka – omawia sytuację Izraelitów w Egipcie, – podaje prawdę, że krew baranka uratowała Izraelitów przed śmiercią – opowiada o wędrówce Izraelitów przez pustynię – wyjaśnia, co to jest manna – opowiada treść perykopy o wężu miedzianym (Lb 21,4-9) – podaje prawdę, że śmierć Izraelitów spowodowana przez jadowite węże była karą za grzech niewierności – podaje prawdę, że pieśnią i modlitwą uwielbiamy Pana Boga – wymienia znane piosenki religijne	– określa, że egoizm i pycha są przyczyną konfliktów między ludźmi – podaje prawdę, że zesłanie Ducha Świętego jest szansą zjednoczenia narodów podzielonych przez budowę wieży Babel – podaje prawdę, że ofiara kapłana Melchizedeka jest figurą ofiary Jezusa Chrystusa – opowiada treść biblijnej perykopy o ofiarowaniu Izaaka (Rdz 22,1-13) – wyjaśnia pojęcie „Pascha” – podaje prawdę, że Jezus jest prawdziwym Barankiem Paschalnym – podaje prawdę, że manna była znakiem troski Boga o naród wybrany – omawia, dlaczego niemożność gromadzenia zapasów manny miała uczyć zaufania Bogu – podaje przykłady ludzkich potrzeb materialnych i duchowych – podaje, kiedy i w jaki sposób oddajemy cześć krzyżowi – wymienia dni poświęcone szczególnej czci krzyża Chrystusowego – wskazuje, że Księga Psalmów jest jedną z ksiąg Starego Testamentu – podaje przykłady, kiedy technika może służyć Bożej sprawie – podaje adresy stron internetowych z muzyką religijną	– wyjaśnia symbolikę wieży Babel – uzasadnia, że człowiek rozwija się i czyni dobro wtedy, gdy szanuje Boże prawo – umiejętnie wypowiada własne sądy, by nie doprowadzić do konfliktów – wyjaśnia symbolikę chleba i wina – wyjaśnia treść modlitw wypowiadanych przez kapłana nad chlebem i winem podczas przygotowania darów – wyjaśnia, że słowo „melchizedek” jest również nazwą uchwytu przytrzymującego Hostię w monstrancji – wyjaśnia, na czym polegało ofiarowanie Izaaka – wyjaśnia symbolikę ofiary z baranka – charakteryzuje postawę posłuszeństwa Izaaka – wyjaśnia słowa kapłana: „Oto Baranek Boży...” oraz słowa modlitwy: „Baranku Boży...” – uzasadnia, że krew Jezusa ratuje Jego wyznawców przed śmiercią wieczną – uzasadnia, że manna z nieba jest zapowiedzią Eucharystii – formułuje modlitwę dziękczynną za Bożą opiekę i dar Eucharystii – omawia symbolikę węża miedzianego umieszczonego na palu – uzasadnia, dlaczego wąż miedziany jest zapowiedzią krzyża – omawia treść poznanych psalmów Dawida – wskazuje w Piśmie Świętym psal-	– uzasadnia, że potrzebujemy łaski Bożej, by żyć i pracować w jedności z innymi ludźmi – przyjmuje postawę szacunku wobec osób mających inne zdanie – wyjaśnia, że podczas przygotowania darów składamy Bogu w ofierze nasze życie: sukcesy, porażki, problemy i radości – wskazuje, w jaki sposób wyraża szacunek wobec Chleba eucharystycznego i chleba powszedniego – uzasadnia, że Izaak jest figurą Jezusa – charakteryzuje zniewolenia współczesnego człowieka – omawia, jak poprzez codzienny rachunek sumienia kształtuje postawę wytrwałości w realizacji postanowienia poprawy podjętego podczas sakramentu pokuty i pojednania – omawia, jak okazuje wdzięczność Bogu i rodzicom za pokarm i opiekę – podaje przykłady, kiedy zwraca się do Boga z prośbą o pomoc w sytuacjach trudnych – wskazuje, jak wyraża szacunek i cześć wobec krzyża, który jest ratunkiem dla człowieka – układa własny psalm	– podaje przykłady sytuacji, w których wykazuje postawę słuchania i wypełniania trudnych poleceń Boga – wskazuje programy telewizyjne i radiowe o tematyce religijnej – wskazuje, w jaki sposób korzysta z katolickich mediów

			my, którymi może modlić się, prosząc, dziękując uwielbiając i przepraszając Boga, – śpiewa indywidualnie lub w grupie wybraną piosenkę religijną lub psalm		
III. Słowa i czyny Jezusa	– podaje prawdę, że Ewangelia jest dobrą nowiną o zbawieniu, spisana przez czterech ewangelistów – podaje, gdzie i kiedy obecnie głosi się Ewangelię – omawia treść perykopy Mt 14,22-33 – podaje prawdę, że Jezus pomaga tym, którzy proszą Go o pomoc – podaje prawdę, że przyczyną zagubienia człowieka jest grzech – podaje prawdę, że Bóg poszukuje grzesznego człowieka – wymienia wartości, których nie można zdobyć za pieniądze – podaje przykłady, jak można pomagać innym – omawia treść przypowieści o dwóch synach (Mt 21,28-32) – wymienia gesty pokutne – opowiada treść przypowieści o miłosiernym ojcu (Łk 15,11-24) – wyjaśnia rolę kapłana podczas spowiedzi – opowiada treść perykopy o uzdrowieniu paralityka (Mk 2,1-12) – podaje prawdę, że cierpienie jest skutkiem grzechu pierworodnego – podaje prawdę, że męka, śmierć i zmartwychwstanie Jezusa nadały sens cierpieniu	– podaje prawdę, że ewangelisci spisali tę samą prawdę, ale inaczej opowiedzianą – wymienia sytuacje, w których poddawany jest próbie wiary – opowiada przypowieść o zabłąkanej owcy (Mt 18,12-14) – omawia prawdę, że Jezus jest Dobrym Pasterzem (J 10,14) – wskazuje, że Boża miłość skierowana jest do każdej osoby indywidualnie – omawia przesłanie perykopy o ubogiej wdowie (Mk 12,41-44) – omawia, na czym polega bezinteresowny dar serca – wymienia postawy liturgiczne – podaje prawdę, że człowiek uczciwy czynami potwierdza swoje słowa – omawia liturgiczne teksty pokutne – podaje definicję skruchy – wskazuje biblijne podstawy sakramentu pokuty i pojednania – omawia wybrane teksty liturgiczne odnoszące się do sakramentu pokuty i pojednania – wymienia konsekwencje wynikające z tego sakramentu – podaje przykłady, jak pracować nad rozwojem sumienia chrześcijańskiego – wskazuje biblijne podstawy sakramentu namaszczenia chorych (Jk 5,13-15) – omawia wybrane teksty liturgiczne odnoszące się do tego sakramentu – wskazuje konsekwencje wynikające z sakramentu namaszczenia chorych	– uzasadnia konieczność poznawania Ewangelii przez chrześcijanina – wyjaśnia znaczenie symboli ewangelistów – wyjaśnia, że spotkanie apostołów z Jezusem krocącym po jeziorze było dla nich próbą wiary – wyjaśnia, że w trudnych sytuacjach Jezus przychodzi nam z pomocą na różne sposoby (przez innych ludzi, w sakramentach) – wyjaśnia przesłanie przypowieści o zabłąkanej owcy, – uzasadnia, że Bóg poszukuje człowieka, ponieważ go kocha – uzasadnia wartość bezinteresownej pomocy innym – wyjaśnia treść V przykazania kościelnego – podaje przykłady sytuacji, kiedy ufnie powierza Bogu swoje troski – wyjaśnia znaczenie wybranych postaw liturgicznych – wskazuje, w jaki sposób czynnie uczestniczy w liturgii – wyjaśnia znaczenie gestów pokutnych – uzasadnia, że do owocnego przeżycia Mszy Świętej potrzebna jest czystość Ducha – wyjaśnia znaczenie sakramentu pokuty i pojednania w życiu chrześcijańskim – wyjaśnia znaczenie gestów podczas spowiedzi – wyjaśnia chrześcijańskie znaczenie cierpienia – wyjaśnia znaczenie sakramentu	– uzasadnia, że treść Ewangelii jest aktualna w każdym czasie – omawia, jak samodzielnie poznaje treść Ewangelii – uzasadnia, że trudności życiowe są zaproszeniem Jezusa do zaufania Mu – podaje przykłady sytuacji, gdy w trudnościach życiowych powierza się Jezusowi, wyznając wiarę w Niego – charakteryzuje sposoby poszukiwania człowieka przez Boga – podaje przykłady, kiedy dziękuje Bogu za Jego troskę okazywaną mu przez wydarzenia i spotkanych ludzi – przygotowuje plan akcji charytatywnej – uzasadnia, że postawa zewnętrzna powinna wyrażać wewnętrzną więź z Bogiem – podaje przykłady, kiedy wyraża postawę szczerości w relacji z Bogiem i z drugim człowiekiem – uzasadnia swoje pragnienie uczestnictwa w liturgii Mszy Świętej z czystym sercem – uzasadnia wartość sakramentu pokuty i pojednania – uzasadnia swą gotowość przemiany życia przez regularną spowiedź – wyjaśnia znaczenie gestów kapłana podczas udzielania sakramentu namaszczenia chorych – wskazuje, w jaki sposób chce pomagać potrzebującym	– wskazuje, w jaki sposób wyraża troskę, aby inni ludzie poznali Ewangelię – podejmuje inicjatywy mające na celu bezinteresowną pomoc potrzebującym

			namaszczenia chorych w życiu chrześcijańskim		
IV. Tajemnice królestwa Bożego – przypowieści Jezusa	– odnajduje w Piśmie Świętym przypowieść o siewcy (Łk 8,5-15) – definiuje pojęcie „przypowieść” – omawia treść perykopy o ziarnie gorczycy i zaczynie chlebowym (Mt 13,31-33) – podaje prawdę, że rozwój królestwa Bożego dokonuje się w historii ludzkości – podaje prawdę, że Boże słowo jest fundamentem, na którym ma budować własne życie – wymienia, w jaki sposób może pogłębiać więź z Bogiem – definiuje pojęcie „talent” (jednostka monetarna) i podaje znaczenie wyrażen: „puścić w obrót” i „zakopać dar” – opowiada przypowieść o nielitościwym dłużniku (Mt 18,23-35) – podaje, jaką wartość miał talent i denar – opowiada przypowieść o dziesięciu pannach (Mt 25,1-13) – określa, na czym polega roztropność i nieroztropność – opowiada przypowieść o robotnikach w winnicy (Mt 20,1-16) – podaje prawdę, że człowiek może nawrócić się w każdej chwili życia – opowiada przypowieść o chwaście i siewcy (Mt 13,24-	– podaje, co oznaczają rodzaje gleby i kim jest siewca – wymienia miejsca, w których słuchamy słowa Bożego – podaje przykłady, w jaki sposób królestwo Boże jest budowane na ziemi duchowo i materialnie – omawia prawdę, że królestwo Boże przemienia świat – podaje prawdę, że człowiek ukształtowany przez Boże słowo podejmuje właściwe decyzje – wymienia konsekwencje niewłaściwych wyborów moralnych – podaje, kogo oznacza pan i służy z przypowieści – podaje prawdę, że wszystkie zdolności są darem Boga i należy je pomnażać – omawia symbolikę przebaczenia 77 razy – wskazuje, jak zastosować wskazania prawa Bożego w konkretnych sytuacjach życiowych – podaje, co symbolizują oliwa i zapalona lampa – wymienia sposoby powrotu do życia w łasce Bożej – wymienia warunki trwania w Bożej łasce – omawia prawdę, że Bóg okazuje swoje miłosierdzie wobec grzeszników – wskazuje, że Bóg jest hojnym dawcą łask – podaje prawdę, że siłą, która pociąga ludzi do dobra, jest miłość Jezusa – podaje, czego symbolem jest siewca, ziarno, chwast, żniwo, połów i sieć – wymienia rzeczy ostateczne człowieka	– charakteryzuje przypowieść jako gatunek literacki – interpretuje przypowieść o siewcy (Łk 8,5-15) – uzasadnia, że aby słowo Boże mogło wydać plon, konieczne jest zaangażowanie człowieka – wyjaśnia symboliczne znaczenie ziarna gorczycy i kwasu chlebowego we wzroście duchowym – uzasadnia, że królestwo niebieskie wzrasta dzięki Bożej mocy – uzasadnia, że słowo Boże ma moc przemiany ludzkich serc – wyjaśnia przesłanie przypowieści o domu na skale (Mt 7,24-27) – uzasadnia, dlaczego warto budować życie na relacji z Bogiem – interpretuje przypowieść o talentach (Mt 25,14-30) – uzasadnia, dlaczego warto rozwijać swoje umiejętności – charakteryzuje postawę odpowiedzialności – wyjaśnia znaczenie długu wobec Boga i ludzi – podaje przykłady, gdy reaguje na niewłaściwe zachowania w swoim otoczeniu – odnosi oczekiwanie na Oblubienicę do powtórnego przyjścia Chrystusa – uzasadnia, dlaczego powinniśmy być zawsze przygotowani na powtórne przyjście Chrystusa – interpretuje przypowieść o robotnikach w winnicy (Mt 20,1-16) – wyjaśnia różnicę między sprawiedliwością Bożą a sprawiedliwością ludzką – wyjaśnia, dlaczego Bóg pozwala	– uzasadnia, że słuchanie słowa Bożego i wypełnianie go prowadzi do królestwa Bożego – uzasadnia, że królestwo Boże rozrasta się duchowo i materialnie – podaje przykłady sytuacji, gdy wyraża postawę otwartości na Boży plan i cierpliwie oczekuje na jego realizację – charakteryzuje postawę człowieka budującego swoje życie na słowie Bożym – wyjaśnia, kiedy świadomie przeżywa liturgię słowa na Mszy Świętej – uzasadnia, że zbawienie osiągamy wykorzystując dary, które nam powierzono – wskazuje sposoby rozwijania swoich zdolności dla dobra własnego i innych – uzasadnia, że warunkiem Bożego przebaczenia jest przebaczenie innym – uzasadnia swą gotowość życia w łasce uświęcającej przez częste przyjmowanie Komunii Świętej – uzasadnia, że człowiek, nie korzystając z Bożych łask, zubaża samego siebie – wyjaśnia znaczenie spowiedzi w swej trosce o życie w łasce uświęcającej – uzasadnia pragnienie kształtowania w sobie postawy wytrwałego znoszenia cierpienia spowodowanego przez zło	– omawia, jak może odnieść do własnego życia owoce ziarna zasianego na żyznej glebie – wskazuje sytuacje, gdy rozwiązuje podstawowe problemy życiowe w duchu wiary chrześcijańskiej

	30.36-43.47-50)		żyć obok siebie ludziom dobrym i złym – wyjaśnia, na czym będzie polegał sąd ostateczny i szczegółowy – podaje przykłady, kiedy prawidłowo reaguje na niewłaściwe zachowania bliskich osób		
VII. Szczególne tajemnice roku (tematy: 52-56)	– wymienia okresy w roku liturgicznym i obowiązujące święta kościelne – omawia historię różańca – omawia przesłanie orędzia Matki Bożej z Fatimy – mówi z pamięci tajemnice różańca – podaje prawdę, że grzebanie umarłych jest jednym z uczynków miłosierdzia i chrześcijańskim obowiązkiem – podaje prawdę, że zmarli oczekują na naszą pomoc – opowiada biblijną historię o narodzeniu Jezusa – opowiada biblijną historię o mędrcach ze Wschodu – podaje datę uroczystości Objawienia Pańskiego	– podaje definicję roku liturgicznego – podaje, że rok liturgiczny przebiega według cyklu: A, B i C – podaje prawdę, że odmawiając różaniec razem z Maryją zwracamy się do Boga w różnych potrzebach – podaje datę wspomnienia Matki Bożej Różańcowej – wskazuje, że modlitwa za zmarłych (Msza Święta, wypominki, modlitwa przy grobie) jest pomocą душom oczekującym w czyśćcu – omawia prawdę wiary o wcieleniu Bożego Syna – wymienia chrześcijańskie tradycje związane ze świętami Bożego Narodzenia – wymienia chrześcijańskie tradycje związane uroczystością Objawienia Pańskiego – podaje tytuły kolęd związanych z uroczystością Objawienia Pańskiego	– wyjaśnia, dlaczego w każdym roku liturgicznym powtarzamy uobecnianie w liturgii wydarzeń zbawczych – wskazuje w wybranych tekstach liturgicznych wydarzenia zbawcze – uzasadnia wartość modlitwy różańcowej – przygotowuje rozważania do wybranej tajemnicy – uzasadnia potrzebę modlitwy za zmarłych i troskę o ich groby – wyjaśnia, dlaczego na grobach stawia się krzyże – wyjaśnia, w jaki sposób wyraża gotowość troski o groby bliskich – uzasadnia wartość chrześcijańskich tradycji związanych ze świętami Bożego Narodzenia – wyjaśnia symbolikę tradycji świąt Bożego Narodzenia – uzasadnia, że tradycja pomaga we właściwym przeżywaniu prawd wiary – śpiewa kolędy – uzasadnia, że Bóg daje znaki na naszej drodze do poznania i spotkania Chrystusa – wyjaśnia symbolikę darów złożonych przez mędrców	– wyjaśnia rolę świętych wspomnianych w roku liturgicznym w historii Kościoła – przyporządkowuje nabożeństwa do poszczególnych okresów roku liturgicznego – uzasadnia swą gotowość czynnego udziału w roratach – uzasadnia swą gotowość uczestniczenia w nabożeństwach różańcowych – uzasadnia, że modlitwa za zmarłych jest przejawem wiary w życie wieczne oraz wyrazem nadziei, która się spełni przy spotkaniu w niebie – uzasadnia swą gotowość pojednania się z drugim człowiekiem, podczas dzielenia się opłatkiem – wskazuje sytuacje, gdy modli się w intencji właściwego odczytywania znaków w swoim życiu – uzasadnia swą gotowość prowadzenia innych do Chrystusa	– charakteryzuje działalność kółek różańcowych – angażuje się w przygotowanie wieczery wigilijnej w domu rodzinnym oraz w spotkanie opłatkowe w klasie

II PÓŁROCZE

DZIAŁ	OCENA				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
V. Śmierć i chwała Jezusa	– opowiada o pojmaniu Jezusa w ogrodzie Oliwnym (Mt 26,14-16.36.45-50; 27,3-5) – omawia wydarzenia związane ze śmiercią Jezusa na krzyżu (Łk 22,19-20 i J 19,17-18) – omawia wydarzenia związane z Ostatnią Wieczerzą (Mt 26,26-28) – omawia treść perykopy o złożeniu Jezusa do grobu (Mk 15,42-47) – opowiada o wydarzeniach związanych ze zmartwychwstaniem Jezusa (J 20,1-8) – podaje znaczenie słowa „rezurekcja” – podaje, do czego służą chrzcielnica i kropielnica – podaje prawdę, że obraz Jezusa Miłosiernego powstał z polecenia Jezusa danego św. Faustynie – podaje prawdę, że niedziela jest pamiątką zmartwychwstania Chrystusa – podaje godziny Mszy Świętych w swojej parafii – podaje prawdę, że podczas chrztu Jezusa zstąpił na Niego Duch Święty pod postacią gołębicę	– podaje cechy wiernego przyjaciela Chrystusa – omawia, dlaczego podczas liturgii Wielkiego Czwartku Najświętszy Sakrament jest przenoszony do ciemnicy – wykazuje, że Msza Święta jest uobecnieniem ofiary krzyżowej Jezusa – przytacza z pamięci słowa przeistoczenia – podaje nazwy naczyń liturgicznych używanych podczas Mszy Świętej – omawia zwyczaje pogrzebowe w czasach Jezusa – omawia liturgię Wigilii Paschalnej – podaje, kiedy podczas liturgii zapala się paschał – wymienia zobowiązania podejmowane podczas chrztu – podaje datę swojego chrztu – wymienia charakterystyczne elementy obrazu Jezusa Miłosiernego – określa, na czym polega Boże miłosierdzie – omawia prawdę, że niedziela jest pierwszym dniem tygodnia – podaje przykłady sposobów spędzania niedzieli w rodzinie – podaje prawdę, że Duch Święty zstąpił na apostołów w Wieczerniku w dniu Pięćdziesiątnicy – wymienia znaki towarzyszące zesłaniu Ducha Świętego na apostołów – podaje prawdę, że w sakramencie bierzmowania Duch Święty umacnia chrześcijan do bycia świadkami Chrystusa	– określa, na czym polegała zdrada Judasza – wyjaśnia symbolikę ciemnicy – wyjaśnia znaczenie ołtarza, krzyża stojącego na ołtarzu i prezbiterium – czynnie angażuje się w przygotowanie i przebieg liturgii Mszy Świętej – wyjaśnia, na czym polega konsekracja naczyń liturgicznych – omawia znaczenie chwil ciszy w liturgii – uzasadnia swą gotowość zachowania skupienia w kluczowych momentach liturgii – wyjaśnia, że chrześcijanin w obliczu śmierci nie rozpacza, lecz jest pełen nadziei – wyjaśnia znaczenie symboliki grobu Pańskiego – uzasadnia, dlaczego najważniejszym elementem grobu Pańskiego jest monstrancja (z Ciałem Chrystusa) – wyjaśnia znaczenie symboli paschalnych – wyjaśnia znaczenie symbolu zanurzenia w wodzie podczas chrztu świętego – wyjaśnia związek chrztu ze śmiercią i zmartwychwstaniem Chrystusa (na podst.: Rz 6,3-4) – uzasadnia, dlaczego modli się za rodziców i rodziców chrzestnych – wyjaśnia znaczenie wypłynięcia krwi i wody z boku Jezusa (J 19,33-34), – wyjaśnia symbolikę promieni na obrazie – wyjaśnia, że niedziela jest dniem wolnym od pracy, a poświęconym na spotkanie z Bogiem – wyjaśnia treść pierwszego przykazania kościelnego i trzeciego przykazania Bożego – uzasadnia swą gotowość systematycznego	– charakteryzuje postać Judasza – uzasadnia swą gotowość trwania w przyjaźni z Jezusem – uzasadnia, że Msza Święta jest ofiarą całej wspólnoty Kościoła – wyjaśnia, na czym polega medytacja – układa/interpretuje tekst modlitwy medytacyjnej – przygotowuje scenariusz adoracji przy grobie Jezusa (dla swojej klasy) – uzasadnia, dlaczego światło jest symbolem Chrystusa zmartwychwstałego – uzasadnia swą gotowość uczestnictwa w liturgii Wigilii Paschalnej – wskazuje, w jaki sposób wypełnia zobowiązania wynikające z przyjęcia chrztu – interpretuje podpis „Jezu, ufam Tobie” – wyjaśnia, dlaczego ze czcią i ufnością modli się przed obrazem Jezusa Miłosiernego – uzasadnia, dlaczego świętujemy niedzielę jako pierwszy dzień tygodnia – przygotowuje plan na wspólną niedzielę z rodziną – interpretuje wymowę symboli Ducha Świętego	– przygotowuje projekt grobu Pańskiego do swojego kościoła – angażuje się w przeprowadzenie adoracji razem z klasą przy grobie Pańskim

			uczestnictwa we Mszy Świętej – opowiada o zapowiedzi zesłania Ducha Świętego (J 14,16-17) – wyjaśnia znaczenie znaków towarzyszących zesłaniu Ducha Świętego	– uzasadnia pragnienie współpracy z Duchem Świętym w rozwoju swojej wiary	
VI. Kościół wspólnotą aż po niebieskie Jeruzalem	– omawia perykopę o powierzeniu Piotrowi władzy w Kościele (Mt 16,13-19) – podaje prawdę, że Kościół jest wspólnotą zbawienia o hierarchicznej strukturze władzy – omawia konsekwencje wynikające z sakramentu święceń – wymienia konsekwencje wynikające z przyjęcia ślubów zakonnych – omawia skutki wynikające z sakramentu małżeństwa – wymienia symbole związane z sakramentem małżeństwa – wymienia prawa i obowiązki dzieci wobec rodziców – wymienia zagrożenia płynące z niewłaściwego korzystania z nowoczesnych środków komunikowania się – wskazuje, w jaki sposób może czynnie i świadomie włączyć się w liturgię Kościoła – wymienia zwyczaje związane z uroczystością Bożego Ciała spotykane w jego regionie – definiuje pojęcie „ojczyzna” – wskazuje polskie symbole narodowe	– wymienia stopnie hierarchii w Kościele – podaje imiona i nazwiska biskupów w diecezji oraz kapłanów z parafii – wskazuje biblijne podstawy sakramentu święceń – wskazuje wybrane teksty liturgiczne odnoszące się do sakramentu święceń – wskazuje biblijne podstawy sakramentu małżeństwa – wskazuje wybrane teksty liturgiczne odnoszące się do sakramentu małżeństwa – wymienia prawa i obowiązki rodziców wobec dzieci – wskazuje własne miejsce w rodzinie – wskazuje pozytywne strony szybkiego porozumiewania się z innymi – wymienia zalety kontaktów międzyludzkich bez pomocy mediów – omawia prawdę, że człowiek, oddając cześć Bogu, uświęca się – podaje przykłady wpływu obecności Boga w jego sercu na życie codzienne – podaje nazwy miejsc związanych z cudami eucharystycznymi – podaje tytuły tradycyjnych pieśni eucharystycznych – wymienia wartości płynące z przynależności do państwa polskiego – podaje przykłady bohaterów, którzy oddali życie z Ojczyznę – wskazuje różnice między sądem ostatecznym a szczegółowym – podaje imiona swoich patronów z chrztu oraz patronów parafii i Polski – wymienia główne wartości, na których zbudowane jest królestwo Boże (prefacja z uroczystości Jezusa Chrystusa Króla Wszechświata)	– wyjaśnia znaczenie symboli związanych z władzą w Kościele – wyjaśnia znaczenie imienia Piotr – wyjaśnia znaczenie sakramentu święceń w życiu chrześcijańskim – charakteryzuje, na czym polega życie zakonne – określa, jak często modli się o powołania kapłańskie i zakonne – wyjaśnia znaczenie sakramentu małżeństwa w życiu chrześcijańskim – omawia, kiedy i dlaczego modli się za swoją rodzinę – interpretuje treść IV przykazania Bożego – uzasadnia swą gotowość właściwego odnoszenia się do rodziców – uzasadnia, że może zaoszczędzić czas, korzystając z osiągnięć techniki – uzasadnia, dlaczego należy zachować równowagę między pracą, modlitwą, przebywaniem z innymi, odpoczynkiem – uzasadnia, jakie owoce liturgii realizują się w życiu codziennym – charakteryzuje liturgię jako sposób kontaktowania się z Bogiem – uzasadnia swą gotowość świadomego i czynnego uczestnictwa w niedzielnej Mszy Świętej – wyjaśnia przesłanie procesji Bożego Ciała na ulicach miast i wsi – wyjaśnia znaczenie obrzędów, symboli i znaków używanych podczas procesji Bożego Ciała – uzasadnia, że udział w procesji Bożego Ciała świadczy o przynależności do wspólnoty Kościoła i wspólnoty parafialnej – omawia swój czynny udział w procesji Bożego Ciała	– uzasadnia, że władza w Kościele oznacza służbę wspólnocie wierzących – uzasadnia, dlaczego modli się w intencji papieża i swoich biskupów – uzasadnia, dlaczego stale powierza Bogu w modlitwie znanych mu kapłanów, siostry zakonne i zakonników – charakteryzuje małżeństwo i rodzinę jako wspólnotę – uzasadnia swą gotowość podejmowania obowiązków na rzecz własnej rodziny – uzasadnia, że nakazy i zakazy rodziców wpływają z troski o dziecko – uzasadnia wartość przebaczenia w życiu codziennym – opracowuje osobisty plan dnia z uwzględnieniem pracy, modlitwy, przebywania z innymi, odpoczynku – uzasadnia swą gotowość rozmowy z innymi, dając pierwszeństwo spotkaniom z drugim człowiekiem – wyjaśnia znaczenie misji pokojowych – uzasadnia, że każdy jest odpowiedzialny za pokój na świecie – wyjaśnia, kiedy i dlaczego modli się o pokój na świecie – wyjaśnia znaczenie codziennego życia świętych w dążeniu do świętości	– omawia charyzmat wybranego zgromadzenia zakonnego – uzasadnia, że jest odpowiedzialny za budowanie pokoju we własnym środowisku – relacjonuje swe zaangażowanie w przygotowanie domu rodzinnego do uroczystości Bożego Ciała

	– wskazuje, w jaki sposób może naśladować świętych – podaje, kiedy obchodzona jest uroczystość Jezusa Chrystusa Króla Wszechświata – podaje prawdę, że niebo jest stanem, w którym człowiek doświadcza kontaktu z Bogiem i z tymi, którzy Boga kochają – podaje definicję opatrności Bożej	– wskazuje podobieństwa i różnice między królestwem ziemskim a królestwem niebieskim – omawia dogmat o wniebowzięciu Najświętszej Maryi Panny – wskazuje, w jaki sposób może naśladować Maryję – omawia prawdę, że Bóg w Trójcy Świętej czuwa nad światem – wymienia przykłady Bożej interwencji w życiu konkretnego człowieka	– uzasadnia, że służba Bogu jest służbą Ojczyźnie – uzasadnia słuszność walki o dobro Ojczyzny – omawia, w jaki sposób okazuje szacunek wobec symboli narodowych – wyjaśnia, na czym polega „niebo”, „piekło”, „czyściec” – opisuje konsekwencje dobra i zła w perspektywie wieczności – uzasadnia, dlaczego modli się za dusze cierpiące w czyśćcu – interpretuje treść perykopy J 18,33-37a – wyjaśnia istotę królowania Chrystusa – potrafi zaśpiewać hymn „Chrystus Wodzem” – wyjaśnia, że przez modlitwę i śpiew wielbi Chrystusa Króla – wyjaśnia, na czym polega łączność między Kościołem pielgrzymującym a uwielbionym (świętych obcowanie) – charakteryzuje postać Maryi jako przewodniczki w wierze – powierza się opiece Maryi, odmawiając modlitwę „Pod Twoją obronę” – wyjaśnia symbolikę oka opatrności – wskazuje, że Bóg posługuje się zdarzeniami i ludźmi, czuwając nad swoim stworzeniem	– uzasadnia, dlaczego w różnych potrzebach zwraca się do swoich patronów – redaguje modlitwę uwielbienia – uzasadnia, dlaczego powierza swoje życie Chrystusowi Królowi – wyjaśnia, na czym polega modlitwa za przyczyną Maryi – uzasadnia, dlaczego modli się za zmarłych z rodziny – uzasadnia, że człowiek najpełniej dostrzega Bożą opatrność z perspektywy czasu – podaje przykłady, kiedy przyjmuje porażki i sukcesy, trudności i radości życia codziennego w postawie zaufania Bożej opatrności	
VII. Szczególne tajemnice roku (tematy 57-62)	– podaje, że błogosławieństwo pokarmów odbywa się w Wielką Sobotę, w dniu oczekiwania na zmartwychwstanie Jezusa – wymienia chrześcijańskie tradycje związane z Wielkanocą – wymienia formy kultu miłosierdzia Bożego – podaje prawdę, że miłosierdzie jest przymiotem	– podaje prawdę, że śniadanie wielkanocne jest wyrazem nadziei, że wszyscy spotkamy się w niebie na uczcie Chrystusa – wymienia obietnice związane z odmawianiem koronki do miłosierdzia Bożego – podaje, kiedy obchodzimy święto Miłosierdzia Bożego – wymienia różne sposoby oddawania czci Maryi – omawia różne formy nabożeństw majowych – podaje prawdę, że pozdrowienia chrześci-	– uzasadnia wartość chrześcijańskich tradycji związanych z Wielkanocą – wyjaśnia symbolikę pokarmów błogosławionych w Wielką Sobotę – omawia, w jaki sposób włącza się w przygotowanie śniadania wielkanocnego – opowiada historię powstania „Koronki do miłosierdzia Bożego” – charakteryzuje sanktuarium w Łagiewnikach jako stolicę kultu miłosierdzia Bożego – wyjaśnia, w jaki sposób odmawia się „Koronkę do miłosierdzia Bożego”	– wyjaśnia, że zwyczaj dzielenia się jajkiem i składania życzeń jest wyrazem radości z obecności Chrystusa Zmartwychwstałego – uzasadnia swą gotowość uczestnictwa w rezurekcji – relacjonuje, kiedy odmawia „Koronkę do miłosierdzia Bożego” – wyjaśnia treść modlitw zawartych w koronce	– daje świadectwo, jak troszczy się o kapliczki, figury i obrazy poświęcone Matce Bożej

	Boga – podaje prawdę, że maj jest miesiącem, w którym szczególną cześć oddaje się Matce Bożej – wymienia pozdrowienia chrześcijańskie – podaje prawdę, że rodzice są darem Boga – wymienia sposoby okazywania miłości swoim rodzicom – wymienia prawa i obowiązki dziecka (Karta Praw Dziecka)	jańskie powstały jako wyraz wiary – podaje, co Bóg nam obiecuje za szczerą miłość do matki i ojca – podaje, kiedy obchodzimy Dzień Matki i Dzień Ojca – wskazuje wartość rodzinnego świętowania Dnia Dziecka	– wyjaśnia, że litania jest modlitwą, w której prosimy o wstawiennictwo Maryi u Jej Syna, Jezusa – śpiewa pieśni ku czci Matki Bożej – uzasadnia, że pozdrowienia chrześcijańskie są wyrazem szacunku wobec pozdrowianej osoby oraz przekonań religijnych – uzasadnia swą gotowość pozdrawiania po chrześcijańsku kapłanów, siostry zakonne, katechetów osób przy pracy – układa modlitwę dziękczynną za dar matki i ojca – charakteryzuje właściwe postępowanie wobec rodziców (rachunek sumienia) – omawia, w jaki sposób wyraża szacunek wobec rodziców – charakteryzuje obowiązki i prawa dziecka w rodzinie, państwie, Kościele – wyjaśnia, w jaki sposób dziękuje Bogu za swoje życie	– wyjaśnia wybrane wezwania „Litani loretkańskiej” – uzasadnia swą gotowość uczestnictwa w nabożeństwach majowych – wyjaśnia znaczenie pozdrowień chrześcijańskich – wskazuje wartość rodzinnego świętowania Dnia Matki oraz Dnia Ojca – wskazuje, kiedy modli się w intencji rodziców – uzasadnia, że dziecko jest osobą mającą swoją godność – przygotowuje program rodzinnego świętowania Dnia Dziecka – wskazuje, kiedy modli się za dzieci na świecie	
--	---	---	---	---	--

Ocenę niedostateczną śródroczną i roczną otrzymuje uczeń, który nie opanował niezbędnych wiadomości i umiejętności określonych wymaganiami na ocenę dopuszczającą

Wymagania edukacyjne niezbędne do otrzymania poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych z **techniki** w klasie **szóstej** wynikające z realizowanego programu nauczania.

Tytuł programu: **Program nauczania techniki w szkole podstawowej. Jak to działa?**

Autorzy programu: **Lech Łabecki, Marta Łabecka**

Ocena osiągnięć ucznia polega na rozpoznaniu stopnia opanowania przez niego wiadomości i umiejętności rozwiązywania zadań technicznych w stosunku do wymagań edukacyjnych wynikających z podstawy programowej. Ocenianie służy zatem do sprawdzenia skuteczności procesu dydaktycznego i ma na celu:

- informowanie ucznia o poziomie jego osiągnięć edukacyjnych i o postępach w tym zakresie,
- wspomaganie ucznia w samodzielnym planowaniu swojego rozwoju,
- motywowanie do dalszych postępów w nauce,
- dostarczanie rodzicom i nauczycielom informacji o trudnościach w nauce oraz specjalnych uzdolnieniach ucznia,
- umożliwienie nauczycielom doskonalenia organizacji i metod pracy dydaktyczno-wychowawczej.

Kryteria oceniania

Oceniając osiągnięcia, należy zwrócić uwagę na:

- rozumienie zjawisk technicznych,
- umiejętność wnioskowania,
- czytanie ze zrozumieniem instrukcji urządzeń i przykładów dokumentacji technicznej,
- czytanie rysunków złożeniowych i wykonawczych,
- umiejętność organizacji miejsca pracy,
- właściwe wykorzystanie materiałów, narzędzi i urządzeń technicznych,
- przestrzeganie zasad BHP,
- dokładność i staranność wykonywania zadań.

Ocenę osiągnięć ucznia można sformułować z wykorzystaniem zaproponowanych kryteriów odnoszących się do sześciostopniowej skali ocen.

- **Stopień celujący** otrzymuje uczeń, który pracuje systematycznie, wykonuje wszystkie zadania samodzielnie, a także starannie i poprawnie pod względem merytorycznym. Opanował wymaganą wiedzę i umiejętności, wykazuje się dużym zaangażowaniem na lekcji, a podczas wykonywania praktycznych zadań przestrzega zasad BHP, bezpiecznie posługuje się narzędziami i dba o właściwą

organizację miejsca pracy.

- **Stopień bardzo dobry** przysługuje uczniowi, który pracuje systematycznie i z reguły samodzielnie oraz wykonuje zadania poprawnie pod względem merytorycznym. Ponadto odpowiednio organizuje swoje stanowisko pracy i zachowuje podstawowe zasady bezpieczeństwa.
- **Stopień dobry** uzyskuje uczeń, który na lekcjach korzysta z niewielkiej pomocy nauczyciela lub koleżanek i kolegów. W czasie wykonywania prac praktycznych właściwie dobiera narzędzia i utrzymuje porządek na swoim stanowisku.
- **Stopień dostateczny** przeznaczony jest dla ucznia, który pracuje systematycznie, ale podczas realizowania działań technicznych w dużej mierze korzysta z pomocy innych osób, treści nauczania opanował na poziomie niższym niż dostateczny.
- **Stopień dopuszczający** otrzymuje uczeń, który z trudem wykonuje działania zaplanowane do zrealizowania podczas lekcji, ale podejmuje w tym kierunku starania. Na sprawdzianach osiąga wyniki poniżej oceny dostatecznej. Pracuje niesystematycznie, często jest nieprzygotowany do lekcji.
- **Ocenę niedostateczną** śródroczną i roczną otrzymuje uczeń, który nie opanował niezbędnych wiadomości i umiejętności określonych wymaganiami na ocenę dopuszczającą.

Oceniając osiągnięcia uczniów, poza wiedzą i umiejętnościami należy wziąć pod uwagę:

- aktywność podczas lekcji,
- zaangażowanie w wykonywane zadania,
- umiejętność pracy w grupie,
- obowiązkowość i systematyczność,
- udział w pracach na rzecz szkoły i ochrony środowiska naturalnego.

W wypadku techniki trzeba ponadto uwzględnić stosunek ucznia do wykonywania działań praktycznych. Istotne są też: pomysłowość konstrukcyjna, właściwy dobór materiałów, estetyka wykonania oraz przestrzeganie zasad bezpieczeństwa. Ocena powinna przede wszystkim odzwierciedlać indywidualne podejście ucznia do lekcji, jego motywację i zaangażowanie w pracę.

Tomasz Gorzkowski